

Nr 156.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om lagsökning och om handräckning för fordran (lagsökningsslag), m. m.; given Stockholms slott den 19 februari 1937.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till:

- 1) lag om lagsökning och om handräckning för fordran (lagsökningsslag);
- 2) lag om ändring i vissa delar av utsökningsslagen;
- 3) lag angående ändrad lydelse av 23 § 4. förordningen den 10 augusti 1877 (nr 31 s. 51) om nya utsökningsslagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall;
- 4) lag angående ändrad lydelse av 4 kap. 9 § lagen den 14 juni 1907 (nr 36 s. 1) om nyttjanderätt till fast egendom;
- 5) lag angående ändrad lydelse av 12 § lagen den 18 juni 1925 (nr 221) om bulvanförhållande i fråga om fast egendom;
- 6) lag angående ändrad lydelse av 10 § lagen den 7 juni 1934 (nr 239) om bulvanförhållande i fråga om aktier i vissa bolag;
- 7) lag om ändrad lydelse av 35 § förordningen den 16 juni 1875 (nr 42 s. 12) angående inteckning i fast egendom;
- 8) lag om ändrad lydelse av 71 och 93 §§ växellagen;
- 9) lag om ändrad lydelse av 53 och 71 §§ checklagen; samt
- 10) lag om ändrad lydelse av 17 § förordningen den 15 oktober 1880 (nr 36 s. 1), innefattande särskilda föreskrifter angående lagfart, inteckning och utmätning av järnväg, så ock i fråga om förvaltning av järnväg under konkurs.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Herres och Konungs frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

K. G. Westman.

Förslag

till

Lag

om lagsökning och om handräckning för fordran (lagsökningslag).

Härigenom förordnas som följer:

Om lagsökning.

1 §.

För fordran, som är till betalning förfallen och grundar sig å skuldebrev eller annat skriftligt fordringsbevis, må gäldenären lagsökas enligt vad i denna lag sägs.

Borgenär som för sin fordran har inteckning i fast egendom eller i fartyg äge ock genom lagsökning söka betalning ur den intecknade egendomen.

2 §.

Lagsökning skall göras skriftligen hos lagsökningsdomaren. Ansökningen skall innehålla uppgift om borgenärens namn, yrke och postadress samt om gäldenärens namn och, där så ske kan, dennes yrke och postadress. Vid ansökningen foge borgenären besannad avskrift av den handling varå han grundar sin fordran.

3 §.

Finnes den åberopade handlingen icke innefatta bevis om fordran, eller prövar lagsökningsdomaren eljest hinder möta för upptagande av ansökningen, teckne han å inlagan besked därom.

4 §.

Upptages ansökningen, teckne lagsökningsdomaren å inlagan föreläggande för gäldenären att inom viss tid efter det lagsökningshandlingarna blivit honom delgivna skriftligen svara å ansökningen vid äventyr att målet ändå avgöres. I föreläggandet skall intagas underrättelse att, om målet hänskjutes till rätten, kallelse å parterna att inställa sig där kommer att ske allenast genom rekommenderade brev, varjämte föreläggandet skall innehålla anmaning till gäldenär, om vars postadress tillförlitlig upplysning icke föreligger, att hos lagsökningsdomaren anmäla sin adress.

Vid utsättande av tiden för svars avgivande har lagsökningsdomaren att taga hänsyn till belägenheten av den ort där gäldenären bor eller handlingarna eljest kunna väntas bliva honom delgivna. Där ansökningsgenom kungörelse i allmänna tidningarna, vare tiden nittio dagar efter det kungörelsen tredje gången infördes.

5 §.

Lagsökningsdomaren förelägge borgenären att uttaga lagsökningshandlingarna och delgiva dem gäldenären på sätt om stämning är stadgat; dock skall, där delgivningen må ske genom kungörelse i allmänna tidningarna, borgenären låta kungörelsen införas tre gånger, minst en vecka mellan varje gång, samt, om jämväl annan åtgärd för delgivningen bör vidtagas, fullgöra sådant före sista kungörandet.

6 §.

Giver borgenären in bevis att lagsökningshandlingarna blivit gäldenären delgivna, så ock samma handlingar i huvudskrift eller besannad avskrift, och kommer ej gäldenären inom förelagd tid med skriftligt svar, varde målet avgjort på de skäl borgenären företett.

Visas gäldenären hava varit av laga förfall hindrad att svara, förelägge lagsökningsdomaren honom ny tid.

7 §.

Lagsökningsdomaren äge, om gäldenärens svar därtill föranleder, låta borgenären innan målet avgöres bemöta svaret med påminnelser; och förelägge honom då tid därtill, högst trettio dagar. Ej må eljest flera skrifter växlas än en å vardera sidan.

8 §.

Finner lagsökningsdomaren nödigt lämna part rådrum att i huvudskrift förete handling som han ingivit i avskrift, förelägge honom viss dag och äventyr att målet ändå avgöres. Lagsökningsdomaren give ock motparten tillfälle att taga del av handlingen om skäl därtill är; och äge denne då yttra sig däröver.

9 §.

Då lagsökningsdomaren meddelar föreläggande enligt 6, 7 eller 8 § skall anteckning om föreläggandet å tid som i 38 § stadgas införas i däri omförmälda bok; och varde föreläggandet tillika tillställt part genom rekommenderat brev.

10 §.

Har ej borgenären inom sex månader sedan honom förelades att giva gäldenären del av ansökningsgenom inkommit till lagsökningsdomaren med bevis att delgivning skett, och har ej heller svar inkommit från gäldenären, vare ansökningsgenom

gen förfallen. Lag samma vare, där icke inom sagda tid lagsökningshandlingarna blivit återställda eller styrkt avskrift därav inkommit till lagsökningsdomaren.

Innefattar ansöknigen yrkande, som jämlikt 35 § eller 37 § 3 mom. andra stycket förordningen angående inteckning i fast egendom framställt av innehavare av fordran för vilken på grund av inteckning flera fasta egendomar gemensamt häfta, och har ej sökanden inom sextio dagar från det föreläggandet om delgivning gavs fullgjort vad honom åligger enligt första stycket, vare det yrkande förfallet.

11 §.

Vad borgenären enligt 5 och 10 §§ har att iakttaga så ock äventyret om det försummas varde av lagsökningsdomaren tecknat å ansöknigen.

12 §.

Nu nekar den som sökes sin hand och förskrivning; har han ej förut vid domstol eller inför lagsökningsdomare eller överexekutor eller ock, enligt å handlingen tecknat behörigt bevis, i tillkallat vittnes närvaro inför landsfiskal, stadsfogde eller notarius publicus erkänt handlingen, varde målet hänskjutet till rätten.

13 §.

Invänder gäldenären att den handling varå kravet grundas icke är gällande mot honom, ity att han blivit tvungen eller förledd att utgiva handlingen, och visar han sannolika skäl för invändningen, varde målet hänskjutet till rätten, där ej gäldenären försummat att anmäla och kungöra tvånget eller förledandet.

Anmälan om tvång eller förledande skall göras hos domstol eller lagsökningsdomare inom fyra veckor sedan tvånget upphörde eller förledandet skedde; vare ock gäldenären pliktig att inom lika tid efter det anmälan gjordes låta domstolens eller lagsökningsdomarens bevis därom införas i allmänna tidningarna. Försummas något av vad sålunda är föreskrivet, äge lagsökningsdomaren utan hinder av invändning som här avses pröva borgenärens rätt.

14 §.

Gör gäldenären mot kravet annat jäv än nu är sagt och vill det styrka, då skall han genast förete sina bevis, och må ej andra än skriftliga bevis gälla. Finner lagsökningsdomaren att gäldenären har skäl till jävet, hänskjute målet till rätten.

15 §.

Äro ej sådana skäl för handen att målet bör hänskjutas till rätten, ålägge lagsökningsdomaren gäldenären betalningsskyldighet; avser lagsökningen betalning ur intecknad fast egendom eller intecknat fartyg, varde fordringen fastställd till betalning ur den intecknade egendomen.

16 §.

Vill gäldenären kvitta sin skuld mot fordran hos borgenären, och är denna fordran sådan att den kan genom lagsökning utkrävas, förordne lagsökningsdomaren att den må, så långt den räcker, kvittas mot skulden.

Ej må klar och förfallen fordran uppehållas för det som är stridigt eller icke förfallet.

17 §.

Lagsökningsdomaren äge tillägga vinnande part ersättning för all nödig kostnad som lagsökningen medfört.

18 §.

I lagsökningsmål må lagsökningsdomaren förordna om kvarstad å gäldenärens lösa gods eller om förbud mot skingring av egendom som tillhör honom, så ock giva handräckning varom i 192 § utsökningslagen sägs; och gälle därom i tillämpliga delar vad i nämnda lag är stadgat om handräckning som gives av överexekutor. Prövas de omständigheter som föranlett förordnandet ej vidare vara för handen, må det hävas av lagsökningsdomaren.

19 §.

I lagsökningsmål skall utslag givas ofördröjligen sedan målet kommit i det skick att det kan avgöras.

Fordringshandlingen eller den del därav som målet rörer skall ordagrant införas i utslaget eller avskrivas omedelbart därefter.

20 §.

Varder borgenärs talan bifallen, äge gäldenär vid rätten söka återvinning; stämme dock därom inom tre månader efter det lagsökningsdomarens utslag vann laga kraft eller, om besvär över utslaget blivit anförda, inom lika tid från det utslag över besvären föll.

Om handräckning för fordran.

21 §.

För utfående av penningfordran, som ej är grundad på skriftligt fordringsbevis och icke avser skadestånd, äge borgenären njuta handräckning efter ty nedan sägs.

22 §.

Ansökning om handräckning skall göras skriftligen hos lagsökningsdomaren och innehålla uppgift om borgenärens namn, yrke och postadress samt om gäldenärens namn och, där så ske kan, dennes yrke och postadress, så ock om

fordringens belopp i huvudstol och den ränta som fordras; och give borgenären därjämte i ansökningen eller i räkning som därvid fogas tydligt och fullständigt upp grunden för fordringen och tiden för dess tillkomst.

Ansökningen och räkning som däri åberopas skola till lagsökningsdomaren avlämnas i två exemplar. Är endast ett exemplar ingivet, besörje lagsökningsdomaren mot stadgad avgift erforderlig avskrift, och gälle den i målet lika med huvudskrift.

23 §.

Ej må i samma ansökning framställas krav mot mera än en gäldenär.

24 §.

Prövar lagsökningsdomaren hinder möta för upptagande av ansökningen, teckne han å ena exemplaret besked därom.

25 §.

Upptages ansökningen, teckne lagsökningsdomaren å ena exemplaret föreläggande för gäldenären att, såframt han bestrider ansökningen, inom fjorton dagar eller, där gäldenären är avlägset boende, högst trettio dagar efter det sagda exemplar av ansökningen jämte räkning, om sådan åberopats, blivit till honom överlämnad, skriftligen hos lagsökningsdomaren anmäla sitt jäv, vid äventyr att utmätning för gälden eljest må ske.

Har borgenären i ansökningen fordrat ersättning för handräckningskostnaden, bestämme lagsökningsdomaren i föreläggandet vad i sådant hänseende skall, om jäv ej göres, utgå utöver kostnaden för blivande delgivning.

I föreläggandet skall intagas underrättelse att, om målet hänskjutes till rätten, kallelse å parterna att inställa sig där kommer att ske allenast genom rekommenderade brev, varjämte föreläggandet skall innehålla anmaning till gäldenär, om vars postadress tillförlitlig upplysning icke föreligger, att hos lagsökningsdomaren anmäla sin adress.

26 §.

Är föreläggande meddelat efter ty i 25 § sägs, låte borgenären hos lagsökningsdomaren uttaga och till gäldenären överlämna det exemplar av ansökningen varå föreläggandet tecknats jämte räkning som må hava åberopats, och give därefter inom sex månader från det föreläggandet gavs till lagsökningsdomaren in sådant bevis som i 11 kap. 38 § rättegångsbalken sägs rörande delgivningen och tiden därför, vid äventyr att ansökningen är förfallen. Ej må delgivningen äga rum utom riket.

Vad borgenären sålunda har att iakttaga så ock äventyret om det försummas varde av lagsökningsdomaren tecknat å det exemplar av ansökningen varom i första stycket sägs.

27 §.

Har borgenären till lagsökningsdomaren ingivit delgivningsbevis såsom i 26 § sägs, och gör ej gäldenären inom förelagd tid jäv mot ansökningen, teckne lagsökningsdomaren ofördröjligen å det exemplar av ansökningen som kvarligger hos honom såväl föreläggandet som bevis att ansökningen lämnats obestridd; pröve ock vad i ersättning för delgivningskostnad skall tillkomma borgenären och teckne bevis därom å ansökningen.

Göres jäv allenast i fråga om handräckningskostnaden, varde bevis därom jämte föreläggandet åtecknat ansökningen.

28 §.

Har gäldenären inom förelagd tid gjort jäv, åligger det lagsökningsdomaren att så snart ske kan därom underrätta borgenären genom meddelande som avsändes med posten. Där borgenären inom en månad efter utgången av den för jävets anmälade bestämda tiden yrkar att målet eller, om jävet avsett allenast handräckningskostnaden, målet i denna del skall hänskjutas till rätten, skall sådant hänskjutande ske. Såsom jäv vare ansett att gäldenären förklarat sig vilja helt eller delvis kvitta sin skuld mot fordran hos borgenären. Har borgenären icke inom föreskriven tid framställt yrkande om målets hänskjutande till rätten, vare ansökningen förfallen.

Ändå att jäv ej gjorts, må borgenären, där han är missnöjd med lagsökningsdomarens beslut om ersättning för handräckningskostnaden, påkalla rättens prövning av ersättningsfrågan; och skall yrkande härom framställas inom den tid, som i första stycket är stadgad för där avsett fall.

29 §.

Har gäldenären icke inom förelagd tid gjort jäv, stånde honom fritt att vid rätten söka återvinning; stämme dock därom inom tre månader från det utmätning ägt rum eller utan föregången utmätning betalning skett med förbehåll om rätt för gäldenären att söka återvinning.

Gemensamma bestämmelser.

30 §.

Lagsökningsdomare vare i domsaga å landet häradshövdingen eller den, som därtill är särskilt förordnad, och i stad med rådhusrätt den av rättens lagfarna befattningshavare som därtill är satt. Om så erfordras, må flera lagsökningsdomare finnas.

31 §.

Lagsökning eller ansökning om handräkning göres hos lagsökningsdomaren i den ort där gäldenären skulle inför domstol svara å kravet.

32 §.

Har lagsökningsdomaren hänskjutit mål till rätten, utsätte han ofördröjligen dag för målets handläggning. Målet må ej förekomma tidigare än att

från dagen för lagsökningsdomarens beslut till inställedagen hinner förflyta så lång tid, som svarar mot laga stämningstid.

Anteckning om lagsökningsdomarens beslut skall å tid som i 38 § stadgas införas i däri omförmälda bok; och varde kallelse till rätten tillika tillställd parterna genom rekommenderade brev.

33 §.

Då mål hänskjutits till rätten, skall målet anses där anhängiggjort genom delgivning av lagsökningsinlagan eller ansökningen om handräckning; och vare med avseende å rättegången så ansett som vore målet instämt till den dag som utsatts för dess handläggning.

34 §.

Är någon missnöjd med lagsökningsdomarens slutliga utslag, äge han besvära sig i hovrätten.

Har lagsökningsdomaren genom särskilt beslut förordnat om kvarstad, skingringsförbud eller vräkning, däröver må klagan föras; och skall i ty fall besvärstiden räknas från det beslutet delgavs gäldenären samt om delgivningen gälla vad i 215 § utsökningslagen sägs. Ej må i annat fall särskild klagan föras över beslut som lagsökningsdomaren under handläggningen meddelat.

Menar part, att mål av lagsökningsdomaren onödigt uppehålles, äge då att däröver klaga; dock må ej klagan föras över att mål av lagsökningsdomaren hänskjutits till rätten.

35 §.

I fall då klagan må föras över lagsökningsdomarens beslut åligger det denne att i beslutet meddela underrättelse om vad vid ändrings sökande skall iakttagas samt äventyret om det försummas.

Äro besvär anförda, åligger hovrätten att från lagsökningsdomaren infordra de handlingar i målet som förvaras hos denne.

36 §.

Då besvär mot lagsökningsdomarens utslag anförts, äge hovrätten, när skäl därtill förekommer, att innan ändringssökandet slutligen prövas förordna, att utslaget icke må verkställas eller att, om verkställighet redan följt, ytterligare åtgärd ej må vidtagas.

37 §.

Över hovrätts utslag i mål som dit fullföljts från lagsökningsdomare må klagan ej föras; dock må mot hovrätts beslut i fråga om kvarstad, skingringsförbud eller vräkning talan fullföljas enligt vad i utsökningslagen är stadgat för det fall att i mål som från överexekutor fullföljts till hovrätt någon vill klaga över hovrätts beslut i sådan fråga.

38 §.

Då lagsökningsdomaren meddelar beslut som må omedelbart överklagas, varde samma dag eller den nästföregående anteckning därom införd i en därtill inrättad bok, som skall utan särskild begäran vara tillgänglig för allmänheten.

Meddelande att slutligt utslag givits i lagsökningsmål skall därjämte strax tillställas parterna genom rekommenderade brev.

39 §.

Föreläggande eller underrättelse, som det enligt denna lag åligger lagsökningsdomaren att tillstålla part, skall, där parten det begär, i stället tillställas ombud som parten i målet anlitar.

40 §.

Över mål som anhängiggöras hos lagsökningsdomare skall föras dagbok i enlighet med de närmare bestämmelser Konungen utfärdar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

Genom lagen upphävas 2 kapitlet utsökningslagen samt lagen den 26 april 1907 om handräckning för fordrans utfående, så ock vad i övrigt finnes i lag och författning stridande mot vad i denna lag stadgas.

Är mål om lagsökning för gäld eller handräckning för fordrans utfående anhängiggjort före den 1 januari 1938, skall det behandlas enligt äldre lag.

Erkännande, som före den 1 januari 1918 jämlikt 24 § utsökningslagen skett inför kronofogde eller länsman, skall äga verkan jämväl efter den 31 december 1937.

Anmälan, som före den 1 januari 1938 jämlikt 26 § utsökningslagen gjorts hos överexekutor, skall äga verkan jämväl sedan denna lag trätt i kraft.

Där i lag eller särskild författning förekommer hänvisning till lagrum som ersatts genom bestämmelse i lagsökningslagen, skall denna i stället tillämpas; och skall vad som finnes stadgat om förordnande enligt 28 § utsökningslagen efter lagsökningslagens ikraftträdande hava avseende å utslag varigenom in-tecknad fordran fastställes till betalning ur fast egendom.

F ö r s l a g

till

L a g**om ändring i vissa delar av utsökningslagen.**

Härigenom förordnas, att 51, 85, 86, 88, 98, 106, 188, 197, 209, 213 och 230 §§ utsökningslagen¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives,

¹ Senaste lydelse se SFS beträffande 230 § 1915: 138, beträffande 51, 86 och 98 §§ 1921: 301, beträffande 85 § 1936: 228 samt beträffande övriga paragrafer 1912: 211.

att i 4 kap. nämnda lag skall införas en ny paragraf, betecknad såsom 77 a §, av nedan angivet innehåll ävensom att 182 och 196 §§ samt sista stycket i 211 § samma lag skola upphöra att gälla.

51 §.

Om verkställighet av lagsökningsdomares eller överexekutors utslag, varigenom betalningsskyldighet blivit någon ålagd, gälle vad ovan är stadgat i fråga om underrätts dom i ty fall.

Har genom domstols eller lagsökningsdomares utslag intecknad fordran fastställts till betalning ur fast egendom, må försäljning ej äga rum förr än laga kraft å utslaget kommit. Har jämlikt 169 § äskats, att egendomen skall sättas under tvångsförvaltning, må sådan verkställighet ske utan hinder av att ändring i utslaget sökes, där ej hovrätten, sedan ändringssökandet där anmälts, annorlunda förordnar; dock gälle om borgenärs rätt att lyfta behållningen vad i 40 § tredje stycket för där omförmält fall sägs.

Har i mål om handräckning för fordran lagsökningsdomaren å ansökningen tecknat bevis att den lämnats obestridd, njute borgenären på grund av ansökning varå beviset är tecknat jämte räkning som i målet åberopats utmätning för sin fordran såsom enligt dom. Har lagsökningsdomaren bestämt ersättning för handräckningskostnad och är enligt lagsökningsdomarens bevis ej heller i denna del jäv framställt, varde sagda ersättning lika som själva fordringen uttagen. Visar gäldenären att han stämt om återvinning, varde i fråga om verkställigheten så ansett som vore betalningsskyldighet gäldenären ålagd genom underrätts dom som ej äger laga kraft. Domstolen, där talan är anhängig, äge om verkställigheten förordna som i 49 § är för där avsedda fall stadgat.

77 a §.

Har domstol eller lagsökningsdomare fastställt intecknad fordran till betalning ur fast egendom, vare så ansett som hade egendomen blivit utmätt.

85 §.

Då fast — — — det tillkänna.

Då fast — — — utmätningen skett.

Utmättes fartyg — — — urskiljande erfordras.

Myndighet, vilken — — — är sagt.

Har domstol eller lagsökningsdomare fastställt intecknad fordran till betalning ur fast egendom, skall avskrift av utslaget genast översändas till överexekutor.

Sker utmätning — — — till kommerskollegium.

86 §.

Har borgenär — — — utmätning åter.

Har, då genom domstols eller lagsökningsdomares utslag intecknad fordran fastställts till betalning ur fast egendom, borgenären icke sist två månader

efter det utslaget vunnit laga kraft, antingen med företeende av bevis därom samt av den handling i huvudskrift, på grund varav betalning blivit sökt, begärt försäljning av egendomen eller ock äskat tvångsförvaltning, förfalle den verkan utslaget enligt 77 a § medfört. Lag samma vare, där borgenären begärt sådan verkställighet, som nu sagts, men därefter lämnat gäldenären anstånd, som fortfar när sex månader förflutit från det verkställigheten begärdes.

88 §.

Har utmätning av fast egendom upphävts eller eljest frågan om sådan egendoms försäljning förfallit, åligger det utmätningssmannen eller överexekutor, om ärendet där är anhängigt eller det eljest ankommit på överexekutor att försälja egendomen, att därom genast göra anmälan hos inskrivningsdomaren.

98 §.

Å landet äge gäldenären bestämma, om auktion å fast egendom skall hållas å landskansliet eller å tingsställe i orten. Uppgiver gäldenären annat ställe i orten, må ock auktionen där hållas, om överexekutor prövar stället lämpligt. Har ej gäldenär vid utmätningen eller, där intecknad fordran faststälts till betalning ur egendomen, sist å fjortonde dagen efter det så skett, hos överexekutor uppgivit auktionsställe, eller äro flera, som äga auktionsställe nämna, och kunna de ej därom sig förena, bestämme överexekutor, var auktionen skall hållas. Skall auktionen hållas på annat ställe än landskansliet, varde den förrättad av den, som överexekutor för sådant ändamål till förrättningsman särskilt förordnar.

I stad — — — gemenligen hållas.

Skola fastigheter — — — å landskansliet.

106 §.

Vid början av auktion, den där icke föregåtts av sådant sammanträde, som i 102 § sägs, uppläse auktionsförrättaren såväl protokollet över utmätningen eller det utslag, varigenom intecknad fordran faststälts till betalning ur den fasta egendomen, som ock gravationsbevis och de övriga handlingar, som i 99 och 100 §§ nämnas, och anmane dem, vilka hava fordran eller rättighet, som bör vid auktionen iakttagas, att sådant anmäla; lämne ock tillstädesvarande rättsägare samt gäldenären, där han när är, tillfälle att yttra sig över handlingarna och de anspråk, som anmälas, så ock angående de villkor, som skola gälla för försäljningen.

Hålles sammanträde — — — ånyo uppläsas.

188 §.

Har ej den, som vunnit kvarstad eller skingringsförbud, inom trettio dagar, och den, som utverkat reseförbud, inom fjorton dagar efter det förordnande därom gavs hos gäldenären genom lagsökning sin fordran krävt eller sin talan

till domstol instämt eller fullföljer han ej genast eller å föreskriven tid sin talan där den hos lagsökningsdomare eller domstol anhängig är; gånge kvarstaden eller förbudet åter.

Skall lagsökning — — — rätteligen fullgöras.

Där enligt — — — nu sagts.

Är den — — — sitt val.

197 §.

I utsökningsmål bestämme överexekutor, efter ty skäligen finnes, om och till vad belopp den tappande parten bör till den andra gälda ersättning för hans kostnad i målet.

209 §.

I mål, varom i 201, 202 eller 203 § förmåles, skall överexekutors slutliga utslag givas å dag, som genom anslag sist dagen förut kungjord blivit. Underrättelse om tiden, då utslaget kommer att meddelas, varde införd i en därtill inrättad bok, som skall utan särskild begäran vara tillgänglig för allmänheten.

213 §.

Vill någon överklaga överexekutors slutliga utslag i fråga om fördelning av köpeskillning för fast egendom, som blivit av överexekutor såld, eller av medel, som i 143 § 2 mom. eller i 7 kap. avses, eller på klagan över utmätning, auktion å fast egendom eller förslag till fördelning av köpeskillning eller av medel, som i 143 § 2 mom. eller i 7 kap. avses, ingive sina besvär till hovrätten i mål från Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands, Västernorrlands och Gotlands län före klockan tolv å trettionde dagen samt i mål från övriga delar av riket före klockan tolv å tjugonde dagen från den dag, då utslaget muntligen avkunnades, eller, om det blivit efter anslag meddelat, från den dag, å vilken utslaget är ställt.

För klagan — — — är stadgad.

230 §.

Har i utsökningsmål hovrätt meddelat utslag, varigenom målet visats åter till överexekutor eller utmättningsman, skall vad i 211 § finnes stadgat för där avsett beslut om återförvisning äga tillämpning.

I fråga — — — tillställas honom.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

F ö r s l a g

till

L a g

angående ändrad lydelse av 23 § 4. förordningen den 10 augusti 1877 (nr 31 s. 51) om nya utsökningslagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall.

Härigenom förordnas, att 23 § 4. förordningen den 10 augusti 1877 om nya utsökningslagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges:

23 §.

4. Skall fast — — — å magistrat.

Har domstol eller lagsökningsdomare fastställt in-tecknad fordran till be-talning ur fast egendom, skall avskrift av utslaget genast översändas till magistraten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

F ö r s l a g

till

L a g

angående ändrad lydelse av 4 kap. 9 § lagen den 14 juni 1907 (nr 36 s. 1) om nyttjanderätt till fast egendom.

Härigenom förordnas, att 4 kap. 9 § lagen den 14 juni 1907 om nyttjande-rätt till fast egendom¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges:

4 KAP.

9 §.

Vad i utsökningslagen, lagsökningslagen och konkurslagen är stadgat an-gående fast egendom och in-teckning däri samt om fastighetsägaren tillkom-mande rätt till andel i sådan in-teckning skall äga motsvarande tillämpning

¹ Senaste lydelse se SFS 1912: 218.

i fråga om tomträtt och in-teckning däri samt tomträttshavaren tillkommande rätt till andel i sådan in-teckning; skolande vad i 82 § utsökningslagen samt 28, 32 och 39 §§ konkurslagen sägs angående lagfart gälla om inskrivning, varom ovan i 5 § sagts.

Vad angående — — — om tomträtt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

F ö r s l a g

till

L a g

**angående ändrad lydelse av 12 § lagen den 18 juni 1925 (nr 221) om
bulvanförhållande i fråga om fast egendom.**

Häri-genom förordnas, att 12 § lagen den 18 juni 1925 om bulvanförhållande i fråga om fast egendom skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

12 §.

Klagan över överexekutors beslut i ärende, som omförmäles i 1 §, föres i den ordning, som i utsökningslagen stadgas angående klagan över överexekutors utslag i utsökningsmål.

Över Konungens — — — klagan föras.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

F ö r s l a g

till

L a g

**angående ändrad lydelse av 10 § lagen den 7 juni 1934 (nr 239) om
bulvanförhållande i fråga om aktier i vissa bolag.**

Häri-genom förordnas, att 10 § lagen den 7 juni 1934 om bulvanförhållande i fråga om aktier i vissa bolag skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

10 §.

Klagan över överexekutors beslut i ärende som omförmäles i 3 § första stycket föres i den ordning som i utsökningslagen stadgas angående klagan över överexekutors utslag i utsökningsmål.

Mot överexekutors — — — ej föras.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

Förslag

till

Lag

**om ändrad lydelse av 35 § förordningen den 16 juni 1875 (nr 42 s. 12)
angående inteckning i fast egendom.**

Härigenom förordnas, att 35 § förordningen den 16 juni 1875 angående inteckning i fast egendom¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

35 §.

Innehavare av gemensam inteckning i flera egendomar vare, där någon av dem skall på begäran av annan än inteckningshavaren särskilt säljas i den ordning utsökningslagen bestämmer, berättigad att för utrönande huruvida sådan brist kan uppstå, som enligt 32 § andra stycket bör falla egendomen till last, äska försäljning jämväl av de övriga egendomarna eller någon av dem utan hinder därav, att intecknade beloppet ej är förfallet till betalning; dock åligge honom att inom den tid, som i 106 § utsökningslagen är föreskriven för anmälan av fordran eller rättighet, som skall vid auktionen iakttagas, framställa sitt yrkande i den ordning 1 och 2 §§ lagsökningslagen bestämma och till auktionsförrättaren ingiva bevis, att yrkandet blivit framställt.

Göres ej — — — andra egendomarna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

¹ Senaste lydelse se SFS 1912: 213.

Förslag

till

Lag**om ändrad lydelse av 71 och 93 §§ växellagen.**

Härigenom förordnas, att 71 och 93 §§ växellagen skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

71 §.

Växelpreskription avbrytes genom:
 delgivning av stämning till svensk domstol eller av lagsökning som gjorts hos svensk lagsökningsdomare;
 växelfordringens återopande för kvittning vid svensk domstol eller hos svensk lagsökningsdomare;

fordringens bevakning — — — konkurs; eller
 dess anmälände — — — utan konkurs.

Genom växelfordrans — — — i preskription.

Preskription avbrytes — — — vidtagit åtgärden.

Har preskription avbrutits, men varder det mål eller ärende, vari växelkravet gjorts gällande, ej fört till slut, skall ny preskriptionstid begynna att löpa från den dag, då målet eller ärendet sist handlades.

Möter för — — — hindrets upphörande.

93 §.

Växelmål instämnes — — — närmaste rådstuvurätt.

Vill man anhängiggöra sin talan genom lagsökning, gälle vad därom stadgas i lagsökningslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

Förslag

till

Lag**om ändrad lydelse av 53 och 71 §§ checklagen.**

Härigenom förordnas, att 53 och 71 §§ checklagen skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

53 §.

Checkpreskription avbrytes genom:
delgivning av stämning till svensk domstol eller av lagsökning som gjorts hos svensk lagsökningsdomare;

checkfordringens åberopande för kvittning vid svensk domstol eller hos svensk lagsökningsdomare;

fordringens bevakning — — — konkurs; eller

dess anmälade — — — utan konkurs.

Genom checkfordrans — — — i preskription.

Preskription avbrytes — — — vidtagit åtgärden.

Har preskription avbrutits, men varder det mål eller ärende, vari checkkravet gjorts gällande, ej fört till slut, skall ny preskriptionstid begynna att löpa från den dag då målet eller ärendet sist handlades.

Möter för — — — hindrets upphörande.

71 §.

Checkmål instämnes — — — närmaste rådstuvurätt.

Vill man anhängiggöra sin talan genom lagsökning, gälla vad därom stadgas i lagsökningslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 17 § förordningen den 15 oktober 1880 (nr 36 s. 1), innefattande särskilda föreskrifter angående lagfart, in-teckning och utmätning av järnväg, så ock i fråga om förvaltning av järnväg under konkurs.

Häri-genom förordnas, att 17 § förordningen den 15 oktober 1880, innefattande särskilda föreskrifter angående lagfart, in-teckning och utmätning av järnväg, så ock i fråga om förvaltning av järnväg under konkurs¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

17 §.

Har järnväg, som begagnas för allmän trafik, blivit utmätt, eller har in-tecknad fordran fastställts till betalning ur sådan järnväg, skall överexekutor,

¹ Senaste lydelse se SFS 1921: 304.

så snart anmälan om utmätningen eller utslaget inkommit, evad borgenär gör yrkande som i 81 § utsökningslagen omförmäles, eller icke, förordna en eller, där så nödigt anses, flera erfarna och sakkunniga män att i egenskap av sådana sysslomän, som i nämnda paragraf avses, järnvägen omhändertaga och förvalta samt om trafikens uppehållande i det omfång, som förut varit vanligt eller eljest finnes lämpligt, besörja, intill dess järnvägen blivit i laga ordning såld eller utmätningen eljest avslutats.

I fråga — — — utsökningslagen sägs.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 22 maj 1936.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, LEVINSON, VENNERSTRÖM, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Schlyter, anmäler fråga om *överflyttande till domstolsmyndighet av lagsökningsmål och mål om handräckning för fordran* samt anför därvid:

Inledning.

För utsökande av fordran erbjuder svensk rätt, förutom det allmänna rättegångsförfarandet, två särskilda summariska processformer: lagsökning för gäld och handräckning för fordrans utfående. Genom lagsökning kan utsökas fordran som grundar sig på skuldebrev eller annat skriftligt fordringsbevis med undantag av växel och check. Därjämte står lagsökningsförfarandet öppet för borgenär som för sin fordran har inteckning i fast egendom eller fartyg och för betalningen vill hålla sig till den intecknade egendomen. Handräckning står till buds för borgenär vars fordran ej är grundad på skriftligt fordringsbevis och icke avser skadestånd.

Lagsökningsprocessen regleras huvudsakligen genom bestämmelserna i 2 kap. utsökningslagen, varjämte i 3, 9 och 11 kap. samma lag förekomma stadganden om verkställighet av lagsökningsutslag samt om rättegångskostnad och rättsmedel. Handräckningsförfarandet regleras genom särskild lag i ämnet den 26 april 1907. I den mån särskilda stadganden ej äro givna, äro rättegångsbalkens bestämmelser rörande den ordinära processen i huvudsak tillämpliga såväl å lagsökningsprocessen som å handräckningsförfarandet.

Under det att i utlandet motsvarande former av gäldsprocessen pläga handhavas av de allmänna domstolarna, äro de hos oss i första instans förlagda till exekutiv myndighet, överexekutor. Från denna myndighet fullföljas emellertid målen till judiciell myndighet, hovrätt. Överexekutor är för landet länsstyrelsen, i Stockholm överståthållarämbetet, i annan stad med magistrat denna, viss ledamot av magistraten eller ock länsstyrelsen samt i stad utan magistrat länsstyrelsen eller den Konungen därtill förordnar.

Vid tillkomsten av den nuvarande utsökningslagen övervägdes en överflyttning av, bland annat, lagsökningsprocessen till domstolsmyndighet. Nya lagberedningen (1876) framhöll att detta skulle hava den fördelen att, då anspråket vore tvistigt, rättsfrågan kunde genast utan vidare omgång och kostnad komma under slutlig prövning. Beredningen fann emellertid att detta icke kunde ske med dåvarande rättegångsordning och domstolsorganisation. Processkommissionen (1926) framhöll med styrka önskvärdheten av att överexekutorsgöromålen överhuvud överflyttades på domstolarna. Kommissionen anförde härom bland annat:

Icke utan fog anmärkes för närvarande ofta, att länsstyrelserna hava för vidsträckt områden för att överallt vara så lätt tillgängliga för allmänheten som önskvärt vore. Även om juridisk utbildning och erfarenhet ingalunda saknas hos dessa myndigheter, ehuru deras främste representant ofta icke är rättsbildad, är deras huvudsakliga verksamhet dock av sådan natur, att överexekutorsgöromålen måste vara mer eller mindre främmande gentemot den övriga verksamheten. Dessa göromål, som ofta kräva mycket ingående rättsliga kunskaper, äro i övervägande grad rena domstolsärenden. Mycket ofta äro de bemängda med juridiska tvistepunkter, för vilkas lösning endast en domstol är den rätta myndigheten. — Då upphävandet av sambandet mellan rättsskipning och förvaltning i städerna måste leda till att magistraterna i sin nuvarande form komma att försvinna, ligger ett skäl för att å domstolarna överflytta överexekutorsgöromålen också däri, att dessa icke vad städerna angår kunna utan stora olägenheter läggas å länsstyrelserna. — Domstolarnas företräde i ifrågavarande hänseende framför länsstyrelserna visar sig jämväl i en annan riktning. Om man i svensk rätt vill söka införa sådana smidigare och mjukare former för verkställighet av betalningsskyldighet i penningar, som förekomma i vissa främmande länder, så lämpa sig otvivelaktigt domstolarna vida bättre för en sådan uppgift än länsstyrelserna.

Lagrådet (1927) yttrade vid granskningen av processkommissionens förslag i denna del, att de av kommissionen anförda synpunkterna utgjorde avgörande skäl för en överflyttning. Lagrådet tillade bland annat:

Överexekutorsbefattningen är icke någon förvaltningsuppgift utan en verklig rättsskipningsuppgift likaväl som domarens befattning med rättegångsmålen. Detta förhållande är även hos oss erkänt, i det att hovrätt och högsta domstol fungera såsom överinstanser; att i detta hänseende någon ändring icke skulle kunna på allvar ifrågasättas är uppenbart just på grund av ärendenas beskaffenhet. Den tudelning av rättsskipningsuppgiften som i underinstansen således äger rum är i många hänseende till svårt men för vårt rättsväsen. Det för kreditlivet så angelägna önskemålet om enkla, billiga och snabbt till målet ledande metoder för indrivning av fordringar, mot vilkas riktighet giltig invändning ej kan framställas, låter sig blott högst onöjaktigt förverkligas, så länge lagsökning och ansökan om handräckning för fordrans utfående måste göras hos annan myndighet än domstolen. Den sökande borgenären riskerar att framställt jäv gör vägen oframkomlig; hans besvär och kostnad hava då varit förgäves och han har att efter en fruktlös omgång börja den vanliga rättegångsvägen. Hade åter domstol ägt upptaga ansökningen, skulle ärendet där utan former, kostnad och omgång kunnat övergå i ett vanligt tvistemål, och gäldenären hade saknat en frestelse att framställa ohemula invändningar.

I Kungl. Maj:ts proposition angående huvudgrunderna för en rättegångsreform (1931) berördes ock frågan om överexeku-

torsgöromålens överflyttning till domstolarna, varvid föredragande departementschefen — med erkännande av det principiellt berättigade i en sådan omläggning — likväl framhöll att med åtgärder på detta område borde tillsvidare anstå. Departementschefen ansåg emellertid att vid lagstiftningsarbetets fullföljande kunde komma under omprövning att från överexekutor överflytta vissa grupper av ärenden, som med hänsyn till sin beskaffenhet vore i högre grad ägnade att handläggas av domstol än av administrativ myndighet. Till denna departementschefens mening anslöt sig vederbörande utskott, och riksdagen gjorde på denna punkt ingen erinran.

Inom justitiedepartementet har under hösten 1935 verkställts utredning av frågan om en överflyttning redan under nuvarande rättegångsordning till de allmänna domstolarna av sådana grupper av överexekutorsgöromål, som med hänsyn till sin beskaffenhet ansetts särskilt ägnade att handläggas av judiciell myndighet. Resultatet av denna utredning har framlagts i en i december 1935 dagtecknad *promemoria angående överflyttande till domstolsmyndighet av lagsökningsmål och mål om handräckning för fordran* (just. dep:ts promemorior 1935: 5). Ett vid promemorian fogat lagförslag i ämnet — *förslag till lag om lagsökning och om handräckning för fordran (lagsökningslag)* — torde med de under de särskilda paragraferna upptagna förklarande noterna bifogas detta protokoll (Bil. B). Vid promemorian var jämväl fogat, bland annat, ett lagförslag innefattande visst tillägg till utsökningslagen.

Över promemorian med lagförslagen hava efter remiss utlåtanden avgivits av rikets hovrätter och processlagberedningen, varjämte — sedan vederbörande beretts tillfälle att avgiva yttranden i ämnet — överståthållarämbetet, samtliga länsstyrelser utom länsstyrelsen i Hallands län, ett antal häradshövdingar och rådhusrätter, de år 1935 inom socialdepartementet tillkallade sakkunniga för verkställande av utredning rörande länsstyrelsernas organisation (länsstyrelseutredningen) ävensom styrelserna för föreningen Sveriges häradshövdingar, föreningen Sveriges stadsdomare samt Sveriges advokatsamfund inkommit med yttranden.

Departementsförslaget.

I promemorian framhölls att en överflyttning av lagsöknings- och handräckningsmålen till domstolarna skulle i åtskilliga fall medföra att de myndigheter på vilkas prövning dessa mål ankomme bleve lättare tillgängliga för den rättssökande allmänheten. Överflyttningen skulle även medföra att när stad, där magistraten eller ledamot av magistraten varit överexekutor, i judiciellt avseende förenades med angränsande domsaga, staden icke ginge miste om den förmån som låge i att lagsöknings- och handräckningsmålen kunde vinnna handläggning hos myndighet i orten. Men framför allt skulle därigenom vinnas de fördelar som, på sätt lagrådet (1927) framhållit, låge däri att lagsöknings- och handräckningsförfarandet utan former, kostnad och omgång kunde övergå i ett vanligt tvistemål. En dylik övergång skulle spara tid och kostnader såväl för den enskilde som för det allmänna. Sannolikt skulle hand-

räkningsförfarandet komma att bliva mera anlitat och antalet tredskomål nedgå i en däremot svarande grad.

I promemorian erinrades vidare att en överflyttning av överexekutorsgöromålen till de allmänna domstolarna skulle hava huvudsakligen formell betydelse i de städer där magistraten eller ledamot av denna vore överexekutor. Beträffande domsagorna skulle däremot en förändring i angiven riktning innebära att helt nya arbetsuppgifter tillades häradsrätterna. Om överflyttningen emellertid begränsades på sätt i promemorian ifrågasatts till allenast lagsöknings- och handräkningsmålen, skulle en sådan överflyttning ej heller för flertalet domsagor medföra någon väsentlig arbetsökning. I sistnämnda hänseende åberopades i promemorian en av länsstyrelseutredningen verkställd undersökning utvisande antalet lagsöknings- och handräkningsmål som i medeltal per år under treårsperioden 1932—1934 skolat behandlas av befattningshavare i domsaga därest målens handläggning tillkommit judiciell myndighet. Resultatet av denna utredning, vilken sammanförts i en promemorian åtföljande tablå, torde få bifogas detta protokoll (Bil. C). Länsstyrelseutredningen hade även verkställt en i promemorian åberopad uppskattning av den arbetstid som inom länsstyrelserna åtginge för handläggningen av ifrågavarande ärenden. Under åberopande av dessa utredningar framhölls i promemorian att den väntade arbetsökningen allenast för ett mindre antal domsagor kunde förväntas bliva av den betydelse att särskilda organisatoriska åtgärder måste vidtagas för att möta densamma. Behov av ytterligare arbetskraft beräknades uppkomma framför allt i de domsagor i vilka större fögderistäder eller stadslignande samhällen inginge. Detta behov ansåges lämpligen böra tillgodoses genom anställande av ytterligare andre notarier.

Vad anginge Stockholm anfördes i promemorian att överflyttningen påkallade viss förstärkning av arbetskrafterna vid därvarande rådhusrätt beroende på att överståthållarämbetet och icke magistraten eller befattningshavare vid denna vore överexekutor i Stockholm. Den ytterligare arbetskraft som vore erforderlig beräknades till en assessor, minst två extra notarier samt tre eller fyra kvinnliga biträden. Stadens utgifter i anledning av den ifrågasatta omorganisationen antoges komma att delvis täckas av de sportelinkomster som inflöte i ifrågavarande mål.

I promemorian hava övervägts vissa processuella ändringar beträffande lagsöknings- och handräkningsmålen vilka funnits ägnade att öka ifrågavarande processformers effektivitet. Några mer vittgående förändringar ansågos dock icke böra ifrågakomma. Det framlagda förslaget gick i huvudsak ut på följande.

De bestämmelser som reglerade lagsökningsprocessen och handräkningsförfarandet skulle sammanföras i en särskild lag. I den mån däri saknades uttryckliga stadganden i vissa processuella hänseenden skulle liksom hittills rättegångsbalkens bestämmelser äga tillämpning. Prövningen av mål rörande lagsökning och handräkning för fordran skulle tillkomma en myndighet benämnd lagsökningsdomaren. Lagsökningsdomare skulle vara å landet häradshövdingen.

gen, biträdande domare eller sekreterare. Förordnande att vikariera för lagsökningsdomaren skulle även kunna meddelas domsagobiträde med kompetens enligt 22 § domsagostadgan. Vidare borde genom föreskrift i domsagostadgan förste notarie äga att i lagsökningsdomarens ställe taga viss befattning med ärenden av detta slag. I stad med rådhusrätt skulle en lagfaren befattningshavare vid rätten vara lagsökningsdomare.

Förslaget upptog vidare en regel om viss ömsesidig subsidiaritet mellan ifrågavarande båda processformer. Därest lagsökningsdomaren funne att en ansökan om lagsökning icke kunde handläggas i den härför stadgade ordningen, skulle det åligga honom att pröva huruvida ansökningen kunde behandlas såsom en ansökan om handräckning för fordran. Omvända förhållandet skulle gälla om en ansökning av sistnämnda slag finnes böra upptagas som lagsökning.

Det i gällande lag stadgade förbudet mot lagsökning å växel och check hade icke upptagits i förslaget. Då ifrågavarande skuldförbindelser otvivelaktigt i och för sig uppfylla de för lagsökningsurkund uppställda fordringarna, följer därav att lagsökning å sådan handling skulle bliva tillåten.

I syfte att undanröja vissa olägenheter av processuell natur föreslogs att i en och samma ansökning om handräckning krav icke skulle få framställas mot mera än en gäldenär.

Förfarandet inför lagsökningsdomaren skulle i såväl lagsöknings- som handräckningsmål vara uteslutande skriftligt. Någon motsvarighet till det nuvarande muntliga förfarandet inför överexekutor i stad i lagsökningsmål upptogs icke i förslaget. Såsom skäl härför åberopades att detta förfarande saknade praktisk betydelse.

I de fall då enligt nuvarande bestämmelser lagsökningsmål skola av överexekutor förvisas såsom tvistiga till domstol eller då jäv framställes i handräckningsmål, skulle enligt förslaget målet av lagsökningsdomaren hänskjutas till rätten. Detta innebär att lagsökningsdomaren skulle utan borgenärens hörande eller hans därom framställda begäran utsätta dag för målets handläggning vid rätten och kalla parterna till inställelse, varefter målet i fortsättningen skulle handläggas som ett instämt tvistemål.

På grund av att förfarandet inför lagsökningsdomaren skulle kunna omedelbart övergå i en domstolsprocess hade en ändring i nuvarande forumregler funnits erforderlig. Rätt forum för lagsökning är för närvarande överexekutor i den ort där gäldenären har sitt bo och hemvist (mantalsskrivningsorten) eller någon tid uppehåller sig. Den som saknar stadig hemvist, sökes där han finnes, eller, om han är utrikes, där han senast var boende inom riket. Är gäldenären utlänning eller grundas fordran å löpande förskrivning, må gäldenären sökas var han träffas. För det fall att borgenär som för sin fordran har inteckning i fast egendom eller fartyg vill söka betalning ur den intecknade egendomen gälla särskilda forumbestämmelser. För lagsökning på inteckning i fast egendom är överexekutor i den ort där egendomen ligger behörig. Fartygsborgenären har att, om fartyget har endast en ägare, vända sig till den överexekutor som enligt först omförmälda forumbestämmelser är behörig; till-

hör fartyget flere redare, äger borgenären söka huvudredaren, eller, om huvudredare ej är vald, någon av redarna, vilken han helst vill. Handräckningsförfarandet anhängiggöres hos överexekutor i gäldenärens mantalsskrivningsort eller i den ort där gäldenären uppehåller sig någon tid; den som saknar stadigt hemvist ävensom utlänning sökes var han finnes. Reglerna angående forum i handräckningsmål skilja sig alltså något från stadgandena om forum i lagsökningsmål. Avvikelserna äro betingade av att handräckning icke kan ske å löpande förskrivning såsom utgörande skriftligt fordringsbevis samt av de särskilda bestämmelserna om delgivning i handräckningslagen. I förslaget hade de nuvarande forumreglerna ersatts av en generell forumbestämmelse av innehåll att lagsökning och ansökning om handräckning för fordran skulle göras hos lagsökningsdomaren i den ort där gäldenären skulle inför domstol svara å kravet.

I lagsökningsmål skulle enligt förslaget ansökningen innehålla uppgift om, bland annat, borgenärens yrke och postadress samt, där så kunde ske, om gäldenärens yrke och postadress. Dessa uppgifter betingades av att lagsökningsdomaren skulle i nämnda mål — liksom i mål om handräckning för fordran — vara skyldig att genom rekommenderade brev tillstålla parterna dels meddelanden om vissa förelägganden och beslut och dels de i det föregående nämnda kallelserna till rätten.

Såsom hinder för upptagande av lagsökning angives i 14 § utsökningslagen att borgenären underlåter att vid inlagan foga avskrift av den återopade fordringshandlingen eller att överexekutor finner denna icke innefatta bevis om fordran. Motsvarande stadganden i handräckningslagen äro något mera utförliga. Ifrågavarande mera speciella bestämmelser om processföresättningsarna föreslogos i promemorian ersatta med ett allmänt stadgande av innehåll att där lagsökningsdomaren prövade hinder möta för upptagande av ansökning skulle han teckna besked därom å inlagan.

Beträffande de i lagsöknings- och handräckningsmålen föreskrivna kommunikationsresolutionerna föreslogos bestämmelser, vilka sakna motsvarighet i nu gällande lag men som endast inneburo ett lagfästande av praxis. Sålunda skulle i lagsökningsmål borgenären erhålla föreläggande att uttaga lagsökningshandlingarna och delgiva dem gäldenären, varjämte i föreläggandet jämväl skulle angivas vad borgenären hade att iakttaga med avseende å fullföljd av sin ansökan. Motsvarande skulle gälla i handräckningsmål.

I syfte att öka snabbheten i processen föreslogs den tid, inom vilken lagsökning skulle av borgenären fullföljas, förkortad från ett år till sex månader eller sålunda till samma tid som nu gäller för fullföljd av handräckningsansökan. Därjämte föreslogs en inskränkning av tiden för anhängiggörande av återvinningstalan vid såväl lagsökning som handräckning från sex månader till tre månader. Därigenom skulle vinnas överensstämmelse med den beträffande återvinning i 12 kap. 4 § rättegångsbalken stadgade regel.

I fråga om bestämmandet av ersättning för rättegångskostnad innehöll förslaget beträffande båda instituten i vissa avseenden ändrade regler. Enligt gällande rätt skall i lagsökningsmål överexekutor tillägga sökanden, därest han

vinner saken, ersättning för all nödig kostnad som lagsökningen medfört. Förvisas målet som tvistigt till domstol, må ersättning tilläggas sökandens vederpart för dennes kostnad. Fullföljes målet vid domstol, äger domstolen, utan hinder av vad i lagsökningsmålet därom blivit bestämt, pröva vad ersättning den ena parten bör utgiva till den andre för kostnaden hos överexekutor. Enligt förslaget skulle i lagsökningsmål lagsökningsdomaren äga tillägga *vinande part* ersättning för all nödig kostnad som lagsökningen medfört. Detta innebar att kostnadsersättning skulle kunna tillerkännas gäldenär som avgivit förklaring, därest en av honom gjord invändning medfört att lagsökningen förklarats icke kunna till vidare prövning upptagas, liksom också under vissa omständigheter part som vunnit bifall till framställt kvittningsyrkande. Därest målet hänskötes till rätten, borde enligt uttalande i motiven det utan särskild föreskrift i lagen tillkomma rätten att pröva frågan om kostnaderna hos lagsökningsdomaren.

Beträffande rättegångskostnad i handräckningsmål gäller för närvarande att om borgenären i ansökningen fordrat ersättning för handräckningkostnaden, skall överexekutor i sitt föreläggande för gäldenären att avgiva yttrande över ansökningen jämväl bestämma visst belopp som i händelse jäv ej göres skall i sådant hänseende gäldas. Förslaget innehöll i denna del en helt ny princip. Något borgenärens yrkande eller lagsökningsdomarens preliminära beslut i kostnadsfrågan skulle icke delgivas gäldenären utan denna fråga skulle vid fullföljd av ansökningen avgöras av lagsökningsdomaren utan att gäldenären lämnats tillfälle att yttra sig däröver. I syfte att undgå onödiga tvister angående ersättningens storlek skulle dels ersättning för delgivningskostnad bestämmas för sig med ledning av de verifikationer borgenären i denna del företedde och dels ersättningen i övrigt utgå med visst belopp enligt taxa som fastställts av Konungen. Uppgift om vad sammanlagt tillkomme borgenären i kostnadsersättning skulle intagas i det bevis att ansökningen lämnats oestridd som tecknades å det ena exemplaret av ansökningshandlingarna.

Den möjlighet som för närvarande står en borgenär till buds att med lagsökning förknippa yrkande om kvarstad, skingringsförbud eller vräkning borde enligt uttalande i motiven bibehållas. I överensstämmelse härmed upptog förslaget en bestämmelse att i lagsökningsmål lagsökningsdomaren ägde bevilja kvarstad å gäldenärens lösa gods eller stadga förbud mot skingring, så ock giva handräckning varom i 192 § utsökningslagen sägs. I fråga om förutsättningarna för dylika handräckningsbesluts meddelande och verkställigheten av dem skulle utsökningslagens bestämmelser gälla.

Därest lagsöknings- eller handräckningsmål utsattes till domstolsbehandling skulle processen inför lagsökningsdomaren och domstolsbehandlingen i princip vara att anse såsom led i ett enhetligt förfarande. Huvudsakligen i avsikt att möjliggöra tillämpning av de i 12 kap. rättegångsbalken givna reglerna angående tredskodom vid svarandens utevaro å rättegångsförhandlings första dag upptog emellertid förslaget en bestämmelse att, då mål hänskjutits till rätten, i rättegången skulle så anses som om målet vore instämt till den dag som utsatts för dess handläggning.

I förslaget hade befogenheten att göra vissa processuella invändningar inskränkts. Om i mål som hänskjutits till rätten gäldenären icke under målets behandling hos lagsökningsdomaren gjort invändning mot dennes behörighet att upptaga målet, skulle gäldenären icke äga att vid rätten framställa sådan invändning eller göra invändning om rättens behörighet. Ej heller skulle fråga om jäv mot lagsökningsdomaren få väckas sedan målet hänskjutits till rätten.

Över lagsökningsdomarens slutliga utslag ävensom beslut varigenom lagsökningsdomaren förklarar hinder möta för upptagande av ansökan om lagsökning eller om handräckning för fordran skulle missnöjd part äga besvara sig i hovrätten; gäldenär skulle dock icke äga överklaga beslut varigenom mål hänskjutits till rätten. Därest lagsökningsdomaren genom särskilt beslut förordnat om kvarstad, skingringsförbud eller vräkning, skulle besvär få föras mot beslutet. Andra av lagsökningsdomaren under handläggningen meddelade beslut skulle icke få överklagas.

I förslaget upptogos icke de exekutivrättsliga regler, vilka nu återfinnas i 28 § utsökningslagen. I stället föreslogs att i 4 kap. utsökningslagen skulle upptagas en ny med 77 a betecknad paragraf av innehåll att om lagsökningsdomare fastställt in-tecknad fordran till betalning ur fast egendom, det skulle anses som hade egendomen blivit utmätt. Med fastställelsen skulle icke förknippas något uttryckligt förordnande att fastigheten finge utan utmätning säljas. Det ansågs nämligen dels att ett dylikt uttryckligt förordnande vore överflödigt om man i lagtexten angivit fastställelsebeslutets exekutiva verkan och dels att det vore mindre lämpligt att låta den judiciella myndigheten meddela beslut som hade direkt avseende å exekutionen, med vilken domstolsmyndigheten eljest icke hade att taga befattning. Att icke blott lagsökningsdomares utan även domstols beslut om den in-tecknade fordringens fastställande till betalning ur egendomen måste hava den angivna verkan vore uppenbart vad anginge mål som av lagsökningsdomaren hänskjutits till rätten, men det samma syntes böra gälla även för det fall att borgenären omedelbart till domstol instämt talan om den in-tecknade fordringens utfående ur fastigheten.

Slutligen har jämväl det nuvarande stadgandet i handräckningslagen om exigibilitet av handräckningsinlaga vara tecknats bevis att jäv icke anförts ansetts böra överflyttas till utsökningslagen.

Såsom dag för ikraftträdandet av den nya lagstiftningen föreslogs i promemorian den 1 januari 1937.

Yttranden över departementsförslaget.

Av de myndigheter och enskilda sammanslutningar som inkommit med yttranden över promemorian har det ojämförligt största antalet medgivit att handläggningen av lagsöknings- och handräckningsmålen rent principiellt borde tillkomma domstolsmyndighet. Beträffande frågan om behovet av den ifrågasatta lagändringen och de praktiska konsekvenserna av densamma hava däremot delade meningar yppat sig. I en del yttranden har sålunda uttalats att ifrågasatt överflyttning vore av förhållandena väl motiverad och att

vägande skäl av såväl rättssystematisk som praktisk natur talade för åtgärden. Å andra sidan har invänts att inga praktiska fördelar syntes vara att vinna genom överflyttningen och att några anmärkningar mot överexekutorernas sätt att handlägga ifrågavarande mål och ärenden icke kunnat framställas. Förslaget genomförande har utan reservation eller med allenast oväsentliga erinringar tillstyrkts av sju länsstyrelser. Därjämte har förslaget vunnit huvudsakligt tillstyrkande av rikets hovrätter, överståthållarämbetet och elva länsstyrelser, processlagberedningen, länsstyrelseutredningen samt styrelserna för föreningen Sveriges stadsdomare och Sveriges advokatsamfund. Fem länsstyrelser samt styrelsen för föreningen Sveriges härads hövdingar hava avstyrkt förslaget. De häradshövdingar och rådhusrätter, vilka inkommit med yttranden över förslaget, hava med vissa undantag uttalat sig i huvudsakligen tillstyrkande riktning.

Av de skäl som anförts till stöd för förslaget att överflytta lagsöknings- och handräckningsmålen till domstolsmyndighet har i några yttranden särskilt understrukits, att de myndigheter på vilkas prövning dessa mål ankomme därigenom bleve lättare tillgängliga för den rättssökande allmänheten. Några myndigheter — huvudsakligen länsstyrelser — hava emellertid ansett att den vinst som i sådant hänseende kunde vara att vinna genom reformen vore tämligen illusorisk. Länsstyrelsen i Värmlands län har sålunda anmärkt att, då förfarandet enligt förslaget bleve uteslutande skriftligt, ifrågavarande synpunkt icke kunde tillmätas samma betydelse som i fråga om mål i vilka muntlig handläggning förekomme. Med hänsyn till förläggningen av domsagornas kanslier — icke sällan vore två eller flera kanslier förlagda till samma stad — syntes det länsstyrelsen kunna ifrågasättas, huruvida i detta avseende någon mera avsevärd förbättring komme att inträda. Sökandena uti ifrågavarande mål vore därjämte till övervägande del advokater och kreditinstitut, som ofta hade sin verksamhet förlagd till residensstaden. Man torde enligt länsstyrelsens mening kunna med fog påstå, att för dessa parter vidkommande överflyttningen icke innebure någon fördel.

Länsstyrelsen i Jönköpings län har uttalat sig i samma riktning samt vidare anført bland annat:

Då uppsättande av ansökningar och övriga handlingar i ifrågavarande mål i allmänhet är förenat med ringa svårighet samt i regel sker å tryckta formulär, bruka parterna i stor utsträckning själva ombesörja detta, varefter handlingarna med posten insändas till länsstyrelsernas kommissionärer eller andra ombud i residensstäderna. Någon nämnvärdare minskning av parternas kostnader och besvär skulle säkerligen icke stå att vinna genom en överflyttning av dessa mål till lagsökningsdomarna. I detta sammanhang torde böra framhållas, att parterna under nuvarande förhållanden fastmera få anses äga icke oväsentliga fördelar genom den betydande utsträckningen av länsstyrelsens kompetensområden. Härigenom blir det ju bland annat möjligt att i större utsträckning, än vad efter en överflyttning skulle bliva fallet, i samma förfarande anhängiggöra talan mot flera förklarande vid ett och samma forum. Om parterna verkligen önska rådgöra med länsstyrelserna, låter detta mycket lätt sig göra antingen i telefon eller vid personligt besök. Det bör nämligen uppmärksammas,

att länsstyrelsernas tjänstemän städse äro för allmänheten tillgängliga, under det att en lagsökningsdomare på grund av mellankommande tingssammanträden ofta kan vara hindrad att omedelbart upptaga inkommande ärenden till behandling.

Uttalandet att den största vinsten av ifrågavarande överflyttning vore att därigenom lagsöknings- och handräkningsförfarandet utan former, kostnad och omgång kunde övergå i ett vanligt tvistemål har biträts av åtskilliga myndigheter. Hovrätten över Skåne och Blekinge har framhållit att därigenom undginges den med den nuvarande ordningen för lagsökningsprocessen förenade olägenheten att, när ett i lagsökningsväg framställt krav prövats icke kunna bifallas utan målet såsom tvistigt förvisats till domstol, part nödgades att genom uttagande av särskild stämning till underrätt anhängiggöra ett helt nytt mål för att få saken slutgiltigt prövad. Länsstyrelsen i Norrbottens län har uttalat att av de vägande skäl av praktisk natur vilka talade för förslaget ville länsstyrelsen särskilt understryka de betydande fördelar, som låge däri att ett lagsöknings- eller handräkningsärende utan omgång eller kostnad kunde omvandlas till ett vanligt tvistemål. Processlagberedningen har funnit det antagligt att genom den föreslagna lagändringen handräkningsförfarandet skulle komma till större användning bland annat i de fall då borgenären för närvarande föredroge att omedelbart instämma sin talan till domstol.

I samma riktning som de nämnda myndigheterna har styrelsen för Sveriges advokatsamfund uttalat sig :

Avsevärd besparing av tid, besvär och kostnader möjliggöres genom att förfarandet inför lagsökningsdomaren kan övergå till en ordinär process inför domstol utan att borgenären nödgas på nytt anhängiggöra talan. Beträffande handräkningsmål torde kunna påstås, att vetskapen hos galdenären om att invändning mot kravet utan större omgång kan leda till att han av domstol — eventuellt tredskovis — ålägges betalningsskyldighet säkerligen medför, att jäv endast undantagsvis anföres mot klar och förfallen fordran. Handräkningsförfarandet får härigenom ökad användning och kan förty väntas bliva ett tjänligt medel för vinnande av det ändamål man därmed velat uppnå.

Några myndigheter hava icke ansett den omedelbara övergången till domstolsbehandling medföra nämnvärd fördel, därvid särskilt framhållits att med nuvarande bestämmelser det endast undantagsvis inträffade att lagsökningsmål förklarades tvistiga eller handräkningsansökningar förfölle på grund av jäv från galdenären. Länsstyrelsen i Södermanlands län har — efter påpekande att länsstyrelsen under de fem senaste åren hänvisat lagsökningsmål såsom tvistigt till domstol i sammanlagt endast tio fall — uttalat att det för övrigt icke ens i samtliga dylika såsom tvistiga ansedda mål torde komma därhän, att talan anhängiggjordes vid domstol. Fordringsägaren torde nämligen enligt länsstyrelsens mening i fall, där det endast vore fråga om ett mindre fordringsbelopp, ej sällan avstå från sin fordran hellre än att utgiva kostnader för en process vars utgång kunde vara oviss. I än större utsträckning torde ett dylikt avstående från realiserandet av fordringsanspråket äga rum, då det gällde handräkningsmål.

Beträffande frågan om överflyttningens återverkningar i arbetshänseende hava flera rådhusrätter i sina yttranden understrukt uttalandet i promemorian att överflyttningen komme att för flertalet magistratsstäder hava huvudsakligen formell betydelse ävensom tillagt, att densamma icke medförde någon förändring i vederbörande rådhusrätts och magistrats totala arbetsbörda. Att förhållandet bleve annorlunda i domsagorna har framhållits i hovrätternas yttranden. Svea hovrätt har erinrat att även andra nya arbetsuppgifter lagts och kunde förväntas inom kort bliva lagda på domstolarna och att i åtskilliga domsagor allvarliga svårigheter framträtt att förvärva erforderligt antal juridiskt skolade biträden. Under hänvisning till vad hovrätten i ett yttrande till Kungl. Maj:t den 8 mars 1935 uttalat angående nödvändigheten att utan uppskov vidtaga vissa i yttrandet föreslagna åtgärder till underlättande av rekryteringen särskilt i vissa domsagor framhöll hovrätten, att allenast under förutsättning att de föreslagna eller andra lika verksamma åtgärder genom erforderliga anslag främjades ansåge sig hovrätten kunna tillstyrka att nya uppgifter lades å domstolarna. Med anledning av att i den remitterade promemorian hänvisats till utvägen att anställa ytterligare andre notarier i domsagor, där förslaget genomförande skulle medföra ökat behov av arbetskrafter, erinrade hovrätten att andre notarie till avsevärd del avlönades av häradshövdingen. Det borde enligt hovrättens mening tillses, att häradshövdingen i en eller annan form erhöle full ersättning för de ökade kostnader, som föranleddes av de nya arbetsuppgifterna.

Göta hovrätt har framhållit vikten av att arbetet med uppläggande av nya fastighetsböcker i möjligaste mån påskyndades och har av den anledning velat ifrågasätta, om ej med genomförandet av ifrågavarande förslag, vilket skulle medföra en i många fall rätt väsentlig ökning i arbetsbördan, kunde anstå något. Hovrätten har ansett att om förslaget nu genomfördes, borde statsmakterna i varje fall sörja för tillräcklig förstärkning av arbetskrafterna i domsagorna, så att det viktiga fastighetsboksarbetet icke i någon mån behövde fördröjas av nya arbetsuppgifter. En dylik förstärkning borde ske utan att häradshövdingarna nödgades bidra till kostnaderna därför.

Hovrätten över Skåne och Blekinge har uttalat, att då den föreslagna reformen syntes önskvärd, borde arbetsförhållandena i domsagorna ej utgöra hinder för dess genomförande, därest den ökade arbetskraft som kunde anses påkallad ställdes till förfogande av statsverket.

Frågan om arbetsökningen i domsagorna har ägnats särskild uppmärksamhet i häradshövdingarnas yttranden. Åtskilliga häradshövdingar hava ansett sig kunna konstatera att denna arbetsökning komme att försvåra domsagornas skötsel. Flera av dessa häradshövdingar hava emellertid ansett att svårigheterna kunde bemästras, därest ett ökat antal rättsbildade biträden anställdes. Kostnaderna för denna personalökning borde dock icke drabba häradshövdingarna. Bland övriga synpunkter som framkommit i denna del må följande framhållas:

Handläggningen av lagsöknings- och handräckningsärendena komme att för domsagornas personal medföra en större arbetsbörda än för befattnings-

havarna vid länsstyrelserna och magistraterna. Anledningen härtill vore i första hand att på grund av de täta ombytena av rättsbildade biträden det å domarkanslierna icke funnes konstant tillgång till för handläggningen av ifrågavarande ärenden rutinerad personal. Vidare vore det icke blott den tid, uttryckt i timmar, som de nya göromålen komme att draga utan fast mera nödvändigheten att omedelbart ägna handläggning åt de brådskande lagsökningsärendena som medförde de största olägenheterna och gjorde kansliarbetet betungande. Slutligen syntes det icke lämpligt att så väsentligt öka domsagoarbetet så länge det vidlyftiga och tidskrävande arbetet med uppläggande av nya fastighetsböcker påginge.

Länsstyrelsen i Uppsala län har beträffande föreliggande spörsmål framhållit att det icke finge förbises, att lagsöknings- och handräckningsmålen till antalet växlade ganska avsevärt efter konjunkturerna och att det vore mycket lättare att möta en anhopning under en begränsad tidsperiod i ett ämbetsverk med större personal och verksamhet i friare former såsom en länsstyrelse än på ett domsagokansli med dess i regel fåtaliga personal och arbetet bundet till strängt indelade perioder.

Länsstyrelsen i Värmlands län har funnit sig böra uttala att den brist i vår nuvarande av domstolarna utövade rättsskipning, som vore mest kännbar för den rättssökande allmänheten och som därför mest påtalats, torde vara dess långsamhet. Det vore enligt länsstyrelsens mening att beklaga, om denna långsamhet, som bland annat sammanhängde med domstolarnas betydande arbetsbörd, skulle komma att vidlåda även handläggningen av lagsöknings- och handräckningsmål.

Processlagberedningen har för sin del ansett att den ökning av arbetsbördan i domsagorna och för vissa rådhusrätter, som föranleddes av överflyttningen, icke torde vara av den omfattning, att den ej kunde uppbäras av den nuvarande domstolsorganisationen. Det vore emellertid enligt beredningens uppfattning tydligt, att överflyttningen vid åtskilliga domstolar nödvändiggjorde en ökning av arbetskrafterna.

I yttranden av åtskilliga länsstyrelser ävensom av länsstyrelseutredningen har framhållits, att den föreslagna överflyttningen komme att medföra en lättnad i länsstyrelsernas arbetsbörd. Storleken av denna lättnad har emellertid uppskattats högst olika. Länsstyrelseutredningen har anfört att en företagen beräkning synts giva vid handen att frånsatt möjligen Stockholms län arbetsminskningen icke skulle bliva större, men att den skulle möjliggöra dels någon inskränkning av övertidsarbete och dels personalens utnyttjande för andra arbetsuppgifter. Då besparingarna i fråga om arbetskraft bleve ringa och därtill komme att anslagen till avlöning åt länsstyrelsernas icke ordinarie personal vore synnerligen knappa och avlöningsförhållandena för samma personal vid flertalet länsstyrelser otillfredsställande, torde enligt länsstyrelseutredningens mening försiktigheten bjuda att icke räkna med några besparingar å länsstyrelsernas anslag till icke ordinarie personal såsom följd av den föreslagna lagstiftningen.

Beträffande den i promemorian berörda frågan om arbetsökningen för

Stockholms rådhusrätt har rådhusrätten — i saknad av någon grundad uppfattning om göromålens omfattning — ansett sig icke för närvarande böra göra annat uttalande än att rådhusrätten givetvis förutsatte att den ökning av arbetskrafterna, som efter närmare undersökning kunde befinnas erforderlig, ställdes till rådhusrättens förfogande. På den i förevarande sammanhang berörda frågan om förslaget innebär i kostnadshänseende för Stockholms stad hade rådhusrätten icke ansett sig hava haft anledning att i detta sammanhang ingå.

I fråga om förslaget detaljer har processlagberedningen framhållit lämpligheten av att handläggningen ankomme icke på rätten utan på en särskild *lagsökningsdomare*. Efter genomförande av en allmän rättegångsreform måste nämligen i vida större utsträckning än nu vore förhållandet rättskipningsuppgifter omhänderhavas av domaren ensam.

Svea hovrätt och Göta hovrätt hava förordat att för erhållande av förordnande såsom vikarie för lagsökningsdomare i domsaga å landet borde fordras kompetens enligt 23 § domsagostadgan. Svea hovrätt har framhållit att det särskilt med hänsyn till sådana fall, då fråga uppstode om beviljande av kvarstad, skingringsförbud eller handräckning enligt 192 § utsökningslagen, syntes betänkligt att anförtro vikariatet åt domsagobiträde med kompetens allenast enligt 22 § domsagostadgan.

Den i förslaget upptagna regeln om viss *ömsesidig subsidiaritet mellan lagsökning och handräckning för fordran* har av Svea hovrätt ansetts komma att medföra avsevärda praktiska fördelar för det stora flertalet fall genom den besparing av tid och kostnader som därigenom vunnas. Styrelsen för Sveriges advokatsamfund har funnit det vara en given förbättring att en lagsökningsansökan, mot vars upptagande till prövning hinder mötte, utan särskild omgång kunde behandlas såsom ett handräckningsmål om förutsättningarna därför vore för handen. Mera ovisst ansåge styrelsen det vara, om behov förefunnas att medgiva, att en handräckningsansökan i motsvarande fall behandlades såsom ett lagsökningsmål. Styrelsen saknade dock anledning att i detta avseende hemställa om ändring i förslaget.

Övriga yttranden däri denna fråga upptagits till behandling hava gått i avstyrkande riktning. Överståthållarembetet har sålunda anfört:

Enligt förslaget ansågs det ligga i borgenärens intresse, att lagsökningsdomaren ägde utan vidare inleda det förfarande som rätteligen borde ifrågakomma. Allmängiltigheten av ett dylikt antagande torde dock kunna ifrågasättas. En borgenär vill icke taga risken av ett dröjsmål med indrivningen som i regel torde bli följderna av en jävad handräckningsansökan utan föredrager att omedelbart genom stämning anhängiggöra målet vid rätten. En annan borgenär gör gällande att lagsökningsdomaren förfarit oriktigt vid sin vägran att upptaga målet och vill draga denna fråga under hovrätts prövning. Och en tredje borgenär anser förmånligast att nedlägga indrivningen, då han förutser att en handräckningsansökan skall bli resultatlös och finner en rättegång alltför kostsam. Exemplet torde kunna mångfaldigas. I alla sådana fall skulle borgenären åsamkas en onödig kostnad för lösen av kommunikationsresolution. Möjligen skulle saken dock kunna ordnas därmed att borgenären befria-

des från skyldighet att utlösa resolution, som avsåge annat förfarande än det i ansökningen angivna. Ett medgivande i sådan riktning torde i sak icke innebära någon egentlig nyhet. När en lagsökning finnes icke kunna till prövning upptagas, lär nämligen flertalet överexekutorer icke meddela särskilt beslut här- om, med mindre borgenären — vanligen för ärendets fullföljande hos hovrätt — gör framställning därom. I andra fall torde borgenären, såsom alltid sker inom överståthållarämbetet, för vederbörlig rättelse erhålla upplysning om före- kommande brister i ansökningen samt, där denna icke kan handläggas såsom lagsökning, anvisning att i stället begagna sig av handräckningsförfarandet. Ehuru man vid en handräckningsansökan synes hava större fog än vid en lag- sökning för antagandet, att borgenären icke har något att invända mot ett dy- likt ingripande från lagsökningsdomarens sida, torde likväl det anförda i många fall även äga tillämpning i fråga om ansökan om handräckning.

Rådhusrätten i Eskilstuna har funnit ett upptagande ex officio av en lagsökningsansökan såsom avseende en begäran om handräckning mindre tilltalande bland annat av det skälet, att borgenären i ett lagsökningsmål ofta med tanke på framtida förhållanden — han sökte t. ex. blott på förfallen ränta eller en avbetalning — hade ett intresse av att få handlingens karaktär av fordringsbevis bedömd, och därför måhända föredroge ett domstolsförfarande i stället för ärendets handläggning handräckningsvägen. Rådhusrätten ansåge därför att en lagsökningsansökan, som ej kunde såsom sådan upptagas, endast om borgenär framställt begäran härom borde behandlas som ett handräcknings- ärende beträffande fordran. Vad nu sagts gällde i tillämpliga delar även det motsatta fallet.

Liknande synpunkter hava anförts av Stockholms rådhusrätt, som förklarar att man kunde utgå ifrån att, därest borgenären icke i ansök- ningen uttryckligen uttalat att han önskade ansökan överförd från den ena proceduren till den andra, lagsökningsdomaren icke underlåte att underrätta borgenären om den ändrade proceduren.

Förslaget att tillåta *lagsökning jämväl på växel och check* har i det över- vägande antalet yttranden lämnats utan erinran. Styrelsen för Sveriges advokatsamfund har ansett att förslaget i denna del fyllde ett länge känt behov.

Stockholms rådhusrätt har — utan att framställa något bestämt yrkande i denna del — anført bland annat:

Då lagsökningsvägen hittills faktiskt varit stängd i fråga om fordringar på grund av växel eller check, har därav blivt en följd att den vanliga rättegångsvägen i stället kommit att vinna en omfattande användning, och måhända delvis just under trycket av nödvändigheten har växelprocessen i själva verket utvecklats till en så hög grad av snabbhet och smidighet, att det kan ifrågasättas om något i dessa hänseenden står att vinna genom att i dylika fall öppna jämväl lagsökningsvägen. Fastmer kan möjligen följden därav i vissa fall bli en onödigt omgång för den som måhända efter att förgäves hava anlitat lag- sökningsvägen sedermera ändock måste söka erhålla dom åt sin fordran.

Behovet av ifrågasatt lagändring har ifrågasatts av länsstyrelsen i Älvsborgs län och enstaka rådhusrätter ävensom styrelsen för föreningen Sveriges stadsdomare. Från stadsdomarhåll har hän-

visats till den korta delgivningstiden i växel- och checkmål som stode borgenär till buds. Från samma håll har även ett ekonomiskt spörsmål berörts, nämligen den inverkan i fråga om sportlerna som växel- och checkmålen övergång till lagsökningsmål kunde hava i städer där sportler ännu utginge. Under hänvisning till att den sportelinkomst som föraren av växeldomboken för närvarande åtnjöte jämlikt hittills fastställda lönestater komme att frångas honom och övergå till den ledamot av rätten som vore överexekutor framhölls angelägenheten av att möjlighet bereddes vederbörande till ersättning för sådan inkomstminskning.

Förslaget om förbud mot att *i en och samma ansöknings om handräckning framställa krav mot mera än en gäldenär* har av länsstyrelsen i Älvsborgs län hälsats med tillfredsställelse under åberopande att tvekan rätt om vad som i detta hänseende vore gällande rätt.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har ifrågasatt huruvida icke den nuvarande möjligheten till *muntligt förfarande vid lagsökning i stad* borde bibehållas samt anfört härom:

Någon motsvarighet till det nuvarande muntliga förfarandet inför överexekutor i stad har icke upptagits i förslaget under den motivering, att detta förfarande saknade praktisk betydelse. Processkommissionens förslag till revision av rättegångsväsendet bygger emellertid på muntlighet och koncentration. Det är därför förvånande att de nuvarande möjligheterna till muntligt förfarande i lagsökningsprocessen skola helt försvinna. Det muntliga lagsökningsförfarandet är dock en verklig muntlig process i likhet med processen vid underrätterna. Möjligheten att snabbt och säkert tränga fram till tvistens kärna ökas vid ett muntligt förfarande, och ett måls hänskjutande till det mera vidlyftiga och dyrbara domstolsförfarandet torde vid en muntlig lagsökningsprocess i åtskilliga fall kunna undvikas.

Förslagets bestämmelser om *lagsöknings- och handräckningsmålen hänskjutande till rätten* hava behandlats i åtskilliga yttranden.

De betänkligheter som kunnat anföras mot en automatisk övergång från handläggning inför lagsökningsdomare till domstolsbehandling hava föranlett tre länsstyrelser att yrka att såväl tvistigförklarad lagsökning som handräckningsansökan mot vilken gjorts jäv endast på borgenärens därom framställda begäran skulle utsättas till domstolsbehandling. Av dessa länsstyrelser har länsstyrelsen i Gotlands län härom anfört:

Det är ju ej uteslutet att borgenären, som väl ansett sig kunna tillgripa ett lagsökningsförfarande, av ekonomiska hänsyn icke önskar inlåta sig på en rättegång vilken blir betydligt mera kostsam. Även andra skäl kunna från borgenärs sida tala för att han icke vill tvingas in i en rättegång och det synes rimligt, att borgenären äger avgöra huruvida saken skall gå vidare från lagsökningsdomaren. Samma synpunkter torde, kanske med än större fog, kunna göras gällande i fråga om handräckningsförfarandet.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har åberopat att det föreläge en grundväsentlig skillnad mellan den summariska, formella och enkla processen inför lagsökningsdomaren å ena sidan och det av rättegångsbalkens stränga och vidlyftiga bestämmelser kringgärdade domstolsförfarandet å den andra. Länsstyrelsen har vidare anfört:

I lagsökningsprocessen äro parterna icke berättigade att utan vidare utveckla hela processmaterialet. Lagsökningsdomarens prövning är begränsad till att omfatta fordringsrättens förmåga att redan lagsökningsvägen komma till realisation. Hans utslag vinner icke materiell rättskraft. Det är visserligen ett offentligt intresse, att rättstvister mellan enskilda slutgiltigt avgöras, men initiativet till en domstolsförhandling bör väl dock som hittills utgå från parterna, vilka hava det största intresset av att få tvisten löst och även få bära kostnaderna.

I anslutning härtill har länsstyrelsen ifrågasatt den lösning att då lagsökningsmål ansåges tvistigt eller jäv anförts mot handräkningsansökan, lagsökningsdomaren samtidigt med konstaterandet härav meddelade en stämmingsresolution, som borgenären hade att delgiva i enlighet med rättegångsbalkens bestämmelser. Därigenom skulle borgenären få samma ställning som en kärande i vanligt tvistemål, och han kunde avstå från processens fortsättande endast genom att underlåta stämningens delgivande.

I andra yttranden — däribland av Göta hovrätt, två länsstyrelser, processlagberedningen ävensom styrelserna för föreningen Sveriges häradshövdingar och Sveriges advokatsamfund — har lämnats utan erinran förslaget att tvistigt lagsökningsmål skulle utan parts begäran utsättas till handläggning inför domstol, varemot i samma yttranden invändning rests mot att jämväl jävad handräkningsansökan utan borgenärens därom framställda begäran skulle komma under domstols prövning.

Processlagberedningen har till utveckling av sin ståndpunkt i fråga om handräkningsärendena anført:

Onekligen tala vissa skäl för den i förslaget intagna ståndpunkten. Det kan sålunda antagas, att gäldenären kommer att bliva mindre benägen att framställa ogrundade invändningar, då han vet att han därigenom i regel utsätter sig för rättegång. Stadgandet kan även i någon mån hindra oberättigade krav, då borgenären ställes inför utsikten att i rättegång fullfölja sitt yrkande. För den borgenär som anser sig icke böra övergå till process finnes möjligheten att återkalla sin ansökan. Emellertid måste beaktas, att en borgenär som anlitat handräkningsförfarandet ofta av skäl som äro fullt berättigade icke önskar fullfölja sin talan i rättegång. Handräckning avser att snabbt och billigt bereda honom en exekutionstitel, men om detta förhindras genom gäldenärens jäv torde ofta läget vara sådant, att han finner sig böra avstå från vidare åtgärder. Ej sällan torde borgenären med hänsyn till gäldenärens ekonomiska ställning vilja undvika de med en rättegång förenade kostnaderna. Om borgenären i regel måste räkna med rättegång vars utgång måhända ter sig oviss, är det ej uteslutet att han i åtskilliga fall underlåter att anlita handräckning, även då denna skulle varit berättigad. En borgenär torde i dylika fall i regel ej komma att begagna sig av utvägen att återkalla sin talan. Det bör märkas, att under förarbetena till den tyska lagen den 1 juni 1909 om ändringar i civilprocessordningen, genom vilken lag vissa ändringar vidtogos i fråga om handräkningsförfarandet, övervägdes att införa ett stadgande att, om gäldenären gjorde jäv, parterna alltid skulle kallas till förhandling inför rätten. Denna tanke avvissades emellertid under åberopande i huvudsak av de nu nämnda skälen, vilka grundades på den i Tyskland vunna erfarenheten.

Styrelsen för Sveriges advokatsamfund har uttalat sig i samma riktning:

Det framgår av förslaget att den borgenär, som begärt handräckning men efter inkommet jäv icke vill fullfölja sin talan vid domstol, måste fatta beslut därom utan dröjsmål efter det han erhållit meddelande om målets hänskjutande till rätten, varvid han likväl löper risk att trots all skyndsamhet ådraga sig kostnader. Den praktiska betydelsen härav för handräckningsinstitutets användbarhet är icke oväsentlig. Handräckningsförfarandet torde nämligen framför allt användas i sådana fall, där borgenären icke från gäldenären kunnat få besked, hurvida denne har någon invändning mot kravet eller ej, varför om jäv anföres, antingen kravets obetydlighet, gäldenärens bristande solvens eller jävets eget innehåll kan giva borgenären anledning att ej vilja ikläda sig kostnader för ett processförfarande. Det är av vikt för borgenären, att i sådant fall saken skall kunna nedläggas utan de olägenheter som här berörts.

Angående sättet för anordnandet av borgenärens medverkan vid handräckningsmålets utsättande till domstolsförhandling hava olika utvägar anvisats i yttrandena. Sålunda har G ö t a h o v r ä t t föreslagit en bestämmelse av innehåll att därest borgenären i ansökningen uppgivit, att han icke önskade målets hänskjutande till rätten, dylik åtgärd icke skulle äga rum. P r o c e s s l a g b e r e d u i n g e n har däremot föreslagit att för målets hänvisande till domstol en framställning från borgenären skulle fordras. Samma förslag har även framställts i yttranden av andra myndigheter och sammanslutningar. Därvid har anförts att den ifrågavarande begäran borde av borgenären framställas vid ingivande av bevis om delgivningen eller inom viss tämligen kort tid efter utgången av den gäldenären förelagda jävstiden.

I detta sammanhang må anmärkas att ö v e r s t å t h å l l a r ä m b e t e t framkastat spörsmålet hurvida lagsökningsdomaren i samband med lagsökningen skulle äga till rätten hänskjuta jämväl fråga om sådan handräckning som enligt förslaget skulle kunna beviljas i lagsökningsmål. Ämbetet hade icke av den remitterade lagtexten funnit det klart framgå att sådan befogenhet skulle tillkomma lagsökningsdomaren, varför ämbetet, som utgått ifrån att lagsökningsdomaren skulle äga rätt att meddela dylika beslut, yrkat att tydligt stadgande därom borde givas.

Avskaffandet av de särskilda *forumbestämmelserna* i 2 kap. utsökningslagen och handräckningslagen samt deras ersättande med en allmän hänvisning till rättegångsbalkens forumregler hava icke mött några erinringar. I enstaka yttranden har dock framhållits att den nya forumregeln vore mindre förmånlig för borgenären än nuvarande bestämmelser. R å d h u s r ä t t e n i V ä s t e r å s har sålunda anført:

De föreslagna föreskrifterna om forum i lagsöknings- och handräckningsmål medföra bland annat den ändring av gällande bestämmelser, att gäldenär icke längre kommer att kunna lagsökas å den ort, där han någon tid sig uppehåller. Borttagande av denna möjlighet till lagsökning å vistelseorten medför såtillvida en försämring av rådande förhållanden, att utsikten att snabbt erhålla lagsökningsdom å en person, som någon längre tid vistas borta från boningsorten, blir mindre än för närvarande, men med hänsyn till önskvärdheten att omedelbart kunna anknyta lagsökningsförfarandet till ett domstolsförfarande torde den förmån, som borgenär nu äger uti ifrågavarande hänseende, få offras.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län har uttalat tvekan huruvida av den föreslagna forumregeln framginge att forum i fall som omförmäldes i 13 § första stycket utsökningslagen skulle bestämmas enligt 10 kap. 14 § rättegångsbalken, vilket länsstyrelsen antog vara avsett.

Rådhusrätten i Norrköping har ansett att förslaget syntes ålägga lagsökningsdomaren en alltför vidsträckt och av omständigheterna — åtminstone i städerna — icke betingad *underrättelseskyldighet*. Särskilt syntes detta gälla skyldigheten att genom rekommenderat brev tillstålla part vissa förelägganden. Rådhusrätten har framhållit att parternas rätt liksom hittills i regel komme att bevakas av ombud och att erfarenheterna av det nuvarande förfarandet vid kungörande av förelägganden och utslag i lagsökningsmål knappast visade hän på behövligheten av ett vidsträcktare underrättelseförfarande i nu angivna avseenden.

Rådhusrätten i Malmö har funnit underrättelseskyldigheten i fråga om lagsökningsdomarens slutliga beslut föranleda alltför onödig kostnad och onödigt besvär, i synnerhet för postverket. Det borde vara tillräckligt om sådan underrättelse lämnades genom vanligt brev.

I ett antal yttranden har framhållits lämpligheten av att ifrågavarande underrättelser tillställdes parts ombud, åtminstone därest parten därom gjort framställning hos lagsökningsdomaren.

Den i förslaget upptagna generella regeln om *bristande processförutsättning* har i enstaka yttranden ansetts för vagt avfattad. Länsstyrelsen i Älvsborgs län har funnit de nuvarande bestämda föreskrifterna vara att föredraga framför det svävande uttryckssättet i förslaget. Nuvarande lagstiftning utsade tydligt i fråga om handräckning, att såväl fordringens beskaffenhet som orätt forum och även formfel skulle föranleda avvisande. Den nu föreslagna ordalydelsen vore ej så klar som önskvärt vore.

Förslaget att förkorta *fullföljdstiden i lagsökningsmål* från ett år till sex månader har rådhusrätten i Ulricehamn funnit mindre lämpligt, enär den längre tiden enligt rådhusrättens mening fyllde en viktig uppgift, särskilt vid lagsökning för årligen förfallande räntor. Rådhusrätten har anfört härom:

Att ränta å lån betalas för ett år i sänder, är det vanliga. Då låntagaren försummat räntebetalning, blir han påmind och krävd under en längre tid. Vi antaga att räntan, såsom fallet är med t. ex. egnahemslån, räknas per kalenderår. Då gäldenären försummat räntebetalningen för det förflutna året, blir han lagsökt å såväl kapital som ränta, t. ex. den därpå följande 1 juli. Efter delgivningen erlägger han ränta, varefter lånet får kvarstå. Nästa år står saken på samma sätt. Gäldenären har ånyo försummat sig och påminnelser hjälpa icke. Då kan långivaren före den 1 juli fullfölja lagsökningen utan att behöva skaffa nya handlingar och utan att behöva genera gäldenären med ny delgivning. Oftast behövs det inte mera, än att borgenären hotar med fullföljd, för att likvid skall inflyta. Den nu fastställda fristen är till nytta både för borgenären och för gäldenären. Den sparar besvär och kostnader, vilka sistnämnda på sistone drabba gäldenären.

Förslaget om begränsning av tiden inom vilken *återvinning* må sökas har icke föranlett några erinringar.

Angående de föreslagna ändringarna i reglerna om bestämmandet av *kostnadsersättning i lagsökningsmål* har styrelsen för Sveriges advokatsamfund uttalat att tvekan icke kunde råda därom, att den i en lagsökningsprocess vinnande parten borde tillerkännas ersättning för sina kostnader, vare sig han vore borgenär eller gäldenär. I detta sammanhang ville styrelsen framföra ett önskemål, att lagsökningsdomarna erinrades om vikten av att vinnande part tillerkändes ersättning med ett belopp som motsvarade de verkliga kostnaderna. Särskilt i lagsökningsmål framstode på grund av tvisteföremålets ofta ringa värde nu alltför ofta tillämpad praxis att tillerkänna vinnande part endast en del av kostnaderna såsom obillig.

Bestämmelsen att ersättningen för *kostnad i handräckningsmål* — med undantag för delgivningskostnaden — skulle utgå efter en av Konungen fastställd taxa har avstyrkts av så gott som samtliga myndigheter, vilka särskilt yttrat sig över denna detalj. Såsom skäl mot den föreslagna taxan har anförts bland annat:

Taxan innebure en säregen nyhet för svenskt rättsväsen. Ur principiell synpunkt vore taxan betänklig, då den berövade lagsökningsdomaren den fria prövningsrätt som borde tillkomma varje domare att bestämma rättegångskostnadens storlek efter det arbete som nedlagts på uppdraget. Omständigheterna i de olika målen kunde vara mycket växlande varför en på förhand fastställd taxa aldrig kunde giva full rättvisa åt de skiftande omständigheterna.

Styrelsen för Sveriges advokatsamfund, som jämväl avstyrkt förslaget i denna del, har anfört:

Till grund för förslaget torde icke hava legat tanken på att införande av advokattaxor vore något i och för sig önskvärt utan endast det antagandet, att det vore möjligt för en advokat att ägna handräckningsärenden en så enkel och ensartad behandling, att arvodet på grund härav kunde bestämmas mera schematiskt i dessa ärenden än i andra. Så torde dock icke vara fallet. Särskilda svårigheter uppstå t. ex. ofta då det gäller att utforska gäldenärens hemvist och därmed även hans forum eller då det blir fråga om att undersöka vem som sitter i ett dödsbo och mot vilken ansökningen alltså skall riktas. Å andra sidan kan, därest på en gång ett större antal ansökningar ingivas, kostnaden för varje ansökan stundom understiga kostnaden för en enstaka sådan. De anförda exemplen, vilka lätt skulle kunna mångfaldigas, visa att man vid upprättande av en arvodestaxa icke kan tillbörligen beakta kravet på att hänsyn tages till samtliga på kostnadsfrågan i det särskilda fallet inverkan omständigheter. Ej heller torde det vara möjligt att i en sådan taxa angiva ett medelvärde för utfört arbete, särskilt som härigenom den gäldenär som vållat det minsta besväret för borgenären och dennes ombud nödgas betala för mycket, medan den som föranlett särskilt besvär kommer alltför lindrigt undan.

De flesta myndigheter, vilka avstyrkt förslaget om taxa, hava uttalat sig för ett bibehållande av nuvarande regler med den ändring likväl att ersättning för delgivningskostnaden skulle bestämmas sedan uppgift därå inkommit till lagsökningsdomaren.

I ett antal yttranden hava påpekats de olägenheter som torde följa av den dualism i fråga om prövningsbefogenheten beträffande yrkanden om *kvarstad, skingringsförbud och vräkning*, som den föreslagna lagstiftningen medför.

Länsstyrelsen i Kristianstads län har ansett det tänkbart att framställningar i samma ärende gjordes såväl till lagsökningsdomaren som till överexekutor och hos de olika myndigheterna måhända medförde olika utgång.

Länsstyrelsen i Örebro län har funnit det lämpligt att åt lagsökningsdomaren inrymts befogenhet att i lagsökningsmål bevilja kvarstad å gäldenärens lösa gods eller stadga förbud mot skingring ävensom giva handräckning varom i 192 § utsökningslagen sägs. Länsstyrelsen har emellertid tillagt:

Då överexekutor, där lagsökning icke samtidigt förekommer, fortfarande skall pröva frågor om beviljande av sådana verkställighetsåtgärder, lära erfordras reglerande bestämmelser för det fall, att, sedan ansökan om kvarstad, skingringsförbud eller avhysning prövats av överexekutor, identiskt samma rättsanspråk bringas under lagsökningsdomares prövning i samband med lagsökning. Det synes nämligen icke tillfredsställande, att — såsom skulle kunna bliva följden därest det föreliggande förslaget i oförändrat skick genomfördes — en lagsökningsdomare för dylikt fall skulle vara oförhindrad att på nytt upptaga saken till prövning.

Processlagberedningen har ansett att den ifrågavarande dubbla behörigheten icke torde komma att medföra några mera betydande praktiska olägenheter.

Beträffande lagsökningsdomarens prövning av ansökan om vräkning har Stockholms rådhusrätt anfört bland annat:

Det lär ej sällan förekomma, att sedan en hyresvärd gjort ansökan avseende såväl lagsökning å ogulden hyra som vräkning själva hyresanspråket återkallas, exempelvis i anledning av uppkommen tvist om den oguldna hyrans belopp, och endast vräkningsyrkandet fullföljes. Rådhusrätten utgår från att förslagets innebörd är den att i dylikt fall lagsökningsdomarens befogenhet att besluta om vräkning icke må anses hava bortfallit genom att själva lagsökningen icke fullföljts. I motsatt fall skulle uppenbarligen den försämring av hyresvärdens nuvarande rättsläge, som förslaget i denna punkt avser att undvika, ändock inträda, i det att hyresvärden då skulle se sig nödsakad att efteråt göra särskild framställning hos överexekutor om vräkning med därav följande tidsutdräkt. Eller ock skulle sökandena i dylika fall finna sig föranlåtna att som regel redan från början göra sådan särskild framställning hos överexekutor och alltså tvärtemot lagförslagets avsikt ändock nödgas anlita två olika myndigheter för vinnande av sitt syfte.

I detta sammanhang förtjänar omnämnas att i flera yttranden berörts frågan om en överflyttning till domstolsmyndighet av samtliga överexekutorsgöromål eller ock av alla de i 8 kap. utsökningslagen omnämnda arbetsuppgifterna.

Processlagberedningen, som diskuterat möjligheten att överflytta hela 8 kap. utsökningslagen, har ansett en sådan överflyttning ur såväl organisatorisk som andra synpunkter vara en synnerligen genomgripande åtgärd. Det vore ock enligt beredningens mening uppenbart att målen angående lagsökning och handräckning för fordran vore de som med hänsyn till sin beskaffenhet i första hand vore ägnade att överflyttas.

Flera myndigheter hava i sina yttranden behandlat frågan om möjligheten

att i lagsöknings- och handräkningsmål som hänskjutits till rätten meddela *tredskodom*. I samband därmed har berörts faran av rättsförlust för part genom det föreslagna systemet med allenast kallelser i rekommenderade brev. Överståthållarämbetet har anfört härom:

Ifråga om sättet för meddelande av kallelse till domstolen ifrågasätter överståthållarämbetet, huruvida med hänsyn till sakens vikt kallelse genom rekommenderade brev kan anses vara tillfyllest. Det låter visserligen säga sig att målet redan genom delgivning av lagsökningen respektive handräkningsansökningen blivit anhängigt och att det sedan åligger vardera parten att bevaka sin talan, men såvitt överståthållarämbetet kan förutse torde åtminstone i Stockholm med dess rörliga befolkning de fall, då part ej träffas av lagsökningsdomarens kallelse bliva ganska talrika. Med hänsyn till de rättsförluster, som för sådant fall kunna uppkomma, anser överståthållarämbetet det böra övertvägas, huruvida icke en säkrare form för kallelse bör väljas.

Stockholms rådhusrätt har uttalat sig i samma riktning:

Visserligen avser förslaget att kommissionär skall finnas anställd hos lagsökningsdomaren, och därigenom underlättas givetvis för parterna bevakandet av förekommande ärenden, men det synes dock mindre tilltalande att part för att vara tryggad mot risker av rättsförlust skall känna sig så gott som tvingad att anlita kommissionären, vilket dock för honom medför en viss om än ringa kostnad. Rådhusrätten vill i allt fall ifrågasätta, huruvida icke lagsökningsdomaren bör vara skyldig att pröva omständigheterna i det särskilda fallet. Exempelvis kan borgenären hava saknat möjlighet att uppgiva gäldenärens adress. I sådant fall och om denna adress ej heller eljest är för lagsökningsdomaren känd, liksom möjligen i andra fall, då lagsökningsdomaren finner delgivning med rekommenderat brev icke med säkerhet kunna äga rum, skulle det kunna åläggas denne att föranstalta om delgivning på sätt om stämning är stadgat. Sådant delgivning borde vara regel i fråga om kallelse å parterna, då mål av lagsökningsdomaren utsättes att förekomma inför rätten. I detta fall synes nämligen risken för rättsförlust i följd av utebliven kallelse särskilt beaktansvärd. Om exempelvis den för sökanden avsedda kallelsen icke kommer honom tillhanda, skulle han genom uteblivande vid målets behandling inför rätten kunna utsätta sig för att dom i målet meddelas och svaranden därvid förklaras fri från hans krav.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har uttalat att för ett tredskoförfarande måste förutsättas, att det är bevisligt att svaranden erhållit del av kallelse och att han fått detta inom viss föreskriven minimi tid före domstolshandläggningen av målet. Att rekommenderade brev härvidlag icke vore tillfyllest syntes länsstyrelsen påtagligt.

Göta hovrätt har ansett att kallelsesättet med rekommenderat brev, vilket motiverades av praktiska skäl, kunde godtagas med hänsyn till att målets företagande vid rätten egentligen endast innebure en fortsättning av ett redan anhängiggjort mål. För att varsko part om denna avvikelse från det vanliga sättet för måls anhängiggörande, syntes det emellertid lämpligt att efter mönster av 12 § tredje stycket konkurslagen föreskriva, att i den första kommunikationsresolutionen skulle intagas underrättelse att, om målet hänskötes till rätten, kallelse att inställa sig där komme att tillställas part allenast genom rekommenderat brev.

Häradshövdingen i Södra Möre domsaga har anfört:

Då målets handläggning hos lagsökningsdomaren och vid rätten utgör ett sammanhängande rättsförfarande, måste vid domstolen beaktas vad svaranden anfört uti en till lagsökningsdomaren inkommen förklaring. En följd härav blir, att tredskodom oftast kan meddelas endast enligt första och ursprungliga punkten i 12 kap. 3 § rättegångsbalken: 'efter ty som sanning däri utletas kan' och icke enligt den år 1914 tillkomna, mycket praktiska andra punkten, som utgår från att grunden för kärandens talan lämnats obestridd av svaranden. Man blir alltså i många fall tvungen fordra full bevisning för fällande tredskodom. Saken torde dock hava mindre betydelse, då tredskodomar efter handläggning hos lagsökningsdomaren säkerligen bliva mycket sällsynta.

Beträffande den föreslagna inskränkningen i rätten att i ett till domstol hänskjutet mål göra vissa processuella invändningar har processlagberedningen anfört:

Ehuru intet är att erinra mot förslagets allmänna läggning, får det ej förbises att vissa svårigheter möta att med bibehållande i huvudsak av det nuvarande rättegångsförfarandet reglera förhållandet mellan behandlingen hos lagsökningsdomaren och den egentliga domstolsförhandlingen, sedan målet hänskjutits till rätten. Förslagets ståndpunkt i denna del är icke fullt klar. Å ena sidan föreslås att då mål hänskjutits till rätten skall i rättegången så anses, som vore målet instämt till den dag, som utsatts för dess handläggning. Sålunda skall denna dag med hänsyn till befogenheten att göra sådana processinvändningar, beträffande vilkas framställande viss preklusionstid gäller, möjligheten att erhålla tredskodom m. m. betraktas såsom det första rättegångstillfället. Härav synes närmast framgå, att handläggningen vid domstolen är att anse såsom en självständig process. Å andra sidan uttalas i motiveringen, att på grund av den allmänna subsidiära tillämpligheten av rättegångsbalkens bestämmelser jämväl i fråga om lagsökningsprocessen skola i fråga om parts rätt att göra invändning mot lagsökningsdomarens eller rättens behörighet stadgandena i 16 kap. rättegångsbalken gälla. Härtill kommer, att man i ett hänseende begränsat gälldenärens rätt att göra invändningar, i det man föreskrivit, att om han ej under behandlingen hos lagsökningsdomaren gjort invändning mot dennes behörighet att upptaga målet, han icke heller äger framställa invändning mot rättens behörighet. Vad sålunda anförts tyder på att förfarandet hos lagsökningsdomaren och vid rätten betraktats som en fortlöpande process, varav skulle följa bland annat, att processinvändningar skola framställas redan hos lagsökningsdomaren samt att dennes beslut bliva bindande för den fortsatta handläggningen vid rätten. Denna uppfattning motsäges emellertid av ordalagen i 36 §, vilka förutsätta att, då gälldenären gjort invändning mot lagsökningsdomarens behörighet, han framställer motsvarande invändning vid rätten. Vad angår lämpligaste sättet att undgå den nu antydda svårigheten torde visserligen det teoretiskt riktiga vara att anse hela lagsökningsförfarandet som en process och sålunda låta lagsökningsdomarens avgöranden gälla för den följande handläggningen. Denna utväg skulle emellertid med hänsyn till att bestämmelserna om processinvändningar i 16 kap. rättegångsbalken icke äro tillämpliga å ett skriftligt förfarande nödvändiggöra vissa mera omfattande bestämmelser rörande dylika invändningar. Med hänsyn härtill och då frågan icke torde ha någon större praktisk betydelse, synes det lämpligare att betrakta domstolsförhandlingen såsom en ny rättegång med därav följande rätt för gälldenären att vid domstolen framställa sina invändningar. Detta syfte torde kunna vinnas genom att 36 § utslutes. Av stadgandet i 35 § kommer då — därest man icke

anser att domstolen i dessa mål enligt 10 kap. 29 § 6 punkten rättegångsbalken har att ex officio pröva sin behörighet — att följa att någon inskränkning icke gäller i fråga om gäldenärens rätt att vid domstolen göra invändning beträffande dess behörighet. Lagsökningsdomaren bör liksom för närvarande överexekutor ex officio pröva sin behörighet. Om 36 § bibehålles, synes den böra förtydligas, varvid jämväl bör beaktas, att lagsökningsdomarens och rättens jurisdiktionsområden ej alltid sammanfalla.

De i förslaget upptagna *besvärbestämmelserna* hava i allmänhet lämnats utan anmärkning. I några yttranden har emellertid föreslagits att ej heller borgenären skulle äga rätt att klaga över beslut varigenom mål hänskjutits till rätten. Rådhusrätten i Lund har sålunda ansett att både borgenärens och gäldenärens intressen bäst tillgodosåges genom att rätten till besvär över dylika beslut helt uteslötes, icke minst i betraktande därav, att ett domstolsavgörande vanligen torde komma att föreligga tidigare än överrättens beslut i anledning av de anförda besvären.

Rådhusrätten i Västerås har ansett att svårigheter kunde uppstå, därest borgenären medgäves fullföljdsrätt i förevarande fall. Rådhusrätten har vidare anført:

Om borgenär vid första rättegångstillfället visar, att han överklagat beslutet om hänvisning till rätten, eller endast uppgiver, att han ämnar överklaga sådant beslut, torde annan utväg ej stå rätten till buds än att förklara målet vilande i avbidan på slutlig prövning av anförda besvär, då rätten icke gärna kan handlägga och ännu mindre avdöma målet, innan det avgjorts om målet överhuvud skolat hänskjutas till rätten. Därest i dylikt fall hovrätten finner, att målet ej bort hänvisas till rätten utan omedelbart avdömas, blir handläggningen vid rätten överflödig och densamma har då endast åsamkat båda parterna onödiga kostnader och besvär. För att undgå dessa olägenheter torde ej finnas annan utväg än att för båda parterna stadga förbud mot fullföljd av talan mot beslut, varigenom mål hänvisats till rätten. Några allvarliga betänkligheter mot ett sådant fullföljdsförbud torde knappast behöva föreligga med hänsyn såväl till den ringa omgång som ett hänvisningsbeslut enligt förslaget kommer att medföra, som därtill att borgenären under alla omständigheter, därest hans talan finnes befogad, erhåller gottgörelse även för sina kostnader vid rätten.

Även Svea hovrätt och länsstyrelsen i Stockholms län hava påpekat möjligheten att ett till rätten hänskjutet mål kunde komma att handläggas vid underdomstol samtidigt som hovrätten prövade av borgenären anförda besvär över beslutet om hänskjutande.

Två länsstyrelser hava framhållit som ett önskemål att lagförslaget kompletterades med bestämmelser om besvärstid och dag från vilken besvärstid skulle räknas. Därvid har anförts att om bestämmelser i dessa delar sänkades, tolkningsvårigheter kunde befaras.

I samband med behandlingen av *de exekutivrättsliga bestämmelserna* i förslaget har i några yttranden berörts spörsmålet om lagsökningsdomarens möjlighet att förordna syssloman för fastighet. Länsstyrelsen i Örebro län har anført härom:

Enligt 81 § första stycket utsökningslagen i lagrummets nuvarande lydelse skall överexekutor i samband med förordnande enligt 28 § samma lag på be-

gäran av borgenär tillsätta syssloman för fastigheten. Förslaget innehåller ingen bestämmelse eller anvisning huru härmed efter reformens genomförande skall förfaras. Mest praktiskt vore väl att förordnandet likasom nu meddelades i själva lagsökningsutslaget, varvid det alltså skulle tillkomma lagsökningsdomaren att härom besluta. Då syssloman icke får förordnas för det fall att egendom är satt under tvångsförvaltning erfordras då tillika föreskrift om skyldighet för överexekutor, som meddelat beslut om sådan tvångsförvaltning, att härom underrätta vederbörande lagsökningsdomare. En annan utväg vore att borgenär, sedan fastighet av lagsökningsdomaren dömts i mät, skulle äga att med företeende av beslutet härom i nära överensstämmelse med stadgandet i 81 § första stycket utsökningslagen hos utmätningsmannen påkalla att denne måtte uppbära avrad, hyra eller ränta eller ock för ändamålet förordna syssloman.

Befogenheten att enligt 81 § andra stycket utsökningslagen förordna syssloman lärer likasom nu böra tillkomma överexekutor. Har sådant förordnande utfärdats, lärer lagsökningsdomaren böra härom underrättas.

Departements-
chefen.

Att de nuvarande överexekutorsgöromålen i allt väsentligt äro att anse såsom rättsskipningsuppgifter, därom torde i stort sett enighet råda. Huvudsakligen till följd av vissa hinder av organisatorisk art, vilka härrört från tidigare förhållanden inom landsbygdens domstolsväsende, hava ifrågavarande göromål hittills kommit att åvila administrativ myndighet i stället för judiciell. I den mån dessa hinder försvinna, synes det böra övervägas att till domstolarna överflytta de arbetsuppgifter varom här är fråga. Efter den utbyggnad av lantdomstolarnas kansliorganisation som ägt rum under de två senaste årtiondena torde en överflyttning redan nu kunna ske av den summariska gäldsprocessen, d. v. s. av lagsökning och handräckning för fordran. Denna del av överexekutorsverksamheten är med hänsyn till sin utpräglat judiciella karaktär särskilt ägnad att handhavas av domstolsmyndighet. En dylik partiell överflyttning torde ock kunna ske oberoende av om övriga överexekutorsgöromål tillsvidare kvarbliva hos administrativ myndighet.

En överflyttning av lagsöknings- och handräckningsmålen till domstolsmyndighet får anses medföra icke oväsentliga praktiska fördelar. Därigenom bliva de myndigheter på vilkas prövning dessa mål ankomma i åtskilliga fall lättare tillgängliga för den rättssökande allmänheten än för närvarande. I några enstaka län, där samtliga domstolskanslier äro förlagda till residensstaden, bliva förhållandena i detta hänseende oförändrade. En erinran som i detta sammanhang gjorts, att då förfarandet i dessa mål är skriftligt, det ej spelar någon roll huruvida målen handläggas hos lokal myndighet eller hos den för länet centrala myndigheten, synes icke vara riktig. Det måste nämligen för allmänheten innebära en avgjord fördel att i alla rättsskipningsangelägenheter äga möjlighet att vid behov vända sig till den lokala domstolsmyndigheten.

I skilda sammanhang har vidare såsom en påtaglig fördel av gäldsprocessens anknytning till domstolsmyndighet framhållits att därigenom i förekommande fall möjliggöres en smidigare övergång från den summariska processen till domstolsprocess. Detta medför i sin tur att borgenären snabbare kan er-

hålla en verkställbar dom å gäldenär som gör oberättigade invändningar mot kravet. Den omständigheten att under nuvarande förhållanden det måhända endast undantagsvis inträffar att lagsökningsmål förklaras tvistiga eller ansökningar om handräckning förfalla på grund av jäv, torde icke förringa den betydelse av reformen som här framhållits. Sannolikt till följd av det nuvarande mindre smidiga förfarandet föredraga nämligen åtskilliga borgenärer att gå direkt till domstol med sina krav i stället för att riskera det i fråga om utgången mera osäkra förfarandet inför överexekutor. Detta gäller framför allt beträffande fordringar som skulle kunna uttagas handräckningsvägen.

Mot den ifrågasatta överflyttningen har särskilt från domstolshåll gjorts gällande, att lantdomstolarnas arbetsbörda därigenom skulle så ökas att domsagornas skötsel försvårades. I de flesta domsagor torde emellertid arbetsökningen ej bliva större än att den kan bemästras med hjälp av redan tillgänglig arbetskraft. I de domsagor åter, där antalet lagsöknings- och handräckningsmål kan beräknas representera en mera omfattande arbetsbörda, måste naturligen åtgärder vidtagas för tillgodoseende av de ökade anspråken på rättsbildade biträden. Detta synes lämpligen böra ske genom anställande av ytterligare andre notarier. Möjlighet härtill finnes redan, i det att 1936 års riksdag beviljat medel för en icke oväsentlig ökning av antalet dylika befattningar.

I det remitterade förslaget till lagsökningslag, avsedd att reglera såväl lagsöknings- som handräckningsförfarandet, hava jämväl upptagits vissa av en överflyttning icke direkt påkallade processuella ändringar, vilka ansetts ägnade att öka ifrågavarande processformers effektivitet. Förslaget, som i princip vunnit anslutning i flertalet av de inkomna yttrandena, torde i huvudsak kunna läggas till grund för en lagstiftning i ämnet. Med anledning av de erinringar som i yttrandena framställts rörande förslagets detaljer må i korthet följande framhållas.

Förslaget upptog en regel om viss ömsesidig subsidiaritet mellan lagsökning och handräckning för fordran. Regeln innebar att, därest lagsökningsdomaren funne att en ansökan om lagsökning icke kunde handläggas i den härför stadgade ordningen, det skulle åligga honom att pröva huruvida ansökningen kunde behandlas såsom en ansökan om handräckning. Omvända förhållandet skulle gälla, om en ansökning av sistnämnda slag funnes böra upptagas som lagsökning. Den sålunda föreslagna regeln synes otvivelaktigt kunna understundom vara till fördel för borgenären. Emellertid hava flera av de i ärendet hörda myndigheterna gjort vägande invändningar mot förslaget i denna del. Därest en ansökan om lagsökning ej kan upptagas i denna ordning, kan det sålunda icke alltid presumeras att borgenären önskar få ansökningen handlagd såsom avseende handräckning. Borgenären kan, såsom i yttrandena framhållits, av olika skäl hellre vilja avstå från vidare förfarande inför lagsökningsdomaren. Vidare torde upptagandet såsom lagsökning av en ansökning avseende handräckning bliva ytterligt sällsynt, varför den föreslagna bestämmelsen för detta fall blir föga praktisk. Vad man önskat vinna genom denna kan också nås med betydligt enklare medel. Lagsök-

ningsdomaren torde nämligen, såsom i yttrandena påpekats, i förekommande fall komma att underrätta borgenären om de brister som vidlåda ansökningen, varefter denne — därest han icke har särskild anledning att låta frågan komma under hovrättens prövning — tager tillbaka ansökningen eller begär att ärendet måtte handläggas i den ordning som lagsökningsdomaren finner vara den riktiga.

I förslaget har icke upptagits det nuvarande förbudet mot lagsökning på växel och check. Vad som anförts till stöd för bibehållandet av detta förbud torde sakna avgörande betydelse. Särskilt å landsbygden synes förslaget i denna del fylla ett känt behov. Någon ändring i förslaget synes icke böra ifrågakomma.

Den nuvarande möjligheten till muntligt förfarande vid lagsökning i stad synes, på sätt i förslaget skett, böra uteslutas. Frånsett att detta förfarande saknar praktisk betydelse, må det framhållas att muntligheten föga överensstämmer med de principer som ligga till grund för den summariska urkundsprocessen.

Enligt förslaget skulle såväl lagsökningsmål, i de fall då dessa enligt nuvarande bestämmelser skola av överexekutor förvisas såsom tvistiga till domstol, som ock handräckningsansökningar mot vilka jäv framställts automatiskt av lagsökningsdomaren hänskjutas till rätten. Mot en sådan regel har bland annat invänts, att därest gäldenären gör invändningar mot kravet, borgenären kan av olika anledningar önska att förfarandet stannar på stadiet inför lagsökningsdomaren och någon process vid domstol med ty åtföljande kostnader icke inledes. Beträffande lagsökning må emellertid erinras att genom ansökningens delgivning med gäldenären ett processuellt förfarande inletts som enligt vanliga regler bör vinna avslutning genom en dom över fordringsanspråket. Önskar borgenären av någon anledning avbryta förfarandet, bör situationen i princip icke vara annorlunda än då käranden i ett instämt mål icke längre önskar fullfölja sin talan. Det bör sålunda ankomma på borgenären att taga initiativ till förfarandets inställande. Att fråga här är om övergången från det förberedande förfarandet inför lagsökningsdomaren till domstolsförfarandet synes icke böra inverka. I fråga om lagsökningsmålens övergång till domstolsprocess torde sålunda någon ändring i departementsförslaget icke böra ske. Vad åter handräckningen angår synes det väl kunna begäras av borgenären, att han underkastar fordringen erforderlig granskning innan han med anlitande av offentlig myndighet utsätter gäldenären för krav, och att borgenären därför bör vara beredd att låta saken gå till domstol. Praktiska skäl synas emellertid tala för att handräckningsförfarandet, vilket icke har samma processuella karaktär som lagsökningsförfarandet, bör vinna fortsättning vid domstol endast efter borgenärens därom framställda begäran. Förfarandet bör ordnas så, att borgenären genom ett meddelande från lagsökningsdomaren underrättas om att jäv framställts, varefter borgenären skall äga att inom viss tid, t. ex. en månad från jävstidens utgång, hos lagsökningsdomaren begära målets hänskjutande till rätten.

Hänsyn till att förfarandet inför lagsökningsdomaren skall kunna övergå

i domstolsprocess föranleder att de nuvarande särskilda forumbestämmelserna för lagsöknings- och handräckningsmålen måste ersättas med forumreglerna i rättegångsbalken. Detta medför visserligen den nackdelen, att dessa mål icke längre kunna anhängiggöras å ort där gäldenären någon tid sig uppehåller, men den olägenhet som må följa härav torde uppvägas av den fördel som ligger i att lagsökningsförfarandet kan på ett enklare sätt än hittills övergå i ett domstolsförfarande. Till undanröjande av tvekan som från visst håll uttalats må anmärkas, att den föreslagna forumregeln innebär, att vid lagsökning för fordran som är grundad å inteckning i fast egendom bestämmelsen i 10 kap. 14 § rättegångsbalken skall vara tillämplig.

Mot den underrättelseskyldighet i olika hänseenden som förslaget ålägger lagsökningsdomaren hava erinringar framställt i flera yttranden. I anledning härav må framhållas, att genom den föreslagna underrättelseskyldigheten möjliggöres för parterna att på ett snabbare och billigare sätt än hittills kunna tillvarata sin rätt under förfarandets gång. Det expeditiönsarbete som därav blir följden torde i regel kunna fullgöras av mindre kvalificerad arbetskraft.

Förslaget att ur den nya lagstiftningen utesluta de särskilda bestämmelserna om hinder för upptagande av ansökan om lagsökning eller handräckning har mött erinran i några yttranden. Då emellertid ifrågakommande bestämmelser icke torde avse att vara uttömmande, bör, till undvikande av den feltolkningen att så skulle vara förhållandet, på sätt i förslaget skett allenast upptagas ett allmänt stadgande av innehåll, att där lagsökningsdomaren prövar hinder möta för upptagande av ansökning han skall teckna besked därom å inlagan.

Beträffande kostnadsersättning i lagsökningsmål bör på sätt i förslaget skett genomföras den ändring att lagsökningsdomaren må tillerkänna vinnande part ersättning för hans kostnader vare sig han är borgenär eller gäldenär. Däremot synes det icke kunna ifrågakomma att, såsom från visst håll påyrkats, i lagtexten eller i någon annan form erinra lagsökningsdomaren om vikten av att vinnande part tillerkännes ersättning med ett belopp som svarar mot de verkliga kostnaderna. Någon bestämmelse om behörighet för domstolen att då lagsökningsmål övergått till domstolsprocedur utdöma kostnad som härrör från förfarandet inför lagsökningsdomaren torde icke heller vara erforderlig. Förfarandet inför lagsökningsdomaren måste i detta hänseende anses utgöra ett led i ett enhetligt processuellt förfarande.

I fråga om ersättningen i handräckningsmål har förslaget om införande av en fast taxa, vilken lagsökningsdomaren vid ersättningens bestämmande skulle följa, mött starkt motstånd. Vad härutinnan anförts synes vara förtjänt av beaktande. De nuvarande reglerna synas sålunda böra bibehållas med den ändring likväl, att ersättning för delgivningskostnaden skall kunna bestämmas utan parternas hörande sedan uppgift därom inkommit till lagsökningsdomaren.

Med anledning av påpekandet att förslaget torde komma att medföra viss dualism mellan lagsökningsdomaren, å ena, samt överexekutor, å andra sidan, i fråga om prövningsbefogenheten beträffande yrkanden om kvarstad, sking-

ringsförbud och vräkning, må erinras att denna dualism, på sätt processlagberedningen anfört, icke kan befaras medföra några mera betydande praktiska olägenheter. Vad angår lagsökningsdomarens befogenhet i här berörda hänseende förtjänar anmärkas att, därest borgenären i ett hyresfordringsmål lagsökt å förfallen hyra ävensom begärt vräkning, lagsökningsdomaren bör vara oförhindrad att — även om fordringsanspråket återkallas — pröva frågan om gäldenärens skyldighet att avflytta från den förhyrda fastigheten. Lagsökningsdomaren skall naturligen äga att till rätten hänskjuta jämväl fråga om sådan handräckning som skall kunna beviljas i lagsökningsmål.

Vid lagsöknings- eller handräckningsmåls hänskjutande till rätten bör något stämningsförfarande icke äga rum. Då förfarandet vid rätten i sak icke innebär något annat än en fortsättning av ett redan i vanlig ordning anhängigt mål, bör det vara tillräckligt att parterna på sätt föreslagits genom rekommenderade brev från lagsökningsdomaren underrättas om dagen för målets första handläggning vid rätten. I gäldenärens intresse synes emellertid förslaget böra kompletteras med en föreskrift att kommunikationsresolutionen i såväl lagsöknings- som handräckningsmål skall innehålla upplysning om att, därest målet hänskjutes till rätten, kallelse å parterna att inställa sig där kommer att ske allenast genom rekommenderade brev ävensom en anmaning till gäldenär, om vars postadress tillförlitlig upplysning icke föreligger, att hos lagsökningsdomaren anmäla sin adress.

Spörsmålet i vad mån treskodom må kunna meddelas i ett till rätten hänskjutet mål torde icke lämpligen böra bliva föremål för särskild reglering i vidare mån än som skett genom det i förslaget upptagna stadgandet att, då mål hänskjutits till rätten, i rättegången skall så anses som vore målet instämt till den dag som utsatts för dess handläggning. Härav torde följa att treskodom må meddelas då förutsättningarna härför jämlikt 12 kap. 3 § rättegångsbalken prövas föreligga. Vilken betydelse som i händelse av gäldenären-svarandens utevaro vid första rättegångstillfället bör tillmätas hans inför lagsökningsdomaren gjorda jäv beror naturligen på jävets innehåll. Har sålunda från gäldenärens sida förebragts något som kommer kravet att framstå såsom uppenbarligen obefogat bör treskodom vara utesluten.

På skäl som i processlagberedningens yttrande anförts böra de i förslaget upptagna bestämmelserna om inskränkning i rätten att i ett till domstolen hänskjutet mål göra vissa processuella invändningar uteslutas.

I fråga om besvärstämmelserna synes allenast den ändring i förslaget böra ske att, då rätten för borgenär att anföra besvär över beslut varigenom mål hänskjutits till domstol torde sakna praktisk betydelse, borgenär likaväl som gäldenär betages rätten till fullföljd i berörda hänseende. Därigenom undgås även möjligheten att ett till domstol hänskjutet mål kommer att handläggas vid underdomstolen samtidigt som beslutet om hänskjutandet drages under hovrättens prövning.

I de delar av det utremitterade lagutkastet som icke berörts i det föregående hava inga sakliga ändringar gjorts i utkastets bestämmelser.

Om verkställigheten av lagsökningsdomarens utslag varigenom betalnings-skyldighet blivit någon ålagd bör liksom för närvarande i fråga om överexekutors motsvarande utslag gälla vad som är stadgat om underrätts dom i ty fall. Bestämmelserna härom böra naturligen liksom hittills upptagas i utsökningslagen. I nämnda lag böra jämväl upptagas de i handräckningslagen nu givna reglerna om verkställighet å handräckningsinlaga därå tecknats bevis att jäv icke anförts. Dessa regler böra lämpligen upptagas i ett nytt, tredje stycke av 51 §.

I utsökningslagen bör vidare, på sätt föreslagits, i en ny med 77a betecknad paragraf upptagas ett stadgande rörande den exekutivrättsliga verkan av domstols eller lagsökningsdomares beslut varigenom intecknad fordran fastställts till betalning ur fast egendom.

Beträffande övriga av överflyttningen föranledda ändringar i utsökningslagen må nämnas att i 85 § bör inryckas en bestämmelse om skyldighet för domstol och lagsökningsdomare att underrätta överexekutor om utslag varigenom intecknad fordran fastställts till betalning ur fast egendom, samt att den i 98 § angivna tiden inom vilken gäldenär har rätt att bestämma plats för auktion å fast egendom bör utsträckas till fjortonde dagen efter avkunnandet av det utslag, varigenom den intecknade fordringen fastställts till betalning ur egendomen. Dessutom böra 182 och 196 §§ samt sista stycket i 211 § upphöra att gälla, varjämte 53, 86, 88, 98, 106, 188, 197, 209, 213 och 230 §§ böra undergå vissa redaktionella jämkningar.

Enligt 4 kap. 9 och 11 §§ lagen om nyttjanderätt till fast egendom skall vad i utsökningslagen är stadgat angående fast egendom och inteckning däri samt om fastighetsägaren tillkommande rätt till andel i sådan inteckning äga motsvarande tillämpning i fråga om tomträtt och vattenfallsrätt och inteckning däri samt tomträtts- och vattenfallsrättshavaren tillkommande rätt till andel i sådan inteckning. För att någon saklig ändring i detta förhållande icke skall ske genom utbrytandet ur utsökningslagen av bestämmelserna om lagsökning till en självständig författning, torde förstnämnda lagrum böra undergå en därav betingad formell ändring. I samband därmed torde lämpligen den i förstnämnda lagrum förekommande hänvisningen till vissa paragrafer i 1862 års konkurslag böra ersättas av en hänvisning till motsvarande stadganden i nu gällande konkurslag.

Utbrytandet ur utsökningslagen av bestämmelserna om lagsökningsmål föranleder även ändring i fullföljdsreglerna i lagen den 18 juni 1925 om bulvanförhållande i fråga om fast egendom och lagen den 7 juni 1934 om bulvanförhållande i fråga om aktier i vissa bolag.

Jämlikt 35 § inteckningsförordningen äger innehavare av gemensam inteckning i flera egendomar, då någon av egendomarna skall på begäran av annan särskilt exekutivt försäljas, att för utrönande huruvida sådan brist kan uppstå som enligt 32 § andra stycket samma förordning bör falla egendomen till last äska försäljning jämväl av de andra egendomarna eller någon av dem utan hinder av att intecknade beloppet ej är förfallet till betalning. Sådant yrkande skall framställas i den ordning som gäller för ansökan om fastställande

av intecknad fordran till betalning ur fast egendom och skall göras inom viss angiven tid. Då efter lagsökningsmålens överflyttande till domstolsmyndighet auktionsförrättaren aldrig kommer att få befattning med lagsökningsmålet, måste uppenbarligen den i förstnämnda lagrum stadgade skyldigheten att till auktionsförrättaren ingiva bevis om att lagsökningsansökningen vederbörligen gjorts göras obligatorisk. Samtidigt synes den i 35 § inteckningsförordningen förekommande hänvisningen till 13 § utsökningslagen böra ersättas med en hänvisning till motsvarande lagrum i lagsökningslagen.

Då såsom i det föregående anförts lagsökning skall vara tillåten å växel och check, erfordras vissa ändringar i växel- och checklagarnas bestämmelser angående preskription. Sålunda måste delgivning av lagsökning å växel hos svensk lagsökningsdomare tillerkännas samma preskriptionsavbrytande verkan som nu tillkommer delgivning av stämning till svensk domstol samt åberopande av växelfordring för kvittning avbryta växelpreskription vare sig åberopandet sker inför domstol eller lagsökningsdomare. Motsvarande bör gälla om check och checkpreskription. Det anförda föranleder ändring i 71 § växellagen och 53 § checklagen. De i 93 § växellagen och 71 § checklagen förekommande forumreglerna torde därjämte böra kompletteras med en hänvisning till lagsökningslagens bestämmelser om lagsökningsforum.

Slutligen torde även 17 § förordningen den 15 oktober 1880 innefattande särskilda föreskrifter angående lagfart, inteckning och utmätning av järnväg, m. m. böra undergå den ändring, som betingas av att lagsökningsutslag icke längre skall meddelas av överexekutor, ävensom i övrigt i vissa delar undergå en omredigering.

Den nya lagstiftningen föreslås skola träda i kraft den 1 januari 1938.

I enlighet med vad sålunda anförts hava inom justitiedepartementet upprättats förslag till

- 1) lag om lagsökning och om handräckning för fordran (lagsökningslag);
- 2) lag om ändring i vissa delar av utsökningslagen;
- 3) lag angående ändrad lydelse av 4 kap. 9 § lagen den 14 juni 1907 (nr 36 s. 1) om nyttjanderätt till fast egendom;
- 4) lag angående ändrad lydelse av 12 § lagen den 18 juni 1925 (nr 221) om bulvanförhållande i fråga om fast egendom;
- 5) lag angående ändrad lydelse av 10 § lagen den 7 juni 1934 (nr 239) om bulvanförhållande i fråga om aktier i vissa bolag;
- 6) lag om ändrad lydelse av 35 § förordningen den 16 juni 1875 (nr 42 s. 12) angående inteckning i fast egendom;
- 7) lag om ändrad lydelse av 71 och 93 §§ växellagen;
- 8) lag om ändrad lydelse av 53 och 71 §§ checklagen; samt
- 9) lag om ändrad lydelse av 17 § förordningen den 15 oktober 1880 (nr 36 s. 1), innefattande särskilda föreskrifter angående lagfart, inteckning och utmätning av järnväg, så ock i fråga om förvaltning av järnväg under konkurs.

Föredraganden hemställer, att lagrådets utlåtande över ifrågavarande lagförslag, av den lydelse bilaga A till detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Tage Evers.

Förslag

till

Lag**om lagsökning och om handräckning för fordran (lagsökningslag).**

Häri genom förordnas som följer:

Om lagsökning.**1 §.**

För fordran, som är till betalning förfallen och grundar sig å skuldebrev eller annat skriftligt fordringsbevis, må gäldenären lagsökas enligt vad i denna lag sägs.

Borgenär som för sin fordran har in-teckning i fast egendom eller fartyg äge ock genom lagsökning söka betalning ur den in-tecknade egendomen.

2 §.

Lagsökning skall göras skriftligen hos lagsökningsdomaren. Ansökningen skall innehålla uppgift om borgenärens namn, yrke och postadress samt om gäldenärens namn och, där så ske kan, dennes yrke och postadress. Vid ansökningen foge borgenären besannad avskrift av den handling varå han grundar sin fordran.

3 §.

Prövar lagsökningsdomaren hinder möta för upptagande av ansökningen, teckne han å inlagan besked därom.

4 §.

Upptages ansökningen, teckne lagsökningsdomaren å inlagan föreläggande för gäldenären att inom viss tid efter det lagsökningshandlingarna blivit honom delgivna skriftligen svara å ansökningen vid äventyr att målet ändå avgöres. I föreläggandet skall intagas underrättelse att, om målet hänskjutes till rätten, kallelse å parterna att inställa sig där kommer att ske allenast genom rekommenderade brev, varjämte föreläggandet skall innehålla anmaning till gäldenär, om vars postadress tillförlitlig upplysning icke föreligger, att hos lagsökningsdomaren anmäla sin adress.

Vid utsättande av tiden för svars avgivande har lagsökningsdomaren att taga hänsyn till belägenheten av den ort där gäldenären bor eller handlingarna

eljest kunna väntas bliva honom delgivna. Där ansökningen må delgivas genom kungörelse i allmänna tidningarna, vare tiden nittio dagar efter det kungörelsen tredje gången infördes.

5 §.

Lagsökningsdomaren förelägge borgenären att uttaga lagsökningshandlingarna och delgiva dem gäldenären på sätt för stämning är stadgat; dock skall, där delgivningen må ske genom kungörelse i allmänna tidningarna, borgenären låta lagsökningsinlagan med därå tecknat föreläggande införas tre gånger, minst en vecka mellan varje gång, samt, om jämväl annan åtgärd för delgivningen bör vidtagas, fullgöra sådant före sista kungörandet.

6 §.

Giver borgenären in bevis att lagsökningshandlingarna blivit gäldenären delgivna, så ock samma handlingar i huvudskrift eller besannad avskrift, och kommer ej gäldenären inom förelagd tid med skriftligt svar, varde målet avgjort på de skäl borgenären företett.

Visas gäldenären hava varit av laga förfall hindrad att svara, förelägge lagsökningsdomaren honom ny tid.

7 §.

Lagsökningsdomaren äge, om gäldenärens svar därtill föranleder, låta borgenären innan målet avgöres bemöta svaret med påminnelser; och förelägge honom då tid därtill, högst trettio dagar. Ej må eljest flere skrifter växlas än en å vardera sidan.

8 §.

Finner lagsökningsdomaren nödigt lämna part rådrum att i huvudskrift förete handling som han ingivit i avskrift, förelägge honom viss dag och äventyr att målet ändå avgöres. Lagsökningsdomaren give ock motparten tillfälle att taga del av handlingen om skäl därtill är; och äge denne då yttra sig däröver.

9 §.

Då lagsökningsdomaren meddelar föreläggande enligt 6, 7 eller 8 § skall anteckning om föreläggandet å tid som i 38 § stadgas införas i däri omförmälda bok; och varde föreläggandet tillika tillställt part genom rekommenderat brev.

10 §.

Har ej borgenären inom sex månader sedan honom förelades att giva gäldenären del av ansökningen inkommit till lagsökningsdomaren med bevis att delgivning skett, och har ej heller svar inkommit från gäldenären, vare ansökningen förfallen. Lag samma vare, där icke inom sagda tid lagsökningshandlingarna blivit återställda eller styrkt avskrift därav inkommit till lagsökningsdomaren.

Innefattar ansökningen yrkande, som jämlikt 35 § eller 37 § 3 mom. andra stycket förordningen angående inteckning i fast egendom framställts av innehavare av fordran för vilken på grund av inteckning flera fasta egendomar gemensamt häfta, och har ej sökanden inom sextio dagar från det föreläggandet om delgivning gavs fullgjort vad honom åligger enligt första stycket, vare det yrkande förfallet.

11 §.

Vad borgenären enligt 5 och 10 §§ har att iakttaga varde av lagsökningsdomaren tecknat å ansökningen.

12 §.

Nu nekar den som sökes sin hand och förskrivning; har han ej förut vid domstol eller inför lagsökningsdomare eller överexekutor eller ock, enligt å handlingen tecknat behörigt bevis, i tillkallat vittnes närvaro inför landsfiskal, stadsfogde eller notarius publicus erkänt handlingen, varde målet hänskjutet till rätten.

13 §.

Invänder gäldenären att den handling varå kravet grundas icke är gällande mot honom, ity att han blivit tvungen eller förledd att utgiva handlingen, och visar han sannolika skäl för invändningen, varde målet hänskjutet till rätten, där ej gäldenären försummat att anmäla och kungöra tvånget eller förledandet.

Anmälan om tvång eller förledande skall göras hos domstol eller lagsökningsdomare inom fyra veckor sedan tvånget upphörde eller förledandet skedde; vare ock gäldenären pliktig att inom lika tid efter det anmälan gjordes låta domstolens eller lagsökningsdomarens bevis därom införas i allmänna tidningarna.

Försummas något av vad sålunda är föreskrivet, äge lagsökningsdomaren utan hinder av invändning som här avses pröva borgenärens rätt.

14 §.

Gör gäldenären mot kravet annat jäv än nu är sagt och vill det styrka, då skall han genast förete sina bevis, och må ej andra än skriftliga bevis gälla. Finner lagsökningsdomaren att gäldenären har skäl till jävet, hänskjute målet till rätten.

15 §.

Äro ej sådana skäl för handen att målet bör hänskjutas till rätten, ålägge lagsökningsdomaren gäldenären betalningsskyldighet; avser lagsökningen betalning ur intecknad fast egendom eller intecknat fartyg, varde fordringen fastställd till betalning ur den intecknade egendomen.

16 §.

Vill gäldenären kvitta sin skuld mot fordran hos borgenären, och är denna fordran sådan att den kan genom lagsökning utkrävas, förordne lagsökningsdomaren att den må, så långt den räcker, kvittas mot skulden.

Ej må klar och förfallen fordran uppehållas för det som är stridigt eller icke förfallet.

17 §.

Lagsökningsdomaren äge tillägga vinnande part ersättning för all nödig kostnad som lagsökningen medfört.

18 §.

I lagsökningsmål må lagsökningsdomaren bevilja kvarstad å gäldenärens lösa gods eller stadga förbud mot skingring, så ock giva handräckning varom i 192 § utsökningslagen sägs; och gälle därom i tillämpliga delar vad i nämnda lag är stadgat om handräckning som gives av överexekutor.

19 §.

I lagsökningsmål skall utslag givas ofördröjligen sedan målet kommit i det skick att det kan avgöras.

Fordringshandlingen eller den del därav som målet rörer skall ordagrant införas i utslaget eller avskrivas omedelbart därefter.

20 §.

Varder borgenärs talan bifallen, äge gäldenär vid rätten söka återvinning; stämme dock därom inom tre månader efter det lagsökningsdomarens utslag vann laga kraft eller, om besvär över utslaget blivit anförda, inom lika tid från det utslag över besvären föll.

Om handräckning för fordran.

21 §.

För utfående av penningfordran, som ej är grundad på skriftligt fordringsbevis och icke avser skadestånd, äge borgenären njuta handräckning efter ty nedan sägs.

22 §.

Ansökning om handräckning skall göras skriftligen hos lagsökningsdomaren och innehålla uppgift om borgenärens namn, yrke och postadress samt om gäldenärens namn och, där så ske kan, dennes yrke och postadress, så ock om fordringens belopp i huvudstol och den ränta som fordras; och give borgenären därjämte i ansökningen eller i räkning eller annan handling som därvid fogas tydligt och fullständigt upp grunden för fordringen och tiden för dess tillkomst.

Ansökningen och annan handling som däri åberopas skola till lagsökningsdomaren avlämnas i två exemplar. Är endast ett exemplar ingivet, besörje lagsökningsdomaren mot stadgad avgift erforderlig avskrift, och gälle den i målet lika med huvudskrift.

23 §.

Ej må i samma ansökning framställas krav mot mera än en gäldenär.

24 §.

Prövar lagsökningsdomaren hinder möta för upptagande av ansökningen, teckne han å ena exemplaret besked därom.

25 §.

Upptages ansökningen, teckne lagsökningsdomaren å ena exemplaret föreläggande för gäldenären att, såframt han bestrider ansökningen, inom fjorton dagar eller, där gäldenären är avlägset boende, högst trettio dagar efter det sagda exemplar av ansökningen jämte annan handling, om sådan åberopats, blivit till honom överlämnad, skriftligen hos lagsökningsdomaren anmäla sitt jäv, vid äventyr att utmätning för gälden eljest må ske.

Har borgenären i ansökningen fordrat ersättning för handräckningskostnaden, bestämme lagsökningsdomaren i föreläggandet vad i sådant hänseende skall, om jäv ej göres, utgå utöver kostnaden för blivande delgivning.

I föreläggandet skall intagas underrättelse att, om målet hänskjutes till rätten, kallelse å parterna att inställa sig där kommer att ske allenast genom rekommenderade brev, varjämte föreläggandet skall innehålla anmaning till gäldenär, om vars postadress tillförlitlig upplysning icke föreligger, att hos lagsökningsdomaren anmäla sin adress.

26 §.

Är föreläggande meddelat efter ty i 25 § sägs, låte borgenären hos lagsökningsdomaren uttaga och till gäldenären överlämna det exemplar av ansökningen varå föreläggandet tecknats jämte annan handling som må hava åberopats, och give därefter inom sex månader från det föreläggandet gavs till lagsökningsdomaren in sådant bevis som i 11 kap. 38 § rättegångsbalken sägs, vid äventyr att ansökningen är förfallen. Ej må delgivningen äga rum utom riket.

Vad borgenären sålunda har att iakttaga varde av lagsökningsdomaren tecknat å det exemplar av ansökningen varom i första stycket sägs.

27 §.

Har borgenären till lagsökningsdomaren ingivit delgivningsbevis såsom i 26 § sägs, och gör ej gäldenären inom förelagd tid jäv mot ansökningen, teckne lagsökningsdomaren ofördröjligen å det exemplar av ansökningen som kvarligger hos honom såväl föreläggandet som bevis att ansökningen lämnats obestridt; pröve ock vad i ersättning för delgivningskostnad skall tillkomma borgenären och teckne bevis därom å ansökningen.

Göres jäv allenast i fråga om handräkningskostnaden, varde bevis därom jämte föreläggandet åtecknat ansökningen.

28 §.

Har gäldenären inom förelagd tid gjort jäv, åligger det lagsökningsdomaren att så snart ske kan därom underrätta borgenären. Där borgenären inom en månad efter utgången av den för jävets anmälade bestämda tiden yrkar att målet eller, om jävet avsett allenast handräkningskostnaden, målet i denna del skall hänskjutas till rätten, skall sådant hänskjutande ske.

Såsom jäv vare ansett att gäldenären förklarar sig vilja helt eller delvis kvitta sin skuld mot fordran hos borgenären.

29 §.

Har gäldenären icke inom förelagd tid gjort jäv, stånde honom fritt att vid rätten söka återvinning; stämme dock därom inom tre månader från det utmätning ägt rum eller utan föregången utmätning betalning skett med förbehåll om rätt för gäldenären att söka återvinning.

Gemensamma bestämmelser.

30 §.

Lagsökningsdomare vare i domsaga å landet häradshövdingen eller den, som därtill är särskilt förordnad, och i stad med rådhusrätt den av rättens lagfarna befattningshavare som därtill är satt. Om så erfordras, må flera lagsökningsdomare finnas.

31 §.

Lagsökning eller ansökning om handräkning göres hos lagsökningsdomaren i den ort där gäldenären skulle inför domstol svara å kravet.

32 §.

Har lagsökningsdomaren hänskjutit mål till rätten, utsätte han ofördröjligen dag för målets handläggning och kalle till den dag parterna genom rekommenderade brev.

33 §.

Då mål hänskjutits till rätten, vare i rättegången så ansett som vore målet instämt till den dag som utsatts för dess handläggning.

34 §.

Är någon missnöjd med lagsökningsdomarens slutliga utslag eller med beslut som avses i 3 eller 24 §, äge han besvära sig i hovrätten; dock må klagan ej föras över beslut varigenom mål hänskjutits till rätten.

Har lagsökningsdomaren genom särskilt beslut förordnat om kvarstad, sking-

ringsförbud eller vräkning, däröver må klagan föras; och skall i ty fall besvärstiden räknas från det beslutet delgavs gäldenären samt om delgivningen gälla vad i 215 § utsökningslagen sägs. Ej må i annat fall särskild klagan föras över beslut som lagsökningsdomaren under handläggningen meddelat.

35 §.

I fall då klagan må föras över lagsökningsdomarens beslut åligger det denne att i beslutet meddela underrättelse om vad vid ändrings sökande skall iakttagas samt äventyret om det försummas.

36 §.

Då besvär mot lagsökningsdomares utslag anförts, äge hovrätten, när skäl därtill förekommer, att innan ändringssökandet slutligen prövas förordna, att utslaget icke må verkställas eller att, om verkställighet redan följt, ytterligare åtgärd ej må vidtagas.

37 §.

Över hovrätts utslag i mål som dit fullföljts från lagsökningsdomare må klagan ej föras; dock må mot hovrätts beslut i fråga om kvarstad, skingringsförbud eller vräkning talan fullföljas enligt vad i utsökningslagen är stadgat för det fall att i mål som från överexekutor fullföljts till hovrätt någon vill klaga över hovrätts beslut i sådan fråga.

38 §.

Då lagsökningsdomaren meddelar beslut som må omedelbart överklagas, varde samma dag eller den nästföregående anteckning därom införd i en därtill inrättad bok, som skall utan särskild begäran vara tillgänglig för allmänheten.

Om utslag i lagsökningsmål har lagsökningsdomaren därjämte att strax meddela parterna underrättelse genom rekommenderade brev.

39 §.

Föreläggande eller underrättelse, som det enligt denna lag åligger lagsökningsdomaren att tillställa part genom rekommenderat brev, skall, där parten det begär, i stället tillställas ombud som parten i målet anlitar.

40 §.

Över mål som anhängiggöras hos lagsökningsdomare skall föras dagbok i enlighet med de närmare bestämmelser Konungen utfärdar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

Genom lagen upphävas 2 kapitlet utsökningslagen samt lagen den 26 april 1907 om handräckning för fordrans utfående, så ock vad i övrigt finnes i lag och författning stridande mot vad i denna lag stadgas.

Är mål om lagsökning för gäld eller handräckning för fordrans utfående anhängiggjort före den 1 januari 1938, skall det behandlas enligt äldre lag.

Erkännande, som före den 1 januari 1918 jämlikt 24 § utsökningslagen skett inför kronofogde eller länsman, skall äga verkan jämväl efter den 31 december 1937.

Anmälan, som före den 1 januari 1938 jämlikt 26 § utsökningslagen gjorts hos överexekutor, skall äga verkan jämväl sedan denna lag trätt i kraft.

Där i lag eller särskild författning förekommer hänvisning till lagrum som ersatts genom bestämmelse i lagsökningslagen, skall denna i stället tillämpas; och skall vad som finnes stadgat om förordnande enligt 28 § utsökningslagen efter lagsökningslagens ikraftträdande hava avseende å utslag varigenom in-tecknad fordran fastställes till betalning ur fast egendom.

F ö r s l a g

till

L a g

om ändring i vissa delar av utsökningslagen.

Härigenom förordnas, att 51, 53, 85, 86, 88, 98, 106, 188, 197, 209, 213 och 230 §§ utsökningslagen¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, att i 4 kap. nämnda lag skall införas en ny paragraf, betecknad såsom 77 a §, av nedan angivet innehåll ävensom att 182 och 196 §§ samt sista stycket i 211 § samma lag skola upphöra att gälla.

51 §.

Om verkställighet av lagsökningsdomares utslag, varigenom betalningsskyldighet blivit någon ålagd, gälle vad ovan är stadgat i fråga om underrätts dom i ty fall.

Har genom domstols eller lagsökningsdomares utslag in-tecknad fordran fastställts till betalning ur fast egendom, må försäljning ej äga rum förr än laga kraft å utslaget kommit. Har jämlikt 169 § äskats, att egendomen skall sättas under tvångsförvaltning, må sådan verkställighet ske utan hinder av att ändring i utslaget sökes, där ej hovrätten, sedan ändringssökandet där anmälts, annorlunda förordnar; dock gälle om borgenärs rätt att lyfta behållningen vad i 40 § tredje stycket för där omförmält fall sägs.

Har i mål om handräckning för fordran lagsökningsdomaren å ansöknings-tecknat bevis att den lämnats obestridd, njute borgenären på grund av ansökning varå beviset är tecknat jämte räkning eller annan handling som i målet åberopats utmätning för sin fordran såsom enligt dom. Har lagsökningsdomaren bestämt ersättning för handräckningskostnad och är enligt lagsökningsdomarens bevis ej heller i denna del jäv framställt, varde sagda ersättning lika som

¹ Senaste lydelse se Svensk författningssamling beträffande 53 § 1901: nr 38 s. 39, 230 § 1915: 138, 51, 85, 86 och 98 §§ 1921: 301 samt övriga paragrafer 1912: 211.

själva fordringen uttagen. Visar gäldenären att han stämt om återvinning, varde i fråga om verkställigheten så ansett som vore betalningsskyldighet gäldenären ålagd genom underrätts dom som ej äger laga kraft.

53 §.

Annat i utsökningsmål meddelat beslut än i 52 § sägs gånge i verkställighet ändå att beslutet överklagas.

77 a §.

Har domstol eller lagsökningsdomare fastställt in-tecknad fordran till betalning ur fast egendom, vare så ansett som hade egendomen blivit utmätt.

85 §.

Då fast — — — det tillkänna.

Då fast — — — utmätningen skett.

Utmättes fartyg — — — urskiljande erfordras.

Myndighet, vilken — — — är sagt.

Har domstol eller lagsökningsdomare fastställt in-tecknad fordran till betalning ur fast egendom, skall avskrift av utslaget genast översändas till över-exekutor.

Sker utmätning — — — till kommerskollegium.

86 §.

Har borgenär — — — utmätning åter.

Har, då genom domstols eller lagsökningsdomares utslag in-tecknad fordran fastställts till betalning ur fast egendom, borgenären icke sist två månader efter det utslaget vunnit laga kraft, antingen med företeende av bevis därom samt av den handling i huvudskrift, på grund varav betalning blivit sökt, begärt försäljning av egendomen eller ock äskat tvångsförvaltning, förfalle den verkan utslaget enligt 77 a § medfört. Lag samma vare, där borgenären begärt sådan verkställighet, som nu sagts, men därefter lämnat gäldenären anstånd, som fortfar när sex månader förflutit från det verkställigheten begärdes.

88 §.

Har utmätning av fast egendom upphävts eller eljest frågan om sådan egen-doms försäljning förfallit, åligger det utmätningssmannen eller överexekutor, om ärendet där är anhängigt eller det eljest ankommit på överexekutor att försälja egendomen, att därom genast göra anmälan hos inskrivningsdomaren.

98 §.

Å landet äge gäldenären bestämma, om auktion å fast egendom skall hållas å landskansliet eller å tingsställe i orten. Uppgiver gäldenären annat ställe i orten, må ock auktionen där hållas, om överexekutor prövar stället lämpligt.

Har ej gäldenär vid utmätningen eller, där intecknad fordran fastställts till betalning ur egendomen, sist å fjortonde dagen efter det så skett, hos överexekutor uppgivit auktionsställe, eller äro flera, som äga auktionsställe nämna, och kunna de ej därom sig förena, bestämme överexekutor, var auktionen skall hållas. Skall auktionen hållas på annat ställe än landskansliet, varde den förrättad av den, som överexekutor för sådant ändamål till förrättningsman särskilt förordnar.

I stad — — — å landskansliet.

106 §.

Vid början av auktion, den där icke föregåtts av sådant sammanträde, som i 102 § sägs, uppläse auktionsförrättaren såväl protokollet över utmätningen eller det utslag, varigenom intecknad fordran fastställts till betalning ur den fasta egendomen, som ock gravationsbevis och de övriga handlingar, som i 99 och 100 §§ nämnas, och anmane dem, vilka hava fordran eller rättighet, som bör vid auktionen iakttagas, att sådant anmäla; lämne ock tillstådesvarande rättsägare samt gäldenären, där han när är, tillfälle att yttra sig över handlingarna och de anspråk, som anmälas, så ock angående de villkor, som skola gälla för försäljningen.

Hålles sammanträde — — — ånyo uppläses.

188 §.

Har ej den, som vunnit kvarstad eller skingringsförbud inom trettio dagar, och den som utverkat reseförbud, inom fjorton dagar efter det förordnande därom gavs hos gäldenären genom lagsökning sin fordran krävt eller sin talan till domstol instämt eller fullföljer han ej genast eller å föreskriven tid sin talan där den hos domstol eller lagsökningsdomare anhängig är; gånge kvarstaden eller förbudet åter.

Skall lagsökning — — — rätteligen fullgöras.

Där enligt — — — nu sagts.

Är den — — — sitt val.

197 §.

I utsökningsmål bestämme överexekutor, efter ty skäligen finnes, om och till vad belopp den tappande parten bör till den andra gälda ersättning för hans kostnad i målet.

209 §.

I mål, varom i 201, 202 eller 203 § förmäles, skall överexekutors slutliga utslag givas å dag, som genom anslag sist dagen förut kungjord blivit. Under rättelse om tiden då utslaget kommer att meddelas, varde införd i en därtill inrättad bok, som skall utan särskild begäran vara tillgänglig för allmänheten.

213 §.

Vill någon överklaga överexekutors slutliga utslag i fråga om fördelning av köpeskilling för fast egendom, som blivit av överexekutor såld, eller av medel,

som i 143 § 2 mom. eller i 7 kap. avses, eller på klagan över utmätning, auktion å fast egendom eller förslag till fördelning av köpeskillning eller av medel, som i 143 § 2 mom. eller i 7 kap. avses, ingive sina besvär till hovrätten i mål från Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands, Västernorrlands och Gotlands län före klockan tolv å trettionde dagen samt i mål från övriga delar av riket före klockan tolv å tjugonde dagen från den dag, då utslaget muntligen avkunnades, eller, om det blivit efter anslag meddelat, från den dag, å vilken utslaget är ställt.

För klagan — — — är stadgat.

230 §.

Har i utsökningsmål hovrätt meddelat utslag, varigenom målet visats åter till överexekutor eller utmättningsman, skall vad i 211 § finnes stadgat för där avsett beslut om återförvisning äga tillämpning.

I fråga — — — tillställas honom.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 4 kap. 9 § lagen den 14 juni 1907 (nr 36 s. 1) om nyttjanderätt till fast egendom.

Härigenom förordnas, att 4 kap. 9 § lagen den 14 juni 1907 om nyttjanderätt till fast egendom¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

4 KAP.

9 §.

Vad i utsökningslagen, lagsökningslagen och konkurslagen är stadgat angående fast egendom och inteckning däri samt om fastighetsägaren tillkommande rätt till andel i sådan inteckning skall äga motsvarande tillämpning i fråga om tomträtt och inteckning däri samt tomträtthavaren tillkommande rätt till andel i sådan inteckning; skolande vad i 82 § utsökningslagen samt 28, 32 och 39 §§ konkurslagen sägs angående lagfart gälla om inskrivning, varom ovan i 5 § sagts.

Vad angående — — — om tomträtt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

¹ Senaste lydelse se Svensk författningssamling 1912: 218.

F ö r s l a g

till

L a g

angående ändrad lydelse av 12 § lagen den 18 juni 1925 (nr 221) om bulvauförhållande i fråga om fast egendom.

Härigenom förordnas, att 12 § lagen den 18 juni 1925 om bulvanförhållande i fråga om fast egendom skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

12 §.

Klagan över överexekutors beslut i ärende, som omförmäles i 1 §, föres i den ordning, som i utsökningslagen stadgas angående klagan över överexekutors utslag i utsökningsmål.

Över Konungens — — — klagan föras.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

F ö r s l a g

till

L a g

angående ändrad lydelse av 10 § lagen den 7 juni 1934 (nr 239) om bulvanförhållande i fråga om aktier i vissa bolag.

Härigenom förordnas, att 10 § lagen den 7 juni 1934 om bulvanförhållande i fråga om aktier i vissa bolag skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

10 §.

Klagan över överexekutors beslut i ärende som omförmäles i 3 § första stycket föres i den ordning som i utsökningslagen stadgas angående klagan över överexekutors utslag i utsökningsmål.

Mot överexekutors — — — ej föras.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

F ö r s l a g
till
L a g
om ändrad lydelse av 35 § förordningen den 16 juni 1875 (nr 42 s. 12)
angående inteckning i fast egendom.

Härigenom förordnas, att 35 § förordningen den 16 juni 1875 angående inteckning i fast egendom¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

35 §.

Innehavare av gemensam inteckning i flera egendomar vare, där någon av dem skall på begäran av annan än inteckningshavaren särskilt säljas i den ordning utsökningslagen bestämmer, berättigad att för utrönande huruvida sådan brist kan uppstå, som enligt 32 § andra stycket bör falla egendomen till last, äska försäljning jämväl av de övriga egendomarna eller någon av dem utan hinder därav, att intecknade beloppet ej är förfallet till betalning; dock åligge honom att inom den tid, som i 106 § utsökningslagen är föreskriven för anmälan av fordran eller rättighet, som skall vid auktionen iakttagas, framställa sitt yrkande i den ordning 1 och 2 §§ lagsökningslagen bestämmer och till auktionsförrättaren ingiva bevis, att yrkandet blivit framställt.

Göres ej — — — andra egendomarna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

F ö r s l a g
till
L a g
om ändrad lydelse av 71 och 93 §§ växellagen.

Härigenom förordnas, att 71 och 93 §§ växellagen skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

71 §.

Växelpreskription avbrytes genom:
delgivning av stämning till svensk domstol eller av lagsökning som gjorts hos svensk lagsökningsdomare;
växelfordringens återopande för kvittning vid svensk domstol eller hos svensk lagsökningsdomare;

¹ Senaste lydelse se Svensk författningssamling 1912: 213.

fordringens bevakning — — — konkurs; eller
dess anmälände — — — utan konkurs.
Genom växelfordrans — — — i preskription.
Preskription avbrytes — — — vidtagit åtgärden.
Har preskription — — — rätten handlades.
Möter för — — — hindrets upphörande.

93 §.

Växelmål instämnes — — — närmaste rådstuvurätt.

Vill man anhängiggöra sin talan genom lagsökning, gälle vad därom stadgas i lagsökningslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

F ö r s l a g

till

L a g

om ändrad lydelse av 53 och 71 §§ checklagen.

Häri genom förordnas, att 53 och 71 §§ checklagen skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

53 §.

Checkpreskription avbrytes genom:
delgivning av stämning till svensk domstol eller av lagsökning som gjorts hos svensk lagsökningsdomare;
checkfordringens åberopande för kvittning vid svensk domstol eller hos svensk lagsökningsdomare;
fordringens bevakning — — — konkurs; eller
dess anmälände — — — utan konkurs.
Genom checkfordrans — — — i preskription.
Preskription avbrytes — — — vidtagit åtgärden.
Har preskription — — — rätten handlades.
Möter för — — — hindrets upphörande.

71 §.

Checkmål instämnes — — — närmaste rådstuvurätt.
Vill man anhängiggöra sin talan genom lagsökning, gälle vad därom stadgas i lagsökningslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

F ö r s l a g

till

L a g

om ändrad lydelse av 17 § förordningen den 15 oktober 1880 (nr 36 s. 1) innefattande särskilda föreskrifter angående lagfart, in-teckning och utmätning av järnväg, så ock i fråga om förvaltning av järnväg under konkurs.

Härigenom förordnas, att 17 § förordningen den 15 oktober 1880, innefattande särskilda föreskrifter angående lagfart, in-teckning och utmätning av järnväg, så ock i fråga om förvaltning av järnväg under konkurs¹ skall er-hålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

17 §.

Har järnväg, som begagnas för allmän trafik, blivit utmätt, eller har in-tecknad fordran fastställts till betalning ur sådan järnväg, skall överexekutor, så snart anmälan om utmätningen eller utslaget inkommit, evad borgenär gör yrkande som i 81 § utsökningslagen omförmäles, eller icke, förordna en eller, där så nödigt anses, flera erfarna och sakkunniga män att i egenskap av så-dana sysslomän, som i nämnda paragraf avses, järnvägen omhändertaga och förvalta samt om trafikens uppehållande i det omfång, som förut varit van-ligt eller eljest finnes lämpligt, besörja, intill dess järnvägen blivit i laga ord-ning såld eller utmätningen eljest avslutats.

I fråga — — — utsökningslagen sägs.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1938.

¹ Senaste lydelse se Svensk författningssamling 1921: 304.

Bilaga B.

Förslag

till

Lag

om lagsökning och om handräckning för fordran (lagsökningslag).

Härigenom förordnas som följer:

Om lagsökning.

1 §.

För fordran, som är till betalning förfallen och grundar sig å skuldebrev eller annat skriftligt fordringsbevis¹, må gäldenären lagsökas enligt vad i denna lag sägs.²

Borgenär som för sin fordran har inteckning i fast egendom eller fartyg äge och genom lagsökning söka betalning ur den intecknade egendomen.

UL 12 och 13 §§.

¹ För närvarande råder åtskillig osäkerhet och vacklan i fråga om lagsökning på grund av fordringsbevis, vari gäldenären betingat sig vederlag för den utfästa betalningen, framför allt hyreskontrakt. Enligt den mening som hävdats av ut-sökningslagens kommentator Trygger möter ej hinder att upptaga dylik lagsökning, men en av gäldenären framställd invändning bör i allmänhet utan vidare föranleda att ansökningen förklaras ej kunna till vidare prövning upptagas. En invändning av denna art anses alltså ej vara att hänföra till dem som enligt UL 27 § behöva för att komma i betraktande styrkas med skriftliga bevis. Denna mening har såtillvida vunnit anslutning i praxis, som det numera näppeligen förekommer att lagsökning på grund av kontrakt utan vidare avvisas. Däremot synes man på många håll anse, att invändning om brist i vederlaget hör till dem som kunna och böra styrkas i lagsökningsmålet. Hos många överexekutorer och även i hovrättspraxis möter man den uppfattningen, att skriftliga intyg härvid kunna godkännas såsom bevis, och man synes tilltro sig att ägna dylika bevismedel en av omständigheterna beroende värdering. En sådan mening står ej i god överensstämmelse med UL 27 §. Obeedigade intyg kunna icke hänföras till de skriftliga bevis som enligt nämnda paragraf äro av nöden för att gäldenären skall kunna »styrka» sin invändning och alltså hava »skäl» för denna (i motsats till vad som enligt den i 25 § samma lag givna undantagsbestämmelsen gäller om de »sannolika skäl» som äro till fyllest för beaktande av där avsedd invändning).

Det kan ifrågasättas, huruvida icke vid den nu tillämnade omläggningen av lagsökningsförfarandet bestämmelserna om lagsöknings upptagande borde undergå en saklig revision i syfte att i nu nämnda hänseenden åstadkomma en mera enhetlig praxis och undanröja den fara för ojämnhet i lagskipningen som måste bli-

följden av att obehedigade intyg av personer, vilkas tillförlitlighet esomoftast måste vara överexekutor eller hovrätten obekant, komma i betraktande såsom fullt bevis.

Ur denna synpunkt har under utredningsarbetet varit ifrågasatt att åt förevarande paragraf giva sådan avfattning, att lagsökning på grund av kontrakt endast i vissa angivna undantagsfall skulle kunna ifrågakomma, vilket skulle medföra, att krav av denna art i stället finge läggas till grund för ansökning om handräkning.

Man har emellertid funnit spörsmålet härom stå i sådant samband med andra frågor om rättsförhållandena mellan hyresvärd och hyresgäst, att det icke lämpligen kan lösas i nu förevarande sammanhang. Bland annat har kommit i betraktande att hyreskravens överflyttande från lagsökningsprocessen till handräkningsförfarandet skulle medföra, att den möjlighet som för närvarande föreligger att med lagsökning å hyresfordran förknippa ansökning om försumlig hyresgästs vräkande enligt UL 192 § skulle försvinna.

Under sådana förhållanden har spörsmålet om förutsättningarna för lagsökning på grund av kontrakt och invändningar i dylikt lagsökningsmål ansetts böra anstå i avvaktan på den revision av hyreslagstiftningen som torde komma till stånd inom en närmare framtid.

² Enligt lagar den 14 april 1893 och den 24 mars 1898 angående ändrad lydelse av UL 12 § är lagsökningsförfarandet icke tillämpligt beträffande fordran som grundar sig å växel eller check. I utsökningslagen, sådan den ursprungligen lydde, fanns intet stadgande härom. Frånvaron av uttryckliga bestämmelser ledde till en stor ojämnhet och osäkerhet i praxis. I skrivelse av 1892 års riksdag hemställdes om uttrycklig lagbestämmelse att fordran mot godkännare av växel kunde göras gällande genom lagsökning. I stället framlade Kungl. Maj:t för 1893 års riksdag ett lagförslag, enligt vilket växel skulle undantagas från de fordringsbevis på vilka lagsökning kunde anställas. Vid detta förslags granskning i högsta domstolen hade starka meningsskiljaktigheter uttalats, vilka delvis framträdde även i riksdagen. Prop. blev dock bifallen, enär riksdagen fann en reglering av frågan, i vilken riktning den än ginge, vara att föredraga framför ett oreglerat tillstånd med de olägenheter detta medförde i rättstillämpningen.

Även om tidigare, särskilt på grund av de speciella forumreglerna i växel- och checkmål, skäl funnits att icke tillåta lagsökning på dylika fordringsbevis, synes frågan hava kommit i ett annat läge genom att rådhusrätt från och med den 1 januari 1919 upphört att vara exklusivt forum i växel- och checkmål. Då nu lagsökningsprocessen föreslås överflyttad till befattningshavare vid de allmänna domstolarna, varigenom den rent judiciella karaktären av ifrågavarande process ytterligare betonas, synes anledning saknas att från lagsökningsförfarandet utesluta fordran på grund av växel och check. I enlighet därmed har icke i förslaget inlutit någon motsvarighet till UL 12 § andra stycket.

2 §.

Lagsökning skall göras skriftligen hos lagsökningsdomaren. Ansökningen skall innehålla uppgift om borgenärens namn, yrke och postadress samt om gäldenärens namn och, där så ske kan, dennes yrke och postadress.¹ Vid ansökningen foge borgenären besannad avskrift av den handling varå han grundar sin fordran.

UL 14 §.

¹ För att parterna skola kunna nås av de meddelanden, som lagsökningsdomaren enligt denna lag skall vara skyldig att tillställa dem genom brev, äro uppgifter om yrke och postadress av nöden. Jfr även cirkulär den 10 mars 1933 under 2 kap. 6 § rättegångsbalken.

3 §.

Prövar lagsökningsdomaren hinder¹ möta för upptagande av ansökningen, teckne han å inlagan besked därom.

UL 14 §.

¹ Då avsaknaden av jämväl andra förutsättningar för en prövning av ärendet än de i UL 14 § andra punkten angivna kunna föranleda ett avvisande, har ett mera allmänt stadgande ansetts lämpligt.

4 §.

Finner lagsökningsdomaren att ansökningen icke kan handläggas i den för lagsökning stadgade ordning, pröve han huruvida den kan behandlas såsom ansökning om handräckning för fordran.¹

¹ För borgenären kan det understundom vara tvivelaktigt huruvida hans fordran bör uttagas i lagsökningsväg eller genom handräckning. Det måste anses ligga i hans intresse att lagsökningsdomaren äger utan vidare inleda det förfarande som rätteligen bör ifrågakomma.

5 §.

Uptages ansökningen, teckne lagsökningsdomaren å inlagan föreläggande för gäldenären att inom viss tid efter det lagsökningshandlingarna blivit honom delgivna skriftligen svara å ansökningen vid äventyr att målet ändå avgöres.

Vid utsättande av tiden för svars avgivande har lagsökningsdomaren att taga hänsyn till belägenheten av den ort där gäldenären bor eller handlingarna eljest kunna väntas bliva honom delgivna.¹ Där ansökningen må delgivas genom kungörelse i allmänna tidningarna, vare tiden nittio dagar efter det kungörelsen tredje gången infördes.

UL 15 och 17 §§.

¹ Att på sätt i UL 17 § första stycket föreskrives göra tiden för svaromåls avgivande beroende av var gäldenären vistas synes icke lämpligt. Stadgandet har i anledning härav undergått någon omredigering.

6 §.

Lagsökningsdomaren förelägg¹ borgenären att uttaga lagsökningshandlingarna och delgiva dem gäldenären på sätt för stämning är stadgat; dock skall, där delgivningen må ske genom kungörelse i allmänna tidningarna, borgenären låta lagsökningsinlagan med därå tecknat föreläggande införas tre gånger, minst en vecka mellan varje gång, samt, om jämväl annan åtgärd för delgivningen bör vidtagas, fullgöra sådant före sista kungörandet.

UL 15 §.

¹ Gällande lag är på förevarande punkt formellt otillfredsställande, såtillvida som det icke av ordalydelsen av stadgandet i UL 15 § andra stycket framgår att överexekutor skall meddela borgenären en kommunikationsresolution av det innehåll stadgandet anger. Av en jämförelse med ordalagen i UL 22 § första stycket

framgår emellertid att lagen förutsätter att en dylik resolution meddelas. Eftersom praxis iakttagit vad som sålunda är lagens mening, innebär förslaget i denna del ingen ändring i gällande rätt.

7 §.

Giver borgenären in bevis att lagsökningshandlingarna blivit gäldenären delgivna, så ock samma handlingar i huvudskrift eller besannad avskrift, och kommer ej gäldenären inom förelagd tid med skriftligt svar, varde målet avgjort på de skäl borgenären företett.

Visas gäldenären hava varit av laga förfall hindrad att svara, förelägge lagsökningsdomaren honom ny tid.

UL 18 §.

8 §.

Lagsökningsdomaren äge, om gäldenärens svar därtill föranleder, låta borgenären innan målet avgöres bemöta svaret med påminnelser; och förelägge honom då tid därtill, högst trettio dagar. Ej må eljest flere skrifter växlas än en å vardera sidan.

UL 20 §.

9 §.

Finner lagsökningsdomaren nödigt att lämna part rådrum att i huvudskrift förete handling som han ingivit i avskrift, förelägge honom viss dag och äventyr att målet ändå avgöres. Lagsökningsdomaren give ock motparten tillfälle att taga del av handlingen om skäl därtill är; och äge denne då yttra sig däröver.

UL 21 §.

10 §.

Föreläggande enligt 7 § andra stycket, 8 eller 9 § skall tillställas part genom rekommenderat brev.¹

UL 35 §.

¹ Det nuvarande förfarandet att kungöra förelägganden eller utslag i lagsökningsmål allenast genom anslag och anteckning i en för allmänheten tillgänglig bok synes icke väl motsvara sitt syfte i den mån detta är att bringa föreläggandena eller besluten till parternas kännedom. Bestämmelserna om anslag och anteckning i bok föreslås därför kompletterade med ett stadgande om skyldighet för lagsökningsdomaren att tillställa parterna underrättelse genom rekommenderade brev. Då härmed icke avses att bryta med gällande princip att det ankommer på parterna själva att hålla sig underrättade om vad som förekommer i processen, blir följden att om i något fall part icke nås av underrättelse, som blivit vederbörligen avlämnad till postbefordran, olägenheten därav drabbar parten. I regel torde sanolikt parternas rätt liksom hittills komma att bevakas av ombud, vilka följa ärendets handläggning hos lagsökningsdomaren. I samband med den nya lagstiftningen bör genom ändring i kungörelsen den 30 juni 1933 angående kommissionärer hos statens förvaltningsmyndigheter stadgas, att kommissionär skall vara anställd jämväl hos lagsökningsdomare i stad.

11 §.

Har ej borgenären inom sex månader¹ sedan honom förelades att giva gäldenären del av ansökningen inkommit till lagsökningsdomaren med bevis att delgivning skett, och har ej heller svar inkommit från gäldenären, vare ansökningen förfallen. Lag samma vare, där icke inom sagda tid lagsökningshandlingarna blivit återställda eller styrkt avskrift därav inkommit till lagsökningsdomaren.

Innefattar ansökningen yrkande, som jämlikt 35 § eller 37 § 3 mom. andra stycket förordningen angående in-teckning i fast egendom framställt av innehavaren av fordran för vilken på grund av in-teckning flera fasta egendomar gemensamt häfta, och har ej sökanden inom sextio dagar från det föreläggandet om delgivning gavs fullgjort vad honom åligger enligt första stycket, vare det yrkande förfallet.

UL 22 §.

¹ Denna tid, som i UL 22 § är bestämd till ett år, har ansetts kunna utan olägenhet förkortas.

12 §.

Vad borgenären enligt 6 och 11 §§ har att iakttaga varde av lagsökningsdomaren tecknat å ansökningen.¹

¹ Detta stadgande innebär ett lagfästande av vedertagen praxis.

13 §.

Nu nekar den som sökes sin hand och förskrivning; har han ej förut vid domstol eller inför lagsökningsdomare eller överexekutor eller ock, enligt å handlingen tecknat behörigt bevis, i tillkallat vittnes närvaro inför landsfiskal, stadsfogde eller notarius publicus erkänt handlingen, varde målet hänskjutet till rätten.

UL 24 §.

14 §.

Invänder gäldenären att den handling varå kravet grundas icke är gällande mot honom, ity att han blivit tvungen eller förledd att utgiva handlingen, och visar han sannolika skäl för invändningen, varde målet hänskjutet till rätten, där ej gäldenären försummat att anmäla och kungöra tvånget eller förledandet.

Anmälan om tvång eller förledande skall göras hos domstol eller lagsökningsdomare inom fyra veckor sedan tvånget upphörde eller förledandet skedde; vare ock gäldenären pliktig att inom lika tid efter det anmälan gjordes låta domstolens eller lagsökningsdomarens bevis därom införas i allmänna tidningarna.

Försummas något av vad sålunda är föreskrivet, äge lagsökningsdomare utan hinder av invändning som här avses pröva borgenärens rätt.

UL 25 och 26 §§.

15 §.

Gör gäldenären mot kravet annat jäv än nu är sagt och vill det styrka, då skall han genast förete sina bevis, och må ej andra än skriftliga bevis¹ gälla. Finner lagsökningsdomaren att gäldenären har skäl till jävet, hänskjute målet till rätten.

UL 27 §.

¹ Se not 1 under 1 §.

16 §.

Äro ej sådana skäl för handen att målet bör hänskjutas till rätten, ålägg lagsökningsdomaren gäldenären betalningsskyldighet; avser lagsökningen betalning ur intecknad fast egendom eller intecknat fartyg, varde fordringen fastställd till betalning ur den intecknade egendomen.¹

UL 28 §.

¹ Detta stadgande motsvarar delvis UL 28 §. Ur stadgandet hava emellertid utmönstrats de exekutionsrättsliga bestämmelserna i nämnda lagrumms andra stycke. Dessa föreslås överförda till en särskild paragraf i UL 4 kap. Den i UL 28 § befintliga hänvisningen till bestämmelserna om tvångsförvaltning har utgått såsom överflödig.

17 §.

Vill gäldenären kvitta sin skuld mot fordran hos borgenären, och är denna fordran sådan att den kan genom lagsökning utkrävas, förordne lagsökningsdomaren att den må, så långt den räcker, kvittas mot skulden.

Ej må klar och förfallen fordran uppehållas för det som är stridigt eller icke förfallet.

UL 29 och 30 §§.

18 §.

Lagsökningsdomaren¹ äge tillägga vinnande part² ersättning för all nödig kostnad som lagsökningen medfört.

UL 196 §.

¹ Därest målet hänskjutes till rätten, bör det utan särskild föreskrift i lagen tillkomma rätten att pröva frågan om kostnaderna hos lagsökningsdomaren. Förfarandet inför denne kommer nämligen att te sig som ett led i ett enhetligt processuellt förfarande.

² Sålunda kan — i motsats till vad en bokstavig tolkning av UL 196 § föranleder — ersättning för kostnader tillerkännas gäldenär som avgivit förklaring, därest en av honom gjord invändning skulle medföra att lagsökningen icke upptoges till vidare prövning. Även vid bifall till ett av gäldenären framställt kvittningsyrkande kan under vissa omständigheter kostnadsersättning tillerkännas denne.

19 §.

I lagsökningsmål må lagsökningsdomaren bevilja kvarstad å gäldenärens lösa gods eller stadga förbud mot skingring, så ock giva handräckning varom i 192 § utsökningslagen sägs¹; och gälle därom i tillämpliga delar vad i nämnda lag är stadgat om handräckning som gives av överexekutor.²

UL 182 §.

¹ Den möjlighet som för närvarande står en borgenär till buds att med lagsökning förknippa yrkande om kvarstad, skingringsförbud eller vräkning synes böra bibehållas. Särskilt när det gäller vräkning av försumlig hyresgäst skulle det för hyresvärd innebära en försämring av nuvarande rättsläge om han nödgades att för hävdande av sin rätt hänvända sig till två olika myndigheter.

² Hänvisningen till utsökningslagens bestämmelser om handräckning av överexekutor gäller givetvis jämväl förutsättningarna för handräckningsbesluts meddelande och verkställigheten av dylika beslut. I fråga om klagorätten äro emellertid särskilda bestämmelser upptagna i 37 och 40 §§.

20 §.

I lagsökningsmål skall utslag givas ofördröjligen sedan målet kommit i det skick att det kan avgöras.

Fordringshandlingen eller den del därav som rör målet skall ordagrant införas i utslaget eller avskrivas omedelbart därefter.

UL 33 och 36 §§.

21 §.

Varder borgenärs talan bifallen, äge gäldenär vid rätten¹ söka återvinning; stämme dock därom inom tre månader² efter det lagsökningsdomarens utslag vann laga kraft eller, om besvär över utslaget blivit anförda, inom lika tid från det utslag över besvären föll.³

UL 32 §.

¹ Genom den föreslagna formuleringen kommer lagrummet, i motsats till UL 32 §, jämväl att innehålla en forumregel för återvinningsmålet.

² Denna tid som i UL är bestämd till sex månader har ansetts kunna utan olägenhet förkortas. Jfr 12 kap. 4 § rättegångsbalken där återvinningstiden är tre månader

³ Den nuvarande begränsningen av rätten att söka återvinning till de fall då gäldenären ej hos lagsökningsmyndigheten erkänt skulden torde icke vara väl grundad. En gäldenär, vilken i lagsökningsmålet erkänt sin skuld, torde sällan kunna tänkas vinna någon framgång med en återvinningstalan, varför begränsningen för detta fall är föga praktisk. Även om gäldenären erkänt skulden bör han dock i vissa fall — han har t. ex. förletts till erkännandet — äga rätt att söka få lagsökningsutslaget ändrat. Ifrågavarande begränsning av rätten att söka återvinning har därför föreslagits borttagen.

Om handräckning för fordran.

22 §.

För utfående av penningfordran, som ej är grundad på skriftligt fordringsbevis och icke avser skadestånd, äge borgenären hos lagsökningsdomaren njuta handräckning efter ty nedan sägs.

HL 1 §.

23 §.

Ansökning om handräckning skall göras skriftligen och innehålla uppgift om borgenärens namn, yrke och postadress samt om gäldenärens namn och, där så ske kan, dennes yrke och postadress¹, så ock om fordringens belopp i

huvudstol och den ränta som fordras; och give borgenären därjämte i ansökningen eller i räkning eller annan handling som därvid fogas tydligt och fullständigt upp grunden för fordringen och tiden för dess tillkomst.

Ansökningen och annan handling som däri åberopas skola till lagsökningsdomaren avlämnas i två exemplar. Är endast ett exemplar ingivet, besörje lagsökningsdomaren mot stadgad avgift erforderlig avskrift², och gälle den i målet lika med huvudskrift.

HL 3 §.

¹ Se not 1 under 2 §.

² Bestämmelsen om skyldighet för lagsökningsdomaren att besörja avskrift har tillkommit huvudsakligen för att förhindra, att när lagsökning på grund av stadgandet i 4 § skall behandlas såsom handräkningsansökan, den skulle komma att avvisas på den grund att ansökningshandlingarna föreläge i allenast ett exemplar.

24 §.

Ej må i samma ansökning framställas krav mot mera än en gäldenär.¹

¹ Införandet av ett dylikt stadgande har ansetts erforderligt för undanröjande av vissa olägenheter av processuell natur. Se J. O:s ämbetsberättelse 1929 s. 166 o. ff.

25 §.

Prövar lagsökningsdomaren hinder¹ möta för upptagande av ansökningen, teckne han å ena exemplaret besked därom.

HL 4 §.

¹ Jfr not 1 vid 3 §.

26 §.

Finner lagsökningsdomaren att ansökningen icke kan handläggas i den för handräkning stadgade ordning, pröve han huruvida den kan behandlas såsom lagsökning.¹

¹ Jfr not 1 vid 4 §.

27 §.

Upptages ansökningen, teckne lagsökningsdomaren å ena exemplaret föreläggande för gäldenären att, såframt han bestrider ansökningen, inom fjorton dagar eller, där gäldenären är avlägset boende, högst trettio dagar efter det sagda exemplar av ansökningen jämte annan handling, om sådan åberopats, blivit till honom överlämnad, skriftligen hos lagsökningsdomaren anmäla sitt jäv, vid äventyr att utmätning för gälden eljest må ske.

Vid föreläggandet foge lagsökningsdomaren erinran att i händelse jäv göres målet kommer att hänskjutas till rätten.¹

HL 5 §.

¹ Detta stadgande, vilket saknar motsvarighet i HL, har tillkommit för att gäldenären skall erhålla en anmaning att icke onödigtvis göra jäv och därigenom ådraga sig ökade kostnader.

28 §.

Är föreläggande meddelat efter ty i 27 § sägs, låte borgenären hos lagsökningsdomaren uttaga och till gäldenären överlämna det exemplar av ansökningen varå förelägget tecknats jämte annan handling som må hava åberopats, och giv därefter inom sex månader från det förelägget gavs till lagsökningsdomaren in sådant bevis som i 11 kap. 38 § rättegångsbalken sägs, vid äventyr att ansökningen är förfallen. Ej må delgivningen äga rum utom riket.

Vad borgenären sålunda har att iakttaga varde av lagsökningsdomaren tecknat å det exemplar av ansökningen varom i första stycket sägs.¹

HL 6 och 8 §§.

¹ Genom stadgandet i andra stycket, vilket saknar motsvarighet i HL, torde endast rådande praxis lagfästas.

29 §.

Har borgenären till lagsökningsdomaren ingivit delgivningsbevis såsom i 28 § sägs, och gör ej gäldenären inom förelagd tid jäv mot ansökningen, teckne lagsökningsdomaren ofördröjligen å det exemplar av ansökningen som kvarligger hos honom såväl förelägget som bevis att ansökningen lämnats oestridd.¹

Har borgenären ingivit uppgift å delgivningskostnaden, bestämme lagsökningsdomaren vad i ersättning därför skall utgå. Ersättning för handräckningskostnaden i övrigt varde ock av lagsökningsdomaren borgenären tillerkänd med visst belopp enligt taxa som fastställes av Konungen.² Uppgift om vad sålunda tillkommer borgenären skall intagas i det bevis som i första stycket sägs.

HL 7 §.

¹ Det nuvarande stadgandet i HL 9 § om exigibilitet av handräckningsinlaga med bevis att jäv icke anförts har ansetts böra överflyttas till UL.

² Förslaget innebär vissa nyheter i fråga om bestämmandet av ersättningen för kostnader i handräckningsmål. Den nuvarande ordningen att myndigheten i kommunikationsresolutionen angiver ett ersättningsbelopp, som i händelse jäv ej göres skall av gäldenären gäldas, har övergivits, enär den leder till att den sålunda bestämda ersättningen — i vilken ingår en på förhand beräknad gottgörelse för delgivning — enligt sakens natur måste i många fall bliva otillräcklig, varmed sammanhänger att ersättningsfrågan stundom måste göras till föremål för domstolsprövning. Annan ersättning än den som avser delgivningen har ansetts kunna bestämmas mera schematiskt.

I denna fråga har under utredningsarbetet enighet icke rått. Sålunda har från ett håll förordats att vad lagrummet innehåller om ersättningsbestämmande enligt taxa måtte utgå. I andra hand har förordats ett bibehållande av den i HL stadgade ordningen för kostnadernas bestämmande, dock med den avvikelser att ersättningen för delgivningen måtte bestämmas först sedan uppgift därå inkommit till lagsökningsdomaren.

30 §.

Har gäldenären inom förelagd tid gjort jäv, hänskjute lagsökningsdomaren målet till rätten.¹

Såsom jäv vare ansett att gäldenären förklarar sig vilja helt eller delvis kvitta sin skuld mot fordran hos borgenären.

HL 7 och 8 §§.

¹ Under utredningsarbetet har varit ifrågasatt huruvida icke hänskjutandet till rätten borde göras beroende av särskild begäran härom av borgenären. Flertalet av de i utredningen deltagande hava emellertid funnit, att sådan begäran icke bör erfordras. Därest borgenär av särskild anledning icke önskar ett domstolsförfarande, står det honom fritt att efter meddelande härom till lagsökningsdomaren få detta förfarande inställt. En dylik åtgärd torde borgenären i regel medhinna innan målet förekommer vid rätten. Självfallet bör borgenären för undgående av skyldighet att utgiva rättegångskostnadsersättning i tid underrätta gäldenären om att han avstått från domstols prövning.

31 §.

Har gäldenären icke inom förelagd tid gjort jäv, stånde honom fritt att vid rätten söka återvinning; stämme dock därom inom tre månader¹ från det utmätning ägt rum eller utan föregången utmätning betalning skett med förbehåll om rätt för gäldenären att söka återvinning.

HL 10 §.

¹ Se not 2 under 21 §.

Gemensamma bestämmelser.

32 §.

Lagsökningsdomare vare i domsaga å landet häradshövdingen eller den, som därtill är särskilt förordnad, och i stad med rådhusrätt den av rättens lagfarna befattningshavare som därtill är satt. Om så erfordras, må flera lagsökningsdomare finnas.

33 §.

Lagsökning eller ansökning om handräckning göres hos lagsökningsdomaren i den ort där gäldenären skulle inför domstol svara å kravet.¹

¹ Den föreslagna ändringen av forumreglerna torde vara en nödvändig följd av att processen inför lagsökningsdomaren föreslås skola under vissa omständigheter kunna omedelbart övergå i en domstolsförhandling. Ändringen medför bland annat att lagsökning för hyresfordran skall anhängiggöras hos lagsökningsdomaren i den ort där fastigheten ligger.

34 §.

Har lagsökningsdomaren hänskjutit mål till rätten, utsätte han ofördröjligen dag för målets handläggning och kalle till den dag parterna genom rekommenderade brev.¹

¹ Jfr not 1 under 10 §.

35 §.

Då mål hänskjutits till rätten, vare i rättegången så ansett som vore målet instämt till den dag som utsatts för dess handläggning.¹

¹ Stadgandet avser bland annat att möjliggöra tillämpning av de i 12 kap. rättegångsbalken givna reglerna angående tredskodom vid svarandes utevaro å första sammanträdesdagen. Uttrycket »i rättegången» innebär ett förbehåll: sålunda skall t. ex. borgenspreskriptions avbrytande liksom nu anses hava inträtt vid lagsökningen.

36 §.

Har i mål som hänskjutits till rätten gäldenären ej under målets behandling hos lagsökningsdomaren gjort invändning mot dennes behörighet att upptaga målet, må han ej vid rätten framställa sådan invändning eller göra invändning om rättens behörighet.¹ Ej heller må i mål varom nu sagts fråga om jäv mot lagsökningsdomaren väckas.²

¹ I fråga om lagsökningsdomarens och domstolens skyldighet att pröva sin egen behörighet äro reglerna i 10 kap. rättegångsbalken tillämpliga. På grund av den allmänna subsidiära tillämpligheten av rättegångsbalkens bestämmelser jämväl i fråga om lagsökningsprocessen skola i fråga om parts rätt att göra invändning mot lagsökningsdomarens eller rättens behörighet stadgandena i 16 kap. rättegångsbalken gälla. I förevarande paragraf har emellertid invändningsrätten i ett visst fall begränsats. Jämlikt 16 kap. 2 § rättegångsbalken skulle gäldenären hava ägt göra invändning om rättens behörighet vid första rättegångstillfället då han är närvarande. Då emellertid lagsökningsdomarens och rättens behörighet sammanfalla, synes man kunna fordra av gäldenären att han, om han yttrar sig under förfarandet inför lagsökningsdomaren, redan därvid framställer den invändning vartill han i förevarande hänseende finner sig befogad.

Invändningsrättens begränsning inverkar givetvis icke på rättens officialprövning jämlikt 10 kap. 29 § rättegångsbalken. Jfr 16 kap. 5 § rättegångsbalken.

² I och med att mål hänskjutits till rätten har lagsökningsdomaren kommit ut ur processen, varför frågan om hans jävighet icke längre har någon betydelse. Anledning synes sålunda saknas att på ett dylikt stadium frågan om lagsökningsdomarens jävighet kommer under omprövning. Kvar står dock givetvis möjligheten att fråga om jäv mot lagsökningsdomaren såsom ledamot i rätten kan komma att upptagas på grund av rättegångsbalkens bestämmelser.

37 §.

Är någon missnöjd med lagsökningsdomarens slutliga utslag eller med beslut som avses i 3 eller 25 §, äge han besvära sig i hovrätten; dock må gäldenären ej klaga över beslut varigenom mål hänskjutits till rätten.

Har lagsökningsdomaren genom särskilt beslut förordnat om kvarstad, skingringsförbud eller vräkning, däröver må klagan föras; och skall i ty fall besvärstiden räknas från det beslutet delgavs gäldenären samt om delgivningen gälla vad i 215 § utsökningslagen sägs. Ej må i annat fall särskild klagan föras över beslut som lagsökningsdomaren under handläggningen meddelat.

UL 23 och 211—214 §§ samt HL 12 §.

38 §.

I fall då klagan må föras över lagsökningsdomarens beslut åligger det denne att i beslutet meddela underrättelse om vad vid ändrings sökande skall iakttagas samt äventyret om det försummas.

UL 211 §.

39 §.

Då besvär mot lagsökningsdomares utslag anförts, äge hovrätten, när skäl därtill förekommer, att innan ändringssökandet slutligen provas förordna, att utslaget icke må verkställas eller att, om verkställighet redan följt, ytterligare åtgärd ej må vidtagas.

UL 228 §.

40 §.

Över hovrätts utslag i mål som dit fullföljts från lagsökningsdomare må ej klagan föras; dock må mot hovrätts beslut i fråga om kvarstad, skingringsförbud eller vräkning talan fullföljas enligt vad i utsökningslagen är stadgat för det fall att i mål som från överexekutor fullföljts till hovrätt någon vill klaga över hovrätts beslut i sådan fråga.

UL 230 §.

41 §.

Då lagsökningsdomaren meddelar beslut som må omedelbart överklagas, varde samma dag eller den nästföregående anteckning därom införd i en därtill inrättad bok, som skall utan särskild begäran vara tillgänglig för allmänheten.

Om utslag i lagsökningsmål har lagsökningsdomaren därjämte att strax meddela parterna underrättelse genom rekommenderade brev.¹

UL 34 §.

¹ Se not 1 under 10 §.

42 §.

Över mål som anhängiggöras hos lagsökningsdomare skall föras dagbok i enlighet med de närmare bestämmelser Konungen utfärdar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1937.

Genom lagen upphävas 2 kapitlet utsökningslagen samt lagen den 26 april 1907 (nr 18 s. 1) om handräckning för fordrans utfående, så ock vad i övrigt finnes i lag och författning stridande mot vad i denna lag stadgas.

Är mål om lagsökning för gäld eller handräckning för fordrans utfående anhängiggjort före den 1 januari 1937, skall det behandlas enligt äldre lag.

Erkännande, som före den 1 januari 1918 jämlikt 24 § utsökningslagen skett inför kronofogde eller länsman, skall äga verkan jämväl efter den 31 december 1936.

Anmälan, som före den 1 januari 1937 jämlikt 26 § utsökningslagen gjorts hos överexekutor, skall äga verkan jämväl sedan denna lag trätt i kraft.

Medeltalet under åren 1932—1934 av länsstyrelserna handlagda mål om lagsökning för gäld och handräkning för fordrans utfäende, fördelade på domsagor samt magistratsstäder för vilka länsstyrelse är överexekutor.

1				1			
Domsagor och städer	Lagsökning för gäld		Handräkning	Domsagor och städer	Lagsökning för gäld		Handräkning
	intecknad i fast egendom	annan			intecknad i fast egendom	annan	
Domsagor under Svea hovrätt.				<i>Kopparbergs län.</i>			
<i>Stockholms län.</i>				Falu domsaga	13	21	37
Norra Roslags domsaga	22	31	21	Hedemora domsaga	12	33	18
Mellersta Roslags domsaga	34	33	14	Västerbergslags domsaga	12	15	11
Stockholms läns västra domsaga	53	47	33	Nås och Malungs domsaga	6	19	17
Södra Roslags domsaga	311	364	60	Nedansiljans domsaga	4	19	41
Sollentuna och Färentuna domsaga	172	170	59	Ovansiljans domsaga	6	26	60
Södertörns domsaga	140	116	48	<i>Gävleborgs län.</i>			
<i>Uppsala län.</i>				Gästriklands östra domsaga	18	69	87
Uppsala läns södra domsaga	122	66	41	Gästriklands västra domsaga	11	56	19
Uppsala läns norra domsaga	21	27	41	Bollnäs domsaga	13	24	33
<i>Södermanlands län.</i>				Sydöstra Hälsinglands domsaga	17	43	16
Nyköpings domsaga	22	32	37	Norra Hälsinglands domsaga	16	29	26
Oppunda och Villåttinge domsaga	26	36	82	Västra Hälsinglands domsaga	13	50	25
Livgedingets domsaga	29	40	32	<i>Västernorrlands län.</i>			
<i>Gotlands län.</i>				Medelpads västra domsaga	51	48	38
Gotlands norra domsaga	15	62	27	Medelpads östra domsaga	46	40	49
Gotlands södra domsaga	10	43	33	Ångermanlands södra domsaga	48	41	74
<i>Värmlands län.</i>				Ångermanlands mellersta domsaga	25	22	32
Östersysslets domsaga	33	13	17	Ångermanlands västra domsaga	17	27	51
Mellansysslets domsaga	49	40	75	Ångermanlands norra domsaga	36	43	88
Södersysslets domsaga	41	29	62	<i>Jämtlands län.</i>			
Nordmarks domsaga	9	24	15	Jämtlands östra domsaga	35	51	107
Jösse domsaga	30	42	46	Jämtlands norra domsaga	43	65	76
Fryksdals domsaga	19	59	45	Jämtlands västra domsaga	38	42	78
Alvdals och Nyeds domsaga	22	29	74	Härjedalens domsaga	15	29	55
<i>Örebro län.</i>				<i>Västerbottens län.</i>			
Östernärkes domsaga	53	48	37	Umeå domsaga	16	55	98
Västernärkes domsaga	38	50	56	Västerbottens södra domsaga	16	46	90
Nora domsaga	21	20	17	Västerbottens västra domsaga	29	76	87
Lindes domsaga	27	18	14	Västerbottens mellersta domsaga	18	59	95
<i>Västmanlands län.</i>				Västerbottens norra domsaga	18	56	103
Västmanlands mellersta domsaga	42	48	26	<i>Norrbottnens län.</i>			
Västmanlands västra domsaga	37	33	25	Piteå domsaga	37	63	74
Västmanlands östra domsaga	86	58	29	Luleå domsaga	95	118	176
				Kalix domsaga	84	178	141
				Torneå domsaga	34	130	66
				Gällivare domsaga	14	66	116

1	2	3	4	1	2	3	4
Domsagor under Göta hovrätt.				Nordals, Sundals och Valbo domsaga			
				Tössbo och Vedbo domsaga . .			
<i>Östergötlands län.</i>				<i>Skaraborgs län.</i>			
Kinda och Ydre domsaga . .	14	24	35	Vadsbo domsaga	30	35	62
Mjölby domsaga	54	52	38	Gudhems och Kåkindes domsaga	18	23	25
Aska, Dals och Bobergs domsaga	57	35	26	Vartofta och Frökinds domsaga	17	30	40
Bråbygdens och Finspångaläns domsaga	55	54	43	Skånings, Valle och Vilske domsaga	15	25	22
Hammarkinds, Stegeborgs och Skärkinds domsaga	27	30	26	Åse, Viste, Barne och Laske domsaga	13	30	29
Linköpings domsaga	39	54	61	Kinnefjärdings, Kinne och Källands domsaga	12	20	26
<i>Jönköpings län.</i>				Domsagor under hovrätten över Skåne och Blekinge.			
Tveta, Vista och Mo domsaga ¹	46	69	57	<i>Blekinge län.</i>			
Norra och Södra Vedbo domsaga	38	78	57	Östra domsaga	24	41	43
Njudungs domsaga	40	100	61	Medelsta domsaga	17	56	44
Östbo och Västbo domsaga . .	47	102	59	Bräkne och Listers domsaga .	21	125	27
<i>Kronobergs län.</i>				<i>Kristianstads län.</i>			
Östra Värends domsaga	30	35	37	Ingelstads och Järrestads domsaga	60	79	43
Mellersta Värends domsaga . .	8	17	13	Gärds och Albo domsaga	43	67	50
Västra Värends domsaga	23	58	37	Villands domsaga	40	32	26
Sunnerbo domsaga	39	53	32	Östra Göinge domsaga	36	131	31
<i>Kalmar län.</i>				Västra Göinge domsaga			
Tjusts domsaga	25	16	29	Norra Åsbo domsaga	77	87	28
Sevede och Tunaläns domsaga .	21	51	39	Södra Åsbo och Bjäre domsaga	35	51	16
Aspelands och Handbörds domsaga	22	26	45	<i>Malmöhus län.</i>			
Norra Möre och Stranda domsaga	30	53	57	Oxie och Skytts domsaga	62	63	53
Södra Möre domsaga	38	61	63	Torna och Bara domsaga	52	82	62
Ölands domsaga	32	35	41	Vemmenhögs, Ljunits och Herrestads domsaga	46	45	57
<i>Hallands län.</i>				Färs domsaga			
Hallands södra domsaga	99	52	45	Frosta och Eslövs domsaga . . .	56	72	67
Hallands mellersta domsaga . .	80	85	65	Rönnebergs, Onsjö och Harjagers domsaga	56	48	45
Hallands norra domsaga ²	35	20	21	Luggude domsaga	48	49	43
<i>Göteborgs och Bohus län.</i>				Städer.			
Askims, Hisings och Sävedals domsaga	78	99	51	Sigtuna	2	1	1
Inlands domsaga	20	39	39	Enköping	1	3	4
Orusts och Tjörns domsaga . . .	5	34	23	Mariestad	1	—	—
Norrvikens domsaga	26	28	19	Trosa	1	1	1
Sunnervikens domsaga	36	42	32	Skänninge	1	9	3
<i>Älvsborgs län.</i>				Skånör med Falsterbo			
Marks domsaga	22	13	28	Lindesberg	7	7	2
Kinds och Redvägs domsaga . .	34	44	28	Piteå	2	5	2
Borås domsaga	39	47	67		5	5	4
Vättle, Ale och Kullings domsaga	29	70	38	Summa mål	4 520	6 262	5 548
Flundre, Väne och Bjarke domsaga	20	37	40	Därav förfallna	1 903	2 547	2 078
				Slutligt avgjorda	2 617	3 715	3 465

¹ Inberäknat Gränna (1, 3, 1).² Kungsbacka (4, 1, 1).

Anm. Några lagsökningsmål enligt UL 13 § andra stycket hava icke förekommit under ifrågasvarande tidsperiod.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 25 januari 1937.

N ä r v a r a n d e:

justitierådet AFZELIUS,
regeringsrådet ASCHAN,
justitieråden FORSBERG,
SANDSTRÖM.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 22 maj 1936, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättade förslag till

- 1) lag om lagsökning och om handräckning för fordran (lagsökningslag);
- 2) lag om ändring i vissa delar av utsökningslagen;
- 3) lag angående ändrad lydelse av 4 kap. 9 § lagen den 14 juni 1907 (nr 36 s. 1) om nyttjanderätt till fast egendom;
- 4) lag angående ändrad lydelse av 12 § lagen den 18 juni 1925 (nr 221) om bulvanförhållande i fråga om fast egendom;
- 5) lag angående ändrad lydelse av 10 § lagen den 7 juni 1934 (nr 239) om bulvanförhållande i fråga om aktier i vissa bolag;
- 6) lag om ändrad lydelse av 35 § förordningen den 16 juni 1875 (nr 42 s. 12) angående inteckning i fast egendom;
- 7) lag om ändrad lydelse av 71 och 93 §§ växellagen;
- 8) lag om ändrad lydelse av 53 och 71 §§ checklagen; samt
- 9) lag om ändrad lydelse av 17 § förordningen den 15 oktober 1880 (nr 36 s. 1), innefattande särskilda föreskrifter angående lagfart, inteckning och utmätning av järnväg, så ock i fråga om förvaltning av järnväg under konkurs.

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av byråchefen för lagärenden i justitiedepartementet hovrättsrådet Ernst Leche.

Lagrådet fann förslagen föranleda följande yttranden.

Förslagen i allmänhet.

Att mål om lagsökning och handräckning för fordrans utfående äro av natur att principiellt tillhöra området för den judiciella verksamheten, lärer icke från något håll bestridas. Om likväl deras överflyttning från exekutiv myndighet

till domstol hittills icke framträtt såsom något aktuellt spörsmål, beror detta tvivelsutan därpå att från praktisk synpunkt den nuvarande ordningen visat sig i det hela tillfredsställande. I varje fall torde förläggningen till överexekutorerna av denna summariska och i tillämpningen rent skriftliga process knappast i allmänhet hava uppfattats såsom en anordning, vilken i fråga om snabbhet, enkelhet och säkerhet i avgörandet skulle vara underlägsen ett väsentligen likartat förfarande med domstolsbehandling redan i första instansen. I stad, där magistraten eller någon dess ledamot är överexekutor, är denna ställning förenad med domarämbete, och vad överståthållarämbetet och länsstyrelserna angår torde där städse hava stått till förfogande arbetskrafter, vilka på grund av utbildning och erfarenhet varit denna uppgift fullt vuxna. Från synpunkten av den handläggande myndighetens kompetens kan därför under nuvarande förhållanden dessa måls överflyttning till domstol näppeligen anses be- tingad av annat skäl än att de, systematiskt sett, sammanhöra med rättskip- ningen. Ej heller synes en dylik åtgärd i och för sig innebära någon bestämd fördel för de rättssökande med hänsyn till ett bekvämt och lätt tillgängligt lag- söknings- och handräkningsförfarande; i detta avseende torde, åtminstone nu- mera, den ena anordningen erbjuda ungefär lika goda förutsättningar som den andra.

Lämpligheten av att den ifrågasatta reformen nu genomföres ställes tydligen i annan belysning, därest det skulle visa sig att målens överflyttning till dom- stol möjliggör verkliga förbättringar i själva förfarandet. I det stora hela komma förändringarna dock att hänföra sig mer till form än till sak; förfar- andet inför lagsökningsdomaren blir i allt väsentligt detsamma som nu inför överexekutor. Frånsett vissa nya detaljbestämmelser, vilka skulle kunna för- bindas även med det gällande systemet, medför emellertid målens upptagande av domare, att ett lagsöknings- eller handräkningsmål, som icke kan avgöras i den summariska processens form, omedelbart kan övergå till handläggning av domstol. En dylik förenkling måste helt naturligt innebära en beaktansvärd fördel, även om dess praktiska värde och betydelse, såsom under utredningen framhållits, på sina håll torde hava överskattats.

Av stor vikt för den föreliggande lagstiftningsfrågans bedömande är obe- stridligen huruvida förändringen kommer att i alltför hög grad öka arbetsbör- dan för de av mångahanda tjänstebestyr alltmer betungade underrättsdomarna. I och för sig kan beskaffenheten av här ifrågavarande mål icke antagas utgöra ett dylikt hinder för överflyttningen. Men tydligen får ett sådant spörsmål icke betraktas såsom helt fristående. Lagrådet har nyligen för sin del tillstyrkt, att från administrativ myndighet skall till allmän underrätt överföras en annan grupp av talrika om ock till arten merendels föga invecklade ärenden, nämligen mål om förvandling av böter. Om en viss betänksamhet är naturlig inför ut- sikten att underrättsdomarnas ämbetsverksamhet sålunda på en gång utvidgas i skilda avseenden, bör erinras, att bötesförvandlingsmålen förläggande till domstol utgör den nödvändiga förutsättningen för en betydelsefull reform inom området för straffverkställigheten. En överflyttning av lagsöknings- och hand- räkningsmålen kan icke i någon mån anses vara en lika angelägen åtgärd.

Under förutsättning att anstalt kan träffas för en av de olikartade göromålens samtida tillväxt påkallad förstärkning av underdomstolarnas arbetskrafter synes emellertid avgörande betänklighet icke böra möta mot att även dessa mål nu erhålla en genomgående judiciell handläggning. Härvid måste särskilt avseende fästas vid den begränsning, som i detta sammanhang givits åt frågan om exekutivprocessens ombildning. Skulle, såsom i remissprotokollet antydes, redan nu den uppfattning göra sig gällande, att jämväl övriga dithörande ämnen böra på enhanda sätt i sinom tid läggas under domstols behandling, måste ifrågasättas huruvida icke under sådan förutsättning över huvud bör anstå med lagstiftning på detta område till dess att den kan genomföras i full utsträckning. Med en dylik mer genomgripande reform — om vars lämplighet lagrådet icke har anledning att här göra något uttalande — skulle nämligen underrättsdomarna ställas inför uppgifter, vilka åtminstone delvis äro för deras nuvarande verksamhet så främmande, att en sådan fråga näppeligen kan bedömas annat än i samband med förändringar i domstolsorganisationen. Såvitt lagrådet kunnat finna, låter en uppdelning av exekutivprocessen sig utföra i huvudsak på här föreslaget sätt, även om det visat sig att därvid kunna möta ej oväsentliga svårigheter. Och skulle en sådan lösning vara att betrakta såsom blott partiell, erhåller den omfattande lagstiftning som därav föranledes en sannolikt ganska kort varaktighet.

Då emellertid en lagstiftningsåtgärd av här ifrågasatt innebörd, såsom redan anmärkts i det föregående, ovedersägligen grundas å principiellt giltiga skäl och med hänsyn till den allmänna rättegångsreformen det kan antagas, att i varje fall framdeles en överflyttning av lagsöknings- och handräckningsmålen kommer att ske, har lagrådet ansett de omständigheter, vilka ställa i tvivel huruvida en dylik lagändring bör omedelbart genomföras, icke innefatta tillräcklig anledning avstyrka, att de remitterade förslagen i huvudsakliga delar läggas till grund för lagstiftning i ämnet.

Förslaget till lag om lagsökning och om handräckning för fordran (lagsökningslag).

I redaktionellt hänseende företer förslaget åtskilliga avvikelser från motsvarande texter i utsöknings- och handräckningslagarna även i sådana delar, där ändring i sak icke är åsyftad. Huvudsakligen synes härvid en strävan att vinna förkortning i uttryckssättet hava varit bestämmande. På några punkter torde emellertid detta ändamål hava uppnåtts på bekostnad av tydligheten, och huruvida i stort sett dessa för nuvarande lag och förslaget gemensamma stadganden undergått en språklig förbättring kan måhända vara föremål för olika meningar. I vissa fall, såsom exempelvis beträffande det i lagrubriken använda uttrycket »handräckning för fordran», hade enligt lagrådets mening ett bibehållande av gällande lags avfattning varit att föredraga.

3 §.

Föreskrifterna i förslaget 2 § första och tredje punkterna återgiva stadganden av samma innehåll, vilka nu äro upptagna i första punkten av 14 § utsökningslagen. I andra punkten av detta lagrum uttalas i anknytning till nämnda stadganden att, om vad som föreskrivits underlåtes eller överexekutor finner den åberopade handlingen icke innefatta bevis om fordran, ansökningen ej skall upptagas och att detta skall tecknas å lagsökningsinlagan. I förslaget motsvaras sistnämnda bestämmelse av 3 §, som emellertid endast innehåller ett allmänt stadgande att, då lagsökningsdomaren prövar hinder möta för upptagande av ansökningen, han skall teckna besked därom å inlagan.

Anledningen till ändringen är den, att avsaknaden av jämväl andra förutsättningar än de i 14 § utsökningslagen angivna, exempelvis bristande behörighet, kunna föranleda ett avvisande. Någon ändring i sak har, såsom det vill synas, icke varit åsyftad.

Stadgandet i förevarande paragraf förutsätter en allmän regel, som icke behöver uttalas, nämligen att ansökningen skall avvisas utan motpartens hörande, därest erforderliga processförutsättningar icke äro för handen. Bland sådana processförutsättningar enligt såväl utsökningslagen som förslaget märkas — förutom den anlitade myndighetens behörighet — att ansökningen göres skriftligen och avser fordran, samt att fordringen grundar sig å skriftligt fordringsbevis och att besannad avskrift av detta är fogad vid ansökningen. Däremot är det tydligt att den i 2 § upptagna bestämmelsen att ansökningen skall innehålla uppgift om parts yrke och postadress icke anger en processförutsättning utan endast utgör en ordningsföreskrift.

I den mån det gäller omständigheter, vilka enligt den föreslagna lagens bestämmelser eller enligt allmänna rättsgrundsatser framstå såsom processförutsättningar, läser paragrafens allmänna avfattning icke innebära någon ändring i förhållande till vad nu gäller. Emellertid har förslaget — i olikhet med vad som skett i 14 § utsökningslagen — icke såsom förutsättning för lagsöknings upptagande till prövning uppställt krav att det åberopade fordringsbeviset skall innefatta bevis om fordran. Innehållet av den sålunda angivna processförutsättningen läser icke tillfullo täckas av det till förslaget 1 § överflyttade stadgandet i 12 § första stycket första punkten utsökningslagen eller av annan bestämmelse i förslaget. Då någon ändring icke är avsedd och väl näppeligen är motiverad, synes förevarande paragraf lämpligen böra omredigeras så, att därav framgår att, om den åberopade handlingen finnes icke innefatta bevis om fordran, ansökningen icke skall upptagas.

5 §.

I det fall att lagsökningshandlingarna skola delgivas gäldenären genom kungörelse i allmänna tidningarna måste uppenbarligen dessa handlingar intagas i kungörelsen, för såvitt man icke vill införa ett delgivningssätt efter förebild av stadgandet i 27 kap. 7 § rättegångsbalken, något som här näppeligen bör komma i fråga. Enligt den avfattning förevarande paragraf erhållit skulle

det emellertid vara tillräckligt att i kungörelsen intaga allenast ansökningen jämte därå tecknat föreläggande, i följd varav åberopad avskrift av fordringshandlingen skulle kunna uteslutas. Då en sådan anordning av delgivningen, vilken innebär avvikelse från vad nu gäller, icke lär kunna anses tillfredsställande, hemställer lagrådet att paragrafen i denna del avfattas i överensstämmelse med motsvarande stadgande i 15 § utsökningslagen.

9 §.

Det här upptagna stadgandet om införande av anteckningar i den i 38 § oförmälda boken anknäyer sig naturligare till de i sistnämnda paragraf givna bestämmelserna och synes därför lämpligen böra här utgå för att intagas i 38 §.

11 §.

Det å lagsökningsinlagan tecknade föreläggandet synes jämväl böra innehålla underrättelse om äventyret, där borgenären försummar att iakttaga vad honom enligt 5 och 10 §§ åligger; och torde förevarande paragraf böra fullständigast med föreskrift härom.

18 §.

De i förevarande paragraf först nämnda handräckningsåtgärderna angivas i ordalag, hämtade från 182 § utsökningslagen, som enligt förslaget nu skall upphävas. I nämnda lagrum, vilket följer omedelbart efter de grundläggande stadgandena angående kvarstad och skingringsförbud, kan det använda uttryckssättet ej giva anledning till otydlighet. Lösryckta ur detta sammanhang kunna emellertid ordalagen ej sägas utesluta varje missuppfattning, såsom exempelvis den, att skingringsförbud finge avse endast gäldenärens lösa gods. En omformulering, som närmare ansluter texten till 8 kap. utsökningslagen, synes därför önskvärd.

Enligt hänvisningen i slutet av paragrafen — vilken tydligen avser utsökningslagens bestämmelser angående såväl förutsättningarna för åtgärderna som rättegången och verkställigheten — skulle, medan målet är anhängigt hos lagsökningsdomaren, endast överexekutor jämlikt 190 § vara behörig att häva kvarstad eller skingringsförbud. Av sakens natur lär emellertid följa att under nämnda förutsättning denna befogenhet bör tillkomma lagsökningsdomaren. I enlighet härmed torde lagtexten böra avfattas.

20 §.

Efter orden skulle enligt förevarande paragraf rätten att söka återvinning gälla jämväl de i 18 § berörda frågorna. Då detta uppenbarligen icke kan hava varit avsett, synes förevarande paragraf böra erhålla i enlighet därmed ändrad avfattning.

22 §.

I olikhet med motsvarande paragraf i lagen om handräckning för fordrans utfående, 3 §, upptages i förevarande paragraf såsom handling, åberopad till stöd för ansökning om handräckning, förutom räkning även »annan handling». Någon saklig skillnad torde härmed ej vara åsyftad; men då ändringen kan tänkas giva anledning till den missuppfattning, att i handräckningsväg också må åberopas fordringsbevis av beskaffenhet att kunna läggas till grund för l a g s ö k n i n g, hemställs, att handräckningslagens uttryckssätt härutinnan bibehålles. Bifalles denna hemställan, betingas därav motsvarande jämkningar i 25 och 26 §§.

26 §.

I överensstämmelse med vad lagrådet hemställt vid 11 § torde andra stycket i förevarande paragraf böra fullständigas med föreskrift att det å ansökningen tecknade föreläggandet skall innehålla underrättelse om äventyret, där borgenären försummar att iakttaga vad honom enligt första stycket åligger.

28 §.

Förslaget innehåller icke någon bestämmelse om sättet för den underrättelse om anmält jäv, vilken lagsökningsdomaren enligt denna paragraf skall hava att meddela borgenären. Emellertid synes anledning ej förefinnas att föreskriva någon som helst underrättelseplikt härutinnan. I det föreläggande för gäldenären att svara å ansökningen om handräckning, vilket borgenären skall delgiva gäldenären, angives uttryckligen den tid, räknat från delgivningen, inom vilken gäldenären äger att anföra jäv, och enligt förevarande paragraf skall den tid, inom vilken borgenären har att hos lagsökningsdomaren framställa yrkande om målets hänskjutande till rätten, räknas, ej från det jäv anmäldes, utan från utgången av den för anmälan av jävet bestämda tiden. Redan genom nämnda föreläggande har alltså borgenären definitivt erhållit kännedom om den tid, då han senast har att påkalla målets hänskjutande till rätten. Vid sådant förhållande kan det icke anses erforderligt med hänsyn till rättssäkerheten, att underrättelse i detta avseende meddelas borgenären. Lagrådet hemställer därför att denna föreskrift må utgå.

Enligt lagrådets uppfattning bör över huvud en viss varsamhet iakttagas i meddelande av bestämmelser om underrättelseplikt för domstol eller domare gentemot parter beträffande i rättegången meddelade beslut eller utslag, helst där sådana bestämmelser upptagas i lag. Såsom under förarbetena till förevarande lagförslag framhållits, innebär visserligen den i åtskilliga fall för lagsökningsdomaren stadgade underrättelseskyldigheten ej ett brytande med regeln, att det ankommer på parterna själva att hålla sig underrättade om vad som förekommer i processen och att, om i något fall part icke nås av underrättelse, som blivit vederbörligen avlämnad till postbefordran, risken därav drabbar parten. Även om det må antagas, att parterna äga kännedom om vad sålunda gäller, lär dock å andra sidan vetskapen om att de skola underrättas

om så gott som varje beslut, vilket äger samband med deras talan, lätt föranleda att de i förlitande på att denna underrättelse också når dem underlåta att ägna den uppmärksamhet åt målets fortgång som eljest skulle varit fallet. Därest då av en eller annan anledning underrättelsen ej kommer parten tillhanda, kunna ifrågavarande föreskrifter, därest de erhålla alltför vidsträckt omfattning, leda till en verkan rakt motsatt den som åsyftats. Det synes ej heller kunna bortses från att, därest underrättelseplikt ålägges lagsökningsdomare i den omfattning som förslaget avser, åtminstone för vissa domare, vilka kunna väntas få att handlägga ett betydande antal mål av ifrågavarande slag, expeditjonsarbetet med underrättelserna blir ej så litet betungande, i synnerhet om, såsom stadgas, underrättelserna skola ske genom rekommenderade brev.

Därest underrättelseskyldighet i det i förevarande paragraf omnämnda fall bibehålles, torde böra stadgas att underrättelsen skall meddelas genom posten.

För den händelse borgenär inom den i förevarande paragraf bestämda tiden ej framställer yrkande om målets hänskjutande till rätten, är tydligen avsett att ansökningen skall vara förfallen. Detta synes lämpligen böra komma till uttryck i lagtexten.

Enligt 11 § andra stycket i lagen om handräckning för fordrans utfående äger borgenär, som ej åtnöjes med den ersättning för handräckningskostnad, som överexekutor bestämt, att medelst stämning draga frågan under domstols prövning. Jämligt förslaget har däremot borgenären, om gäldenären ej framställt jäv, ingen möjlighet att påkalla rättens prövning av lagsökningsdomarens beslut enligt 27 § om ersättning för delgivningskostnad och enligt 25 § andra stycket om ersättning för annan handräckningskostnad. Sådan möjlighet synes emellertid böra stå borgenär till buds och torde enklast kunna beredas genom att borgenär, som ej åtnöjes med lagsökningsdomarens beslut om ersättning för delgivningskostnad eller annan handräckningskostnad, tillerkännes rätt att inom den tid, som i första stycket av förevarande paragraf är bestämd för framställande av yrkande om måls hänskjutande till rätten, påkalla rättens prövning av ersättningsfrågan. Erforderligt stadgande härom kan lämpligen få sin plats i denna paragraf.

32 och 33 §§.

Bortsett från överflyttningen av förfarandet från överexekutor till lagsökningsdomaren såsom en för detta ändamål särskilt inrättad judiciell myndighet, skiljer sig det remitterade förslaget från nu gällande lagstiftning huvudsakligen genom den anordningen att, därest lagsöknings- eller handräckningsförfarandet icke leder till att ansökningen ej upptages eller att den bifalles, det genom ett beslut av lagsökningsdomaren och utan stämning skall övergå till ett vanligt domstolsförfarande. Förslaget synes därvid utgå från att anhängiggörandet av den senare rättegången skall anses hava skett genom delgivningen av lagsökningsinlagen eller ansökningen om handräckning, vil-

ka handlingar sålunda komma att motsvara stämmingsansökningen i det vanliga rättegångsförfarandet, men att eljest i processuellt hänseende förfarandet inför domstolen skall anses såsom en ny rättegång, instämnd till den dag som utsatts för målets handläggning inför domstolen.

Av denna anordning följer i fråga om den senare rättegången att, i den mån särskilda rättsverkningar äro knutna till målets anhängiggörande, såsom exempelvis i fråga om beräkning av ränta, nyssnämnda delgivning blir avgörande men att i processuellt hänseende förhandlingarna skola anses öppnade först å den dag som utsatts för handläggningen vid domstolen. Beträffande de invändningar som omförmålas i 16 kap. 1 och 2 §§ rättegångsbalken tages sålunda icke hänsyn till den tidigare förhandlingen inför lagsökningsdomaren, och beträffande tredskodom bedömas förhållandena med hänsyn till läget å den för inställelse vid rätten utsatta dagen. Därest gäldenären då uteblir, utgör icke den omständigheten att han inför lagsökningsdomaren avgivit svaromål i och för sig hinder för meddelande av tredskodom. Att helt bortse från vad som förekommit inför lagsökningsdomaren låter sig emellertid, såsom också framhållits i remissprotokollet, icke göra. Vad som förekommit inför lagsökningsdomaren måste betraktas såsom processmaterial, och i den mån som i belysning av detta material, särskilt däri ingående skriftliga bevis, borgenärens anspråk framstår såsom uppenbarligen icke lagligen grundat, torde tredskodom icke kunna meddelas. Ett annat avseende, i vilket den tidigare förhandlingen likaledes måste beaktas, är i fråga om rättegångskostnaderna. Därav att målet hänskjutes till rätten följer att jämväl de i målet framställda yrkanden som avse kostnaden å målet inför lagsökningsdomaren böra bliva föremål för rättens prövning.

Målets hänskjutande till rätten tänkes ske allenast därigenom att lagsökningsdomaren utsätter dag för målets handläggning vid rätten, i mål angående handräckning för utfående av fordran dock först efter det borgenären framställt yrkande om sådant hänskjutande. Visserligen föreskrives i 32 § att lagsökningsdomaren har att genom rekommenderade brev kalla parterna till den utsatta dagen. Denna kallelse kan emellertid icke fylla samma uppgift som en stämning. Enligt vad som uttryckligen framhållits under förarbetena avses icke att bryta med gällande princip att det ankommer på parterna själva att hålla sig underrättade om vad som förekommer i processen och att, om part icke nås av underrättelse som avsänts, olägenheten därav drabbar parten.

I denna automatiska övergång till domstolsprocess ligger otvivelaktigt en förenkling. Denna utgör tydligen en fördel för borgenären. För gäldenären innebär däremot systemet, sådant det är utformat, i flera avseenden en försämring vid jämförelse med den ställning han enligt nuvarande lag intager, särskilt i mål angående handräckning för utfående av fordran. Beträffande ett sådant mål gäller nu att ett enkelt bestridande upphäver all vidare verkan av ansökningen, och sedan ett sådant bestridande gjorts, kan gäldenären utan att riskera rättsförlust avvakta delgivning av stämning till domstol. Därest sådan följer, är rättegången underkastad de vanliga reglerna. Gäldenären

är sålunda garanterad en viss tid — stämningstiden — för att förbereda sin inställelse, och vill han i sin ordning stämma borgenären i sak som har gemenskap med käromålet, kan han göra det till samma domstol och inom den förkortade stämningstid som 11 kap. 31 § rättegångsbalken anvisar. Enligt förslaget har väl bestridandet den verkan att ansökningen om handräckning icke kan prövas; men ansökningen kan medföra att målet hänskjutes till rätten, och därest med hänsyn till omständigheterna gäldenären icke anser sig kunna lita på att det rekommenderade kallelsebrevet skall nå honom, är han nödsakad att själv eller genom ombud utröna huruvida målet på borgenärens yrkande är hänskjutet till rätten. I fråga om den tid som kan stå honom till buds för att anskaffa och instruera ombud eller eljest förbereda sin talan finnes ingenting stadgat. Visserligen torde, kan man antaga, i regel tillses att han erhåller tillbörlig tid för utförande av sin talan, men han är icke garanterad någon särskild förberedelsetid. Vad slutligen angår genstämning äro bestämmelserna därom icke uteslutna från tillämpning, men det är att förutse att de i verkligheten ofta icke skola kunna tillämpas.

I den mån förslaget alltså leder till att gäldenären för att kunna tillvaragta sin rätt nödgas följa målets utveckling hos lagsökningsdomaren synes häri icke ligga någon alltför betungande eller eljest obillig verkan av dessa bestämmelser. En sådan skyldighet för gäldenären är endast en följd av att målet anhängiggöres genom ansökningens delgivande. I viss mån betänkligt är möjligen att genom de nya anordningarna kostnaderna kunna tänkas bliva ökade utan att, lika litet som för närvarande, möjlighet är beredd för gäldenären att erhålla ersättning därför, för den händelse talan ej fullföljes vid rätten. Emellertid torde i de flesta fall gäldenären kunna lita till den under rekommendation avsända kallelsen, och genom att kommissionärsbefattning inrättas hos lagsökningsdomaren får antagas att kostnaderna under alla omständigheter skola kunna inskränkas till obetydliga belopp. Kostnadsfrågan torde därför ej böra tillmätas större betydelse än under nuvarande förhållanden.

Vad däremot angår beredelsetid och möjlighet till genstämning synes anledning saknas att försätta gäldenären i en sämre ställning än han nu har. Då enligt förslaget i mål om handräckning för utfående av fordran endast behöves ett enkelt bestridande för att förebygga bifall till ansökningen och visshet saknas att målet kommer att fullföljas vid rätten, kan ej med fog anföras att gäldenären genom förfarandet inför lagsökningsdomaren haft tillräcklig förberedelsetid. Viss tid härför torde böra tillförsäkras honom, och denna bör lämpligen beräknas från den dag då lagsökningsdomaren meddelar det beslut varigenom målet utsättes att förekomma vid rätten. Bland annat med hänsyn till genstämning bör tiden motsvara den stämningstid som för varje särskilt fall är i lag stadgad.

Vad som sagts gäller närmast mål om handräckning för utfående av fordran. I fråga om lagsökningsmål skulle visserligen i några avseenden andra synpunkter kunna göras gällande. Det är emellertid att märka att endast i ett fåtal fall sådana mål torde såsom tvistiga förvisas till domstol och att därför i regel fordras att gäldenären visat skäl för sitt jäv. Med hänsyn härtill och då

det otvivelaktigt är önskvärt, att enahanda regler i detta avseende gälla för båda slagen av mål, torde lagsökningsmålen böra följa samma bestämmelser som kunna vara påkallade för handräckningsmålen.

På grund av vad sålunda anförts hemställer lagrådet, att i 32 § införes stadgande att dagen för målets handläggning skall utsättas så, att från dagen för beslutet till inställelsedagen ej kommer att förflyta kortare tid än som motsvarar den för varje särskilt fall stadgade stämningstiden.

Till förtydligande av lagens ståndpunkt torde i samband härmed i 33 § böra angivas att målet skall anses anhängiggjort vid rätten genom delgivning av lagsökningsinlagan eller ansökningen om handräckning för utfående av fordran. Uttrycket »i rättegången» synes därjämte för undvikande av missuppfattning böra ändras till »med avseende å rättegången» eller dylikt.

34 §.

Då beslut, varigenom lagsökningsdomaren jämlikt 3 eller 24 § finner ansökning icke kunna upptagas till prövning, måste anses såsom slutligt utslag, lärer sådant beslut icke behöva här särskilt omnämnas, och torde följaktligen första stycket böra i enlighet härmed jämkas.

I förevarande paragraf saknas motsvarighet till det i 212 § utsökningslagen upptagna stadgandet om rätt för part att i utsökningsmål klaga över beslut varigenom mål onödigt uppehålls. Detta stadgande har gällt även lagsökningsmål. I fråga om handräckningsmål har däremot icke funnits någon liknande bestämmelse, och praktiskt behov av en sådan har väl svårigen kunnat uppvisas. Med hänsyn till den praxis som i lagsökningsmål hittills iakttagits och sannolikt även under den nya ordningen kommer att iakttagas lärer ej heller i fråga om dylika mål det böra antagas, att anledning skall förekomma till klagan över onödigt uppskov. Då emellertid det här gäller en form av process, å vilken ställas särskilda krav i fråga om snabbhet, torde det knappast kunna anses riktigt — i varje fall icke från principiell synpunkt — att ej ett sådant rättsmedel, som erbjudes enligt nuvarande lag, kommer att stå parterna till buds. En bestämmelse i detta avseende synes fördenskull böra upptagas i förevarande paragraf, och torde därvid icke föreligga anledning att göra skillnad mellan lagsöknings- och handräckningsmål.

Angående besvärsförfarandet i här ifrågavarande mål lämnas ej några föreskrifter. På grund av stadgandet i 5 § promulgationslagen till 1901 års lag om ändring i vissa delar av rättegångsbalken skola då tillämpas bestämmelserna i 27 kap. rättegångsbalken. Dessa skilja sig, såvitt här är i fråga, från de i 11 kap. utsökningslagen upptagna huvudsakligen därutinnan att de inrymma även bestämmelser om muntligt förhör med parterna. Att stadganden härom saknas i utsökningslagen beror helt naturligt därpå att rättegången hos överexekutor är i regel skriftlig och att i sådan process muntliga förhör ej förekomma. Då enligt förslaget processen hos lagsökningsdomaren skall vara rent skriftlig — bestämmelserna i 16 § utsökningslagen, vilka beträffande stad

medgiva muntlig förhandling i lagsökningsmål, hava ej upptagits i förslaget — synes det ligga någon inkonsekvens i att icke beträffande här ifrågavarande mål utesluta tillämpningen av de i 27 kap. rättegångsbalken givna bestämmelserna angående muntliga förhör. Detta spörsmål torde emellertid sakna praktisk betydelse.

I förslaget lämnas öppet huruvida protokoll skall föras inför lagsökningsdomaren. Protokollföring kan emellertid med hänsyn till bestämmelserna i lagförslagets 40 § om förande av dagbok knappast vara behöfelig annat än möjligen i vissa sällsynta undantagsfall. Vid sådant förhållande torde föreskrift bli erforderlig till ordnande av frågan huru processmaterialet skall bli tillgängligt i överrätten i händelse talan fullföljes mot lagsökningsdomarens beslut.

38 §.

Det synes angeläget att i den bok, som omförmäles i förevarande paragraf, anteckning sker jämväl om beslut varigenom mål hänskjutes till rätten, och torde första stycket böra i sådant avseende fullständigas.

Lika litet som det enligt gällande lagstiftning funnits anledning stadga skyldighet för överexekutor att till parterna avlåta meddelande om utslag i lagsökningsmål synes skäl föreligga att, på sätt enligt andra stycket i förevarande paragraf skett, ålägga lagsökningsdomare dylik skyldighet. Under hänvisning i övrigt till vad som anförts vid 28 § hemställas därför att vad sålunda föreskrivits må utgå.

För den händelse underrättelseskyldighet anses skola bibehållas, bör uppmärksammas att, om lagrådets hemställan beträffande ändring i 34 § första stycket vinner beaktande, stadgandet i 38 § andra stycket med hänsyn till använd terminologi torde få en annan innebörd än som avsetts. Uttrycket »om utslag» synes böra förtydligas så att klart framgår, att underrättelsen skall avse endast det förhållandet att beslut meddelats men icke innehållet av beslutet.

Förslaget till lag om ändring i vissa delar av utsökningslagen.

51 §.

I 51 § första stycket utsökningslagen stadgas, att om verkställighet av överexekutors utslag, varigenom betalningsskyldighet blivit någon ålagd, skall gälla vad i samma lag är stadgat i fråga om underrätts dom i ty fall. Första stycket av förevarande paragraf upptar nyssnämnda stadgande allenast med den ändring, att »överexekutors utslag» utbytt mot »lagsökningsdomares utslag». Då emellertid utsökningslagens berörda stadgande avser även vissa andra överexekutors utslag än de, som meddelas i lagsökningsmål, och det ej lärer vara avsett att göra ändring härutinnan, torde första stycket böra fullständigas.

Gällande lag om handräckning för fordrans utfående innehåller i 10 §, varifrån sista punkten av förevarande paragrafs tredje stycke är hämtad, ett stadgande om befogenhet för domstol, där talan om återvinning är anhängig, att förordna om verkställigheten. Bestämmelse av motsvarande innehåll synes böra upptagas även i förevarande paragraf. Däremot lär det vara obehörligt att här införa någon motsvarighet till den i nämnda 10 § gjorda hänvisningen till 50 § utsökningslagen.

Därest lagrådets vid 22 § i förslaget till lagsökningslag gjorda hemställan vinner bifall, torde jämväl tredje stycket i förevarande paragraf böra så ändras att orden »eller annan handling» utgå.

53 §.

Godkännes lagrådets hemställan beträffande första stycket i 51 §, lär det därav följa att förevarande paragraf skall bibehållas vid sin nu gällande lydelse. I sådan händelse erfordras ock ändring i lagförslagets ingress.

85 §.

Enligt 86 § utsökningslagen förfaller förordnande enligt 28 § samma lag om fast egendoms försäljning, där ej borgenären inom viss tid begärt försäljning av egendomen eller tvångsförvaltning, ävensom då borgenären efter begäran om sådan verkställighet lämnar gäldenären anstånd utöver viss tid. Har förordnande av sådan anledning förfallit, åligger det jämlikt 88 § utsökningslagen överexekutor att därom genast göra anmälan hos inskrivningsdomaren. Därest befogenheten att fastställa in-tecknad fordran till betalning ur fast egendom ej längre skall tillkomma överexekutor, måste särskilda anordningar vidtagas för att överexekutor skall få kännedom om sådana beslut; i annat fall bleve det ej möjligt för honom att fullgöra ifrågavarande anmälningsplikt. Av denna anledning upptager förslaget i femte stycket av förevarande paragraf föreskrift om skyldighet för domstol eller lagsökningsdomare, som fastställt in-tecknad fordran till betalning ur fast egendom, att till överexekutor genast översända avskrift av utslaget.

Emellertid är att märka hurusom, enligt 23 § i förordningen om utsökningslagens införande, i vissa städer, där befattningen att vara överexekutor icke anförtratts magistraten eller någon dess ledamot utan utövas av Konungens befallningshavande, exekutiv auktion å fast egendom förrättas av magistraten. När fråga är om fastighet i sådan stad bör fördenskull avskrift av utslaget översändas icke till överexekutor utan till magistraten. Erforderlig föreskrift härom kan lämpligen få sin plats i 23 § punkt 4 nämnda förordning.

Förslaget till lag om ändrad lydelse av 71 och 93 §§ växellagen.

71 §.

Då i förevarande paragraf föreslås sådant tillägg att jämväl delgivning av lagsökningsinlaga och växelfordrans åberopande för kvittning hos svensk lagsökningsdomare skola medföra avbrott i växelpreskription, torde den i näst sista stycket av paragrafen givna bestämmelsen om beräkning av ny preskriptionstid från det mål eller ärende, som där avses, sist av rätten handlades böra ändras så, att den får avseende även å lagsökningsmål. Ändringen synes lämpligen kunna ske på det sätt att orden »av rätten» utgå.

Förslaget till lag om ändrad lydelse av 53 och 71 §§ checklagen.

53 §.

Under hänvisning till sitt uttalande vid 71 § växellagen hemställer lagrådet att motsvarande ändring vidtages i förevarande paragrafs näst sista stycke.

Övriga förslag.

Lagrådet lämnade dessa förslag utan anmärkning.

Ur protokollet:
Ragnar Kihlgren.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 19 februari 1937.

N ä r v a r a n d e :

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Westman, anmäler lagrådets den 25 januari 1937 avgivna utlåtande över de till lagrådet den 22 maj 1936 remitterade lagförslagen angående överflyttande till domstolsmyndighet av lagsökningsmål och mål om handräckning för fordran.

Efter redogörelse för utlåtandet anför föredraganden:

»Lagrådet har i sitt utlåtande anfört vissa omständigheter, vilka ställde i tvivel huruvida den föreslagna lagstiftningen borde omedelbart genomföras. Då lagstiftningsåtgärden emellertid enligt lagrådets mening grundades å principiellt giltiga skäl samt det med hänsyn till den allmänna rättegångsreformen kunde antagas, att i varje fall framdeles en överflyttning till domstolsmyndighet av ifrågavarande mål komme att ske, har lagrådet likväl ej velat avstyrka reformens omedelbara genomförande.

De omständigheter, vilka givit anledning till lagrådets betänkligheter, hava redan i remissprotokollet gjorts till föremål för överväganden. Till de därvid gjorda uttalandena kan jag ansluta mig. Emellertid har lagrådet beträffande den i remissprotokollet berörda ökningen av underdomarnas arbetsbörda — med vitsordande av att beskaffenheten av här ifrågavarande mål icke i och för sig kunde antagas med hänsyn till arbetsbördans ökning utgöra hinder för överflyttningen — anfört att detta förhållande icke finge betraktas såsom helt fristående, utan att arbetsökningen borde bedömas med hänsyn tagen även till förslaget rörande bötesförvandlingsmålens förläggande till domstol, varigenom underrättsdomarnas ämbetsverksamhet skulle ytterligare utvidgas. I anledning av vad lagrådet härutinnan anfört vill jag framhålla, att i betraktande av såväl lagsöknings- och handräckningsmålens som bötesförvandlingsmålens i allmänhet enkla beskaffenhet ökningen av arbetsbördan för underrätternas personal genom dessa måls överflyttning till domstolarna ej torde bliva av sådan omfattning att någon mera nämnvärd förstärkning av underrätternas arbetskrafter kan antagas bliva erforderlig.

Vad angår de erinringar som lagrådet på särskilda punkter framställt mot de remitterade lagförslagen har jag i allmänhet funnit dessa erinringar böra

beaktas. I vissa hänseenden har jag emellertid, såsom av det följande framgår, icke kunnat ansluta mig till lagrådets uppfattning.

Sålunda har beträffande förslaget till *lag om lagsökning och om handräckning för fordran (lagsökningslag)* det i förslaget använda uttrycket 'handräckning för fordran' ansetts kunna bibehållas. Vidare har jag icke funnit mig kunna biträda lagrådets förslag att till 38 § överflytta det i 9 § upptagna stadgandet om införande av anteckning om vissa förelägganden i den i förstnämnda paragraf omnämnda anslagsboken. I 9 § regleras nämligen jämväl annan åtgärd som lagsökningsdomaren har att vidtaga i omedelbar anslutning till meddelandet av föreläggandena; en uppdelning å skilda lagrum av bestämmelserna om lagsökningsdomarens ifrågavarande tjänsteåligganden synes icke lämplig. Härtill kommer att 38 § upptagits bland de paragrafer som innehålla för lagsöknings- och handräckningsmålen gemensamma bestämmelser. Den ifrågasatta överflyttningen från 9 § skulle följaktligen icke väl överensstämma med systematiken i lagförslaget.

Lagrådet har vid 20 § uttalat att, efter orden, skulle enligt förevarande paragraf rätten att söka återvinning gälla jämväl de i 18 § berörda frågorna. Då det i förstnämnda paragraf använda uttrycket 'borgenärs talan', vilket härrör från motsvarande lagrum i utsökningslagen (32 §), emellertid icke synes kunna tolkas såsom avseende annat än borgenärens i lagsökningsmålet väckta fordringsanspråk, har 20 § ansetts kunna lämnas oförändrad.

Lagrådet har hemställt om borttagande av föreskriften i 28 § om skyldighet för lagsökningsdomaren att, där gäldenären gör jäv i handräckningsmål, här om underrätta borgenären. Enahanda yrkande har av lagrådet framställts beträffande det i 38 § upptagna stadgandet om skyldighet för lagsökningsdomaren att till parterna avlåta meddelande om utslag i lagsökningsmål. Med hänsyn till den praktiska nyttan av det föreslagna underrättelseförfarandet har jag emellertid icke funnit skäl frångå förslaget i berörda hänseenden.

I anledning av vad lagrådet anfört vid 38 § har i 32 § upptagits en föreskrift om skyldighet för lagsökningsdomaren att i den i förstnämnda paragraf omnämnda boken göra anteckning om beslut varigenom mål hänskjutes till rätten.

Vidare har i anledning av lagrådets vid 34 § gjorda erinran i 35 § föreskrivits skyldighet för hovrätt att, där besvär anförts över lagsökningsdomarens beslut, från denne infordra inneliggande handlingar i målet.

Vad angår *övriga lagförslag* må allenast anmärkas att, i anledning av lagrådets erinran vid 85 § utsökningslagen, i 23 § 4. förordningen den 10 augusti 1877 om nya utsökningslagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall intagits föreskrift om skyldighet för domstol eller lagsökningsdomare, som fastställt in-tecknad fordran till betalning ur fast egendom i stad, där exekutiv auktion å sådan egendom förrättas av *magistraten*, att till denna översända avskrift av utslaget.

Utöver de ändringar, som föranletts av övriga lagrådets erinringar, hava i förslagen vidtagits smärre jämkningar av formell natur.

- I enlighet med vad nu anförts hava upprättats förslag till
- 1) lag om lagsökning och om handräckning för fordran (lagsökningslag);
 - 2) lag om ändring i vissa delar av utsökningslagen;
 - 3) lag angående ändrad lydelse av 23 § 4. förordningen den 10 augusti 1877 (nr 31 s. 51) om nya utsökningslagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall;
 - 4) lag angående ändrad lydelse av 4 kap. 9 § lagen den 14 juni 1907 (nr 36 s. 1) om nyttjanderätt till fast egendom;
 - 5) lag angående ändrad lydelse av 12 § lagen den 18 juni 1925 (nr 221) om bulvanförhållande i fråga om fast egendom;
 - 6) lag angående ändrad lydelse av 10 § lagen den 7 juni 1934 (nr 239) om bulvanförhållande i fråga om aktier i vissa bolag;
 - 7) lag om ändrad lydelse av 35 § förordningen den 16 juni 1875 (nr 42 s. 12) angående in-teckning i fast egendom;
 - 8) lag om ändrad lydelse av 71 och 93 §§ växellagen;
 - 9) lag om ändrad lydelse av 53 och 71 §§ checklagen; samt
 - 10) lag om ändrad lydelse av 17 § förordningen den 15 oktober 1880 (nr 36 s. 1), innefattande särskilda föreskrifter angående lagfart, in-teckning och ut-mätning av järnväg, så ock i fråga om förvaltning av järnväg under konkurs.»

Föredraganden hemställer att förslagen måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Sigrid Linders.